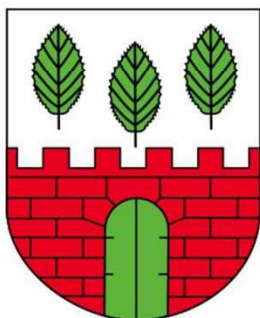

DIAGNOZA

WYZNACZENIE OBSZARU
ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU
REWITALIZACJI GMINY GRABÓW

wersja do konsultacji społecznych

Gmina
Grabów

LISTOPAD 2025

*Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Grabów
- wersja do konsultacji społecznych*

Spis treści

1. WPROWADZENIE	3
2. DELIMITACJA JEDNOSTEK ANALITYCZNYCH	6
3. PODSTAWOWE INFORMACJE O GMINIE	10
3.1 Struktura funkcjonalno-przestrzenna Gminy Grabów.....	10
3.2 Uwarunkowania demograficzne.....	15
4. DANE I WSKAŹNIKI DELIMITACYJNE	23
5. METODOLOGIA.....	26
6. OBSZARY KONCENTRACJI NEGATYWNYCH ZJAWISK SPOŁECZNYCH	31
6.1 Demografia	31
6.2 Ubóstwo.....	41
6.3 Zdrowie i problemy społeczne.....	60
6.4 Przestępczość i bezpieczeństwo	76
6.5 Poziom edukacji.....	78
6.6 Bezrobocie	96
6.7 Podsumowanie negatywnych zjawisk społecznych.....	100
7. DELIMITACJA (WYZNACZENIE) OBSZARU ZDEGRADOWANEGO	105
7.1 Analiza negatywnych zjawisk gospodarczych.....	106
7.2 Analiza negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych.....	115
7.3 Analiza negatywnych zjawisk technicznych.....	126
7.4 Analiza negatywnych zjawisk środowiskowych.....	141
7.5 Delimitacja obszaru zdegradowanego.....	145
8. DELIMITACJA (WYZNACZENIE) OBSZARU REWITALIZACJI	151
9. SPIS TABEL I RYCIN	158

1. WPROWADZENIE

Rewitalizacja jest skoordynowanym procesem, prowadzonym wspólnie przez władzę samorządową, społeczność lokalną i innych uczestników, będącym elementem polityki rozwoju. Stanowi jedno z nieobowiązkowych zadań gminy.

Według *ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji*, rewitalizacja jest procesem wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Cele rewitalizacji są zróżnicowane i zależą od specyfiki obszaru, w którym są realizowane. Ogólnie rzecz ujmując, rewitalizacja ma na celu ożywienie zdegradowanych lub zaniedbanych obszarów, aby poprawić warunki życia mieszkańców, przezwyciężyć kryzys społeczno-gospodarczy, naprawić „zły wizerunek” obszaru, a także wspierać jego rozwój. Poniżej zostały wymienione dokładne cele prowadzenia rewitalizacji.

► **Poprawa jakości życia mieszkańców:**

Rewitalizacja ma na celu stworzenie lepszych warunków mieszkaniowych, dostępu do usług oraz infrastruktury. Poprawa jakości przestrzeni publicznej, np. poprzez tworzenie parków, placów zabaw, oraz modernizacja budynków mieszkalnych, to kluczowe elementy.

► **Wzrost gospodarczy:**

Działania rewitalizacyjne mają na celu ożywienie gospodarcze obszarów, które tego potrzebują. Mogą one obejmować wspieranie lokalnych przedsiębiorstw, przyciąganie nowych inwestycji, tworzenie miejsc pracy oraz rozwój turystyki.

► **Integracja społeczna:**

Rewitalizacja często koncentruje się na poprawie warunków życia i integracji społecznej mieszkańców, w tym osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Celem jest tworzenie społeczności, w których wszyscy mieszkańcy mają równy dostęp do zasobów i usług.

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Grabów - wersja do konsultacji społecznych

► **Ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego:**

W ramach rewitalizacji często podejmuje się działania mające na celu ochronę zabytków i dziedzictwa kulturowego, aby zachować je dla przyszłych pokoleń. Może to obejmować renowację historycznych budynków oraz promocję lokalnej historii i kultury.

► **Poprawa środowiska naturalnego:**

Rewitalizacja może również obejmować działania na rzecz ochrony środowiska, takie jak rekultywacja terenów zanieczyszczonych, rozwój terenów zielonych, a także promocja zrównoważonego rozwoju.

► **Podniesienie atrakcyjności obszaru:**

Poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni miejskiej przyciąga zarówno nowych mieszkańców, jak i turystów.

Wszystkie te cele są realizowane w sposób kompleksowy i skoordynowany, aby przynieść trwałe i pozytywne zmiany w rewitalizowanych obszarach.

Rewitalizacja polega na jak najlepszym wykorzystaniu unikalnych cech danego obszaru oraz wzmacnianiu jego lokalnych zasobów. Jest to długotrwały proces, w którym uczestniczą różni interesariusze, tacy jak przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, właściciele nieruchomości oraz organy władzy publicznej. Kluczową rolę w tym procesie odgrywa współpraca z lokalną społecznością. Działania mające na celu wspieranie rewitalizacji są realizowane w sposób spójny, zarówno wewnętrznie (wzajemna koordynacja działań), jak i zewnętrznie (w zgodzie z lokalnymi politykami sektorowymi, np. w zakresie transportu, energii, oraz z dokumentami strategicznymi i planistycznymi).

Przed przystąpieniem do sporządzenia gminnego programu rewitalizacji, który stanowi główne narzędzie procesu rewitalizacji, pozwalające zarządzać i koordynować cały proces, wyznacza się obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji.

Odbywa się to na podstawie odrębnej uchwały rady gminy, co jest uregulowane w rozdziale 3 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji. W tym kontekście konieczne

*Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Grabów
- wersja do konsultacji społecznych*

jest sporządzenie diagnozy (zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 1 ustawy), w której poprzez analizę wyznaczone są miejsca najbardziej dotknięte zjawiskami kryzysowymi, wyznaczając obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji. Na ten cel wykorzystywane są obiektywne i sprawdzalne wskaźniki oraz metody badawcze, dostosowane do lokalnych warunków.

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego oparte jest na szczegółowej analizie obszaru gminy w 5 sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz funkcjonalno-przestrzennej. Analiza ma charakter wielokryterialny i odbywa się na podstawie przyjętych obiektywnych i konsekwentnych wskaźników.

Za obszar zdegradowany uznawany jest teren w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych (np. bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji itp.) oraz na którym występuje co najmniej jedno negatywne zjawisko gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne.

Kolejnym etapem jest wyznaczenie obszaru rewitalizacji, na którym co do zasady będą prowadzone działania rewitalizacyjne. Obejmuje on część lub całość obszaru zdegradowanego. Cechuje się znaczną koncentracją negatywnych zjawisk, a jednocześnie ma kluczowe znaczenie dla rozwoju lokalnego. Powierzchnia tego obszaru nie może przekraczać 20% całkowitej powierzchni gminy, a liczba mieszkańców nie może stanowić więcej niż 30% całkowitej populacji gminy.

Niniejsze opracowanie diagnostyczne stanowi analizę czynników kryzysowych w skali całej Gminy Grabów w przyjętych jednostkach analitycznych w 5 sferach: społecznej, funkcjonalno-przestrzennej, technicznej, gospodarczej i środowiskowej na podstawie których został wyznaczony obszar zdegradowany oraz obszar rewitalizacji.

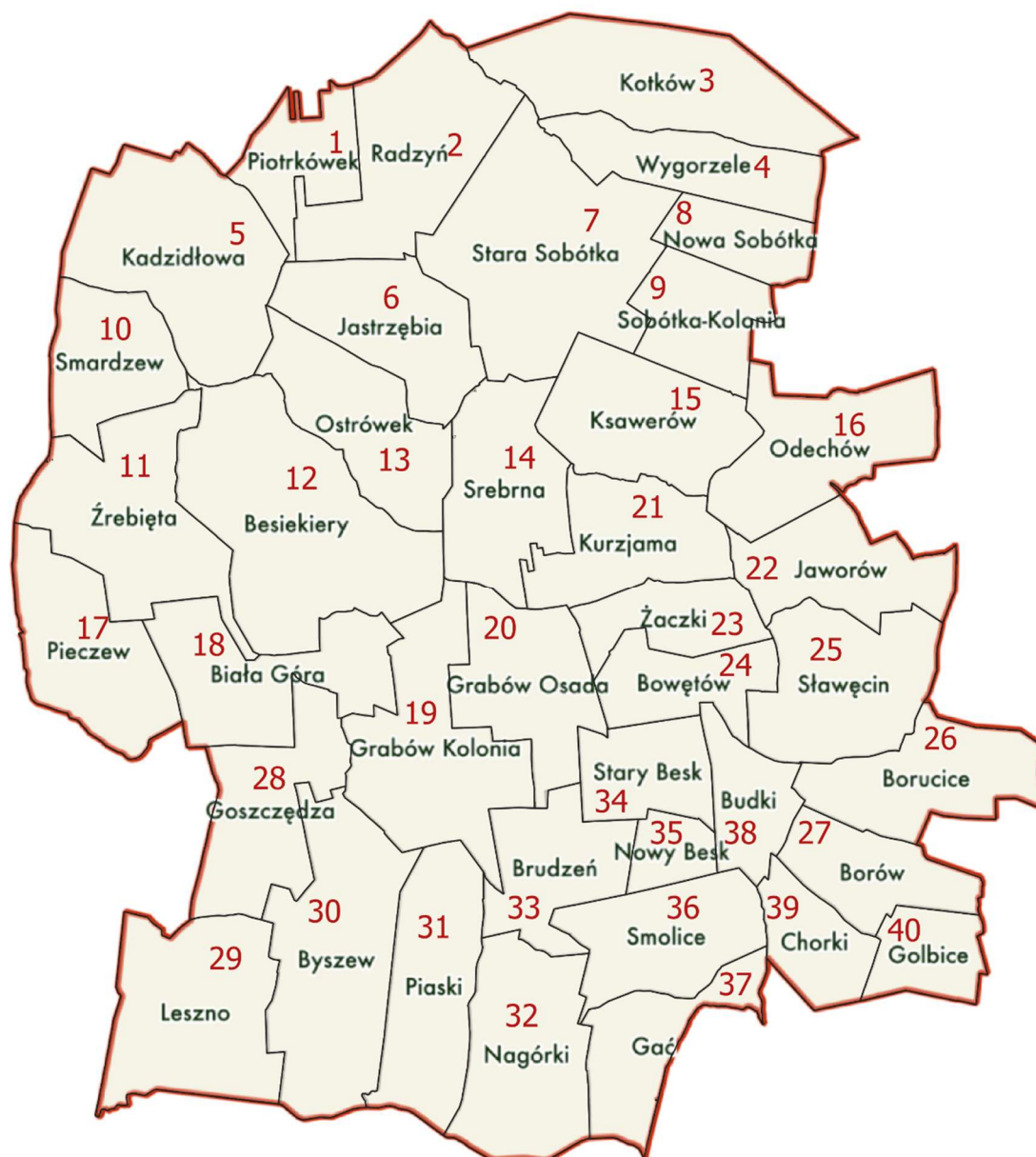
2. DELIMITACJA JEDNOSTEK ANALITYCZNYCH

W celu dokładnego zlokalizowania obszarów o problemach społecznych, gospodarczych, środowiskowych, technicznych oraz funkcjonalno-przestrzennych Gmina Grabów musiała zostać podzielona na mniejsze jednostki, w których na dalszym etapie przeprowadzono dokładną analizę wskaźnikową. Jedną z metod uznanych przez Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa jest metoda przestrzennych jednostek pseudonaturalnych, których granice odzwierciedlają różnorodne układy osadnicze oraz granice naturalne, takie jak dzielnice, osiedla czy ukształtowanie terenu. Na obszarze Gminy Grabów wyznaczono 40 jednostek administracji pomocniczej, którymi są sołectwa, z tego względu analiza prowadzona będzie w oparciu o ten administracyjnie przyjęty podział. Ta metoda ma następujące zalety:

- ❖ pozwala na wykorzystanie administracyjnie i historycznie przyjętego podziału terytorialnego,
- ❖ pozwala na lepsze zrozumienie zjawisk w kontekście realnych podziałów, które funkcjonują w danej przestrzeni,
- ❖ naturalne jednostki podziału często są bardziej spójne z lokalnymi warunkami i pozwalają lepiej uwzględnić różnice w rozwoju, strukturze społecznej czy infrastrukturze,
- ❖ istniejące jednostki podziału są często powiązane z istniejącymi danymi administracyjnymi, społecznymi, gospodarczymi i innymi, co ułatwia zbieranie danych oraz ich analizę,
- ❖ naturalne jednostki podziału pozwalają na łatwiejszą integrację różnych typów danych – od społecznych po środowiskowe – w ramach jednej jednostki, co daje pełniejszy obraz sytuacji.

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Grabów
- wersja do konsultacji społecznych

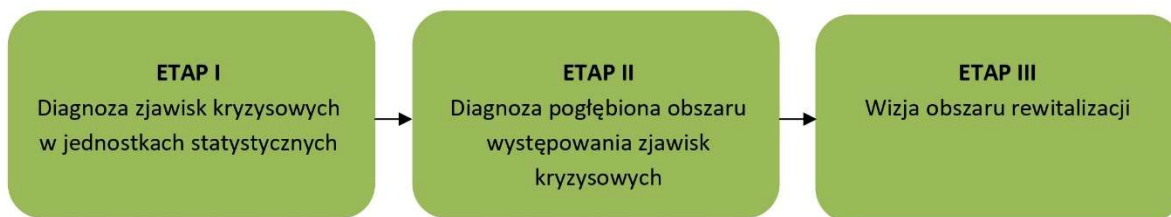

Rycina 1. Podział Gminy Grabów na jednostki administracji pomocniczej – 40 sołectw. Źródło: opracowanie własne. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k).

Prace diagnostyczne nad Gminnym Programem Rewitalizacji Gminy Grabów zostały podzielone na III etapy. Niniejsze opracowanie stanowi Etap I, natomiast Etap II i III zostaną uwzględnione w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Grabów.

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Grabów - wersja do konsultacji społecznych

Rycina 2. Etapy prac diagnostycznych przeprowadzonych na potrzeby Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Grabów. Źródło: opracowanie własne.

Etap I (diagnoza zjawisk kryzysowych w jednostkach statystycznych) obejmował następujące działania:

- Przeprowadzenie diagnozy w zakresie sfer: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej Gminy Grabów.
- Określenie obszarów koncentracji negatywnych zjawisk w celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji.
- Analiza jednostek statystycznych z wykorzystaniem 23 wskaźników. Ilość oraz intensywność występowania negatywnych zjawisk określonych za pomocą wskaźników przedstawiono w postaci kartogramów i tabel.
- Synteza intensywności poszczególnych wskaźników w sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. W analizie wykorzystano metodę bazującą na obliczeniu wskaźnika syntetycznego dla każdej z analizowanych sfer.
- Zakończenie etapu wyznaczeniem obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji.

Etap II (diagnoza pogłębiona obszaru występowania zjawisk kryzysowych)

W Etapie II zostanie przeprowadzona diagnoza pogłębiona dla wskazanego w niniejszym opracowaniu obszaru rewitalizacji. Będzie to podstawą do monitorowania oraz oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych w przyszłości, co umożliwi weryfikację, czy podjęte interwencje przynoszą zamierzone rezultaty. Dodatkowo, etap ten pozwoli na identyfikację podobszarów wymagających zastosowania różnych form interwencji.

Etap III (wizja obszaru rewitalizacji)

*Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Grabów
- wersja do konsultacji społecznych*

Etap III stanowić będzie finalizację dotychczasowych działań. W ramach tej części, na podstawie przeprowadzonych wcześniej analiz określona zostanie skala potrzeb rewitalizacyjnych obszaru. Wynikiem będzie natomiast opracowanie wizji przyszłego stanu obszaru, tj. po przeprowadzeniu rewitalizacji. Na tej podstawie zostaną zaplanowane kolejne działania w części strategicznej **Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Grabów.**

3. PODSTAWOWE INFORMACJE O GMINIE

3.1 Struktura funkcjonalno-przestrzenna Gminy Grabów

Gmina Grabów to gmina miejsko-wiejska położona w północno-zachodniej części województwa łódzkiego, w centralnej Polsce. Jej siedziba – miasto Grabów – z dniem 1 stycznia 2024 roku, na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 lipca 2023 r. w sprawie ustalenia granic niektórych gmin i miast, nadania niektórym miejscowościom statusu miasta, zmiany nazwy gminy oraz siedziby władz gminy, odzyskało status miasta – po 154 latach od utraty praw miejskich.

W skład nowo utworzonego miasta Grabów weszły dotychczasowe sołectwa Grabów Osada oraz Grabów Kolonia. Są to obszary o charakterze miejskim, które w wyniku wieloletnich procesów rozwoju urbanistycznego, infrastrukturalnego i administracyjnego przekształciły się z terenów wiejskich w zurbanizowane jednostki spełniające kryteria miasta.

W niektórych poniższych analizach uwzględniono podział na obszar miasta i obszar wiejski w celu zobrazowania skali badanych zjawisk i ich natężenia w różnych regionach gminy.

Graniczy z województwem wielkopolskim, a do Łodzi ma ok. 60 km. Najbliższym miastem jest Łęczyca (18 km), a wśród dalszych ośrodków miejskich znajdują się m.in. Konin, Płock, Poznań i Warszawa.

Gmina Grabów jest jedną z 177 gmin woj. łódzkiego (w tym jedną z 42 miejsko-wiejskich) oraz jedną z 8 gmin powiatu łęczyckiego. Zajmuje powierzchnię ok. 155 km² (blisko 20% powiatu), co czyni ją największą gminą w powiecie.

Gmina Grabów graniczy z siedmioma gminami – trzema z województwa łódzkiego (Daszyna, Łęczyca, Świnice Warckie) i czterema z województwa wielkopolskiego (Dąbie, Olszówka, Kłodawa, Chodów). Ze względu na oddalenie od dużych ośrodków i ograniczoną dostępność komunikacyjną, spełnia kryteria gminy peryferyjnej.

Położona jest na Równinie Kutnowskiej i ma charakter typowo rolniczy – użytki rolne stanowią ok. 90% jej powierzchni, z czego 86% to grunty orne. Lasy i tereny zadrzewione zajmują 7,2%, a tereny zabudowane 2,36%. Wody powierzchniowe i nieużytki to zaledwie 0,28%.

*Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Grabów
- wersja do konsultacji społecznych*

Administracyjnie gmina została podzielona na 40 sołectw. W centralnej części znajduje się miasto Grabów.

Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	Powierzchnia w km ²	Liczba ludności – stan na koniec 2024 r.	Gęstość zaludnienia (os/km ²)
1	Piotrkówek	228	101	0,44
2	Radzyń	530	169	0,32
3	Kotków	569	153	0,27
4	Wygorzele	304	72	0,24
5	Kadziłłowa	529	226	0,43
6	Jastrzębia	389	106	0,27
7	Stara Sobótka	788	209	0,27
8	Nowa Sobótka	179	135	0,75
9	Sobótka-Kolonia	260	76	0,29
10	Smardzew	319	80	0,25
11	Żrebięta	529	78	0,15
12	Besiekiery	814	175	0,21
13	Ostrówek	393	131	0,33
14	Srebrna	272	120	0,44
15	Ksawerów	441	169	0,38
16	Odechów	429	95	0,22
17	Pieczew	420	84	0,20
18	Biała Góra	426	114	0,27
19	Grabów Kolonia	728	374	0,51
20	Grabów Osada	190	629	3,31
21	Kurzjama	325	83	0,26
22	Jaworów	339	125	0,37
23	Żaczki	218	77	0,35
24	Bowętów	235	92	0,39
25	Sławęcin	452	117	0,26
26	Borucice	368	155	0,42
27	Borów	259	83	0,32
28	Goszczędza	394	253	0,64
29	Leszno	539	63	0,12
30	Byszew	632	176	0,28
31	Piaski	424	117	0,28

*Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Grabów
- wersja do konsultacji społecznych*

Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	Powierzchnia w km ²	Liczba ludności – stan na koniec 2024 r.	Gęstość zaludnienia (os/km ²)
32	Nagórki	469	168	0,36
33	Brudzeń	310	103	0,33
34	Stary Besk	232	119	0,51
35	Nowy Besk	105	38	0,36
36	Smolice	361	140	0,39
37	Gać	275	115	0,42
38	Budki	196	144	0,73
39	Chorki	199	147	0,74
40	Golbice	173	142	0,82

Tabela 1. Struktura powierzchni i ludności w podziale na sołectwa (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie.

Gmina Grabów ma wyraźnie rolniczy charakter – użytki rolne stanowią 90,15% jej powierzchni (w tym 86,4% to grunty orne). Lasy i grunty zadrzewione zajmują 7,22%, tereny zabudowane i zurbanizowane – 2,36%, a pozostałe 0,28% to wody i inne grunty. Zabudowa ma charakter rozproszony, a zwarte obszary zabudowane występują głównie w Grabowie, Kadzidłowej, Starej Sobótce i Smolicach.

Gmina dysponuje żyznymi glebami (klasy bonitacyjne II–IVb), głównie brunatnymi, płowymi i bielcowymi, przeważnie o średniej i lekkiej glinie. Zalesienie jest niewielkie, większe skupiska lasów występują w północno-wschodniej i południowej części gminy.

Miasto Grabów to jedyny zurbanizowany obszar, pełniący funkcję centrum administracyjno-kulturalnego. Znajdują się tam najważniejsze instytucje publiczne gminy.

Wyróżniające się sołectwa:

- Żrebięta, Stara Sobótka, Radzyń, Kadzidłowa – wyższy wskaźnik zalesienia,
- Leszno, Byszew, Piaski, Nagórki, Gać – znaczny udział łąk i pastwisk,
- Pozostałe sołectwa – dominacja gruntów ornych, przeważnie bez systemów nawadniania.

Zabudowa w gminie Grabów ma charakter silnie rozproszony, co wynika z tradycji rolniczych i dobrej jakości gleb. Na wsiach dominuje zabudowa zagrodowa, natomiast miasto

*Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Grabów
- wersja do konsultacji społecznych*

Grabów wyróżnia się zwartą strukturą z miejskimi elementami, takimi jak place, kamienice pierzejowe i podział na strefy: mieszkaniową, usługową i przemysłową.

Gmina Grabów leży na pograniczu dwóch mezoregionów: Równiny Kutnowskiej i Wysoczyzny Kłodawskiej. Większość obszaru obejmuje Równina Kutnowska, a południe – pradolina Warszawsko-Berlińska. Rzeźba terenu jest przeważnie równinna lub lekko falista, z wysokościami od 96 m do 148 m n.p.m.

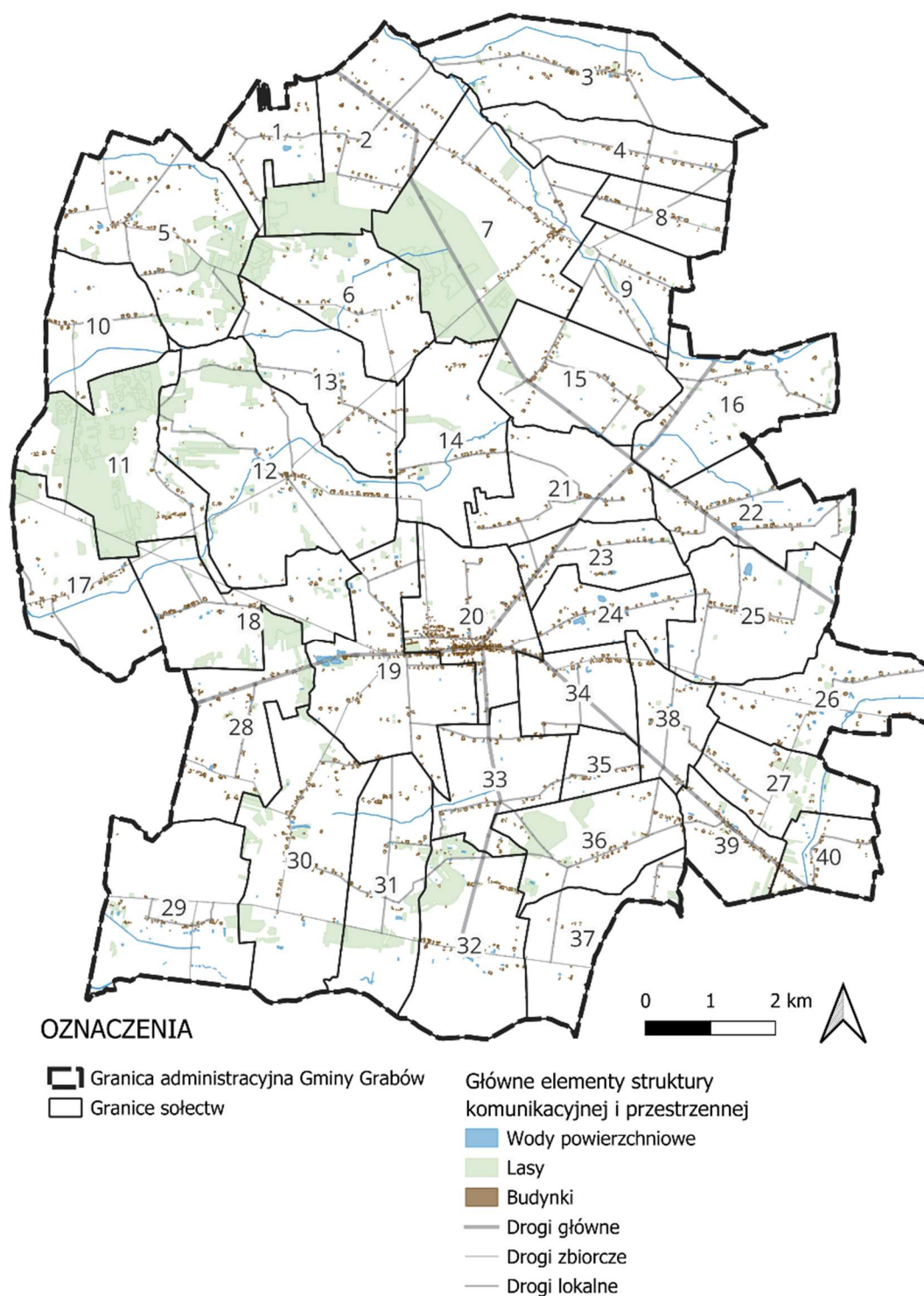
Gmina leży w granicach niecki mogileńsko-tódzkiej i wału kujawsko-pomorskiego, z występowaniem wysadów solnych (np. antyklina łęczycka). Występują także obszary wydymowe z piaskami eolicznymi. Na terenie gminy znajdują się udokumentowane złoża piasku, żwiru, iłów ceramicznych i soli kamiennej. Wschodnią część gminy obejmował do 2021 roku teren górniczy „Pociecha”.

Grabów znajduje się w jednym z bardziej suchych rejonów Polski, z roczną sumą opadów 500–600 mm i średnią temperaturą ok. 8,2°C. Okres wegetacyjny trwa 200–210 dni. Występują głównie wiatry zachodnie i północno-zachodnie, często słabe. Kompleksy leśne wpływają na lokalny topoklimat, ograniczając spadki temperatury.

Większość gminy należy do dorzecza Odry, część wschodnia – do dorzecza Wisły. Główną rzeką jest Ner, stanowiący południową granicę gminy. Przez teren przepływają także Rgilewka i Orłówka. Brak jezior i niewielka liczba innych cieków sprawiają, że zasoby wód powierzchniowych są ograniczone.

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Grabów
- wersja do konsultacji społecznych

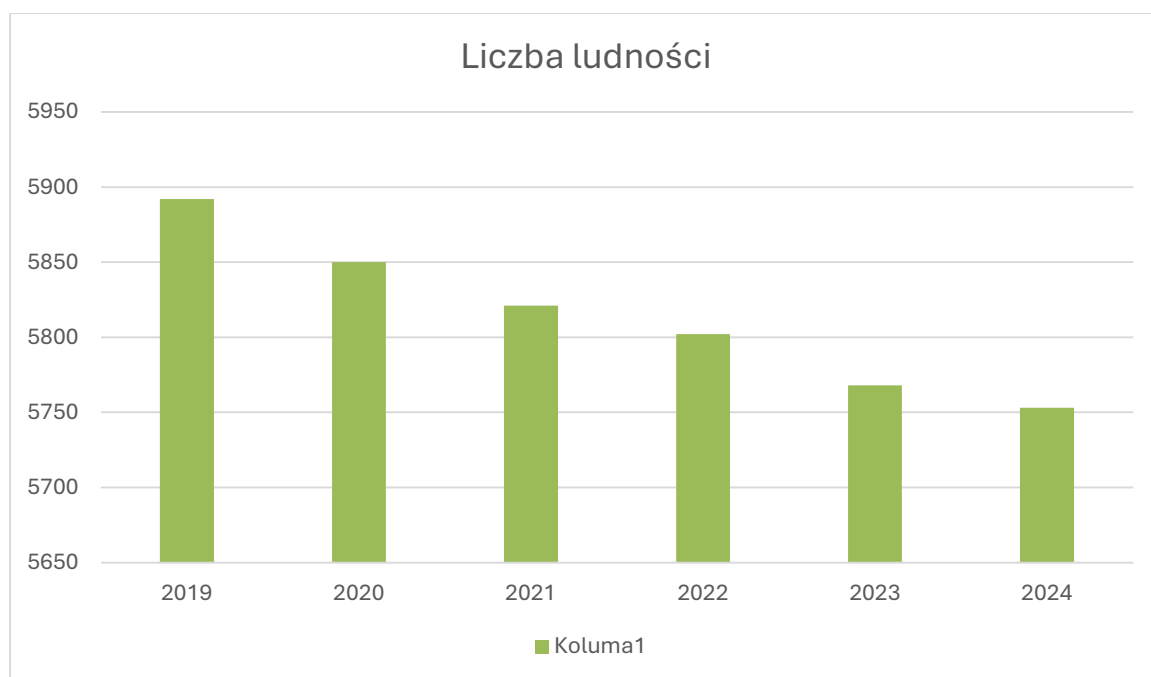

Rycina 3. Główne elementy struktury komunikacyjnej i przestrzennej Gminy Grabów. Źródło: opracowanie własne. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k).

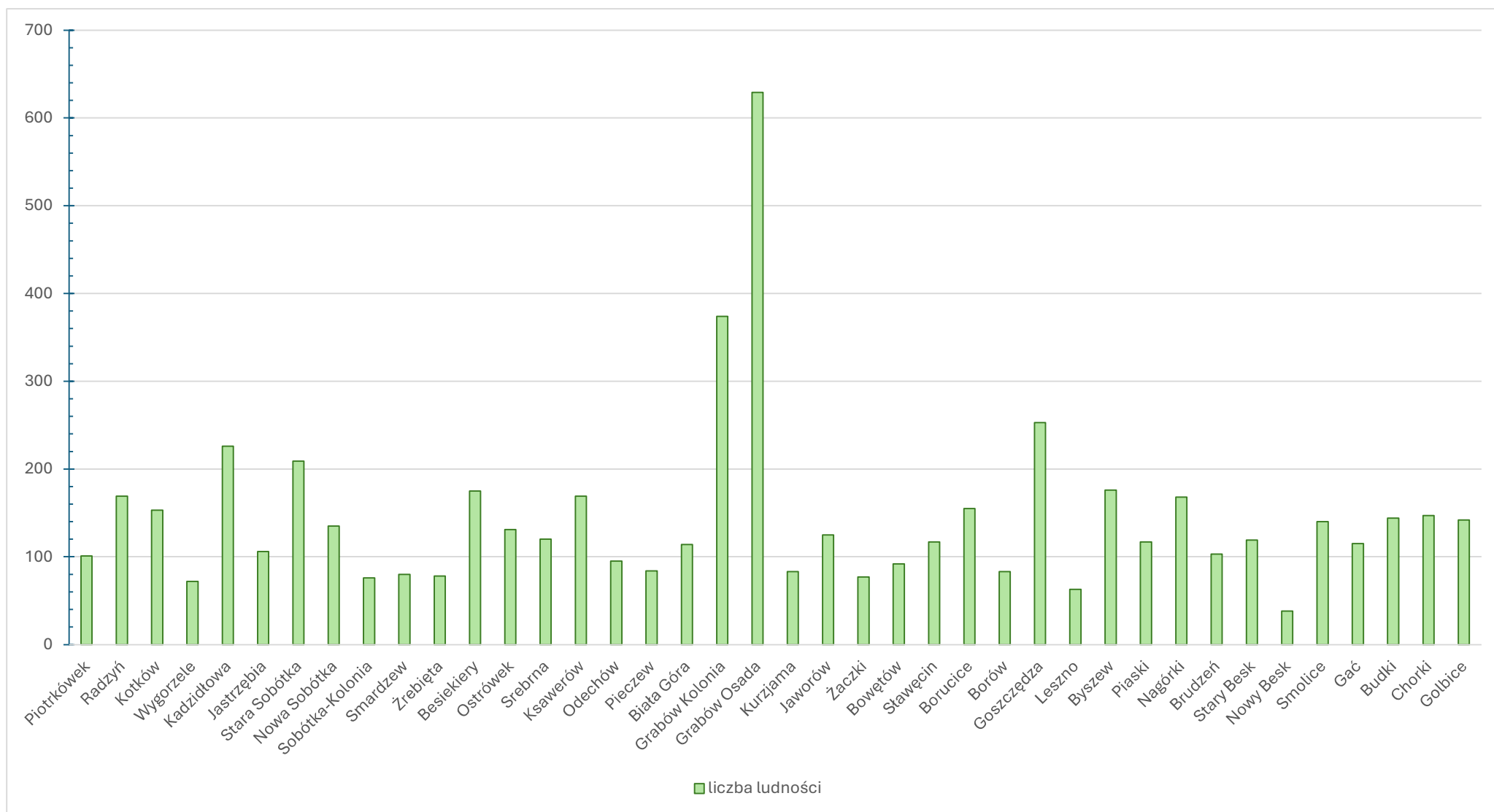
3.2 Uwarunkowania demograficzne

Na koniec 2024 roku liczba mieszkańców w Gminie Grabów wynosiła 5753 osoby, z czego 2888 (50,2%) to mężczyźni, a 2865 (49,8) to kobiety.

Wykres 1. Liczba ludności w Gminie Grabów w latach 2019-2024. Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS oraz Urzędu Gminy Grabów.

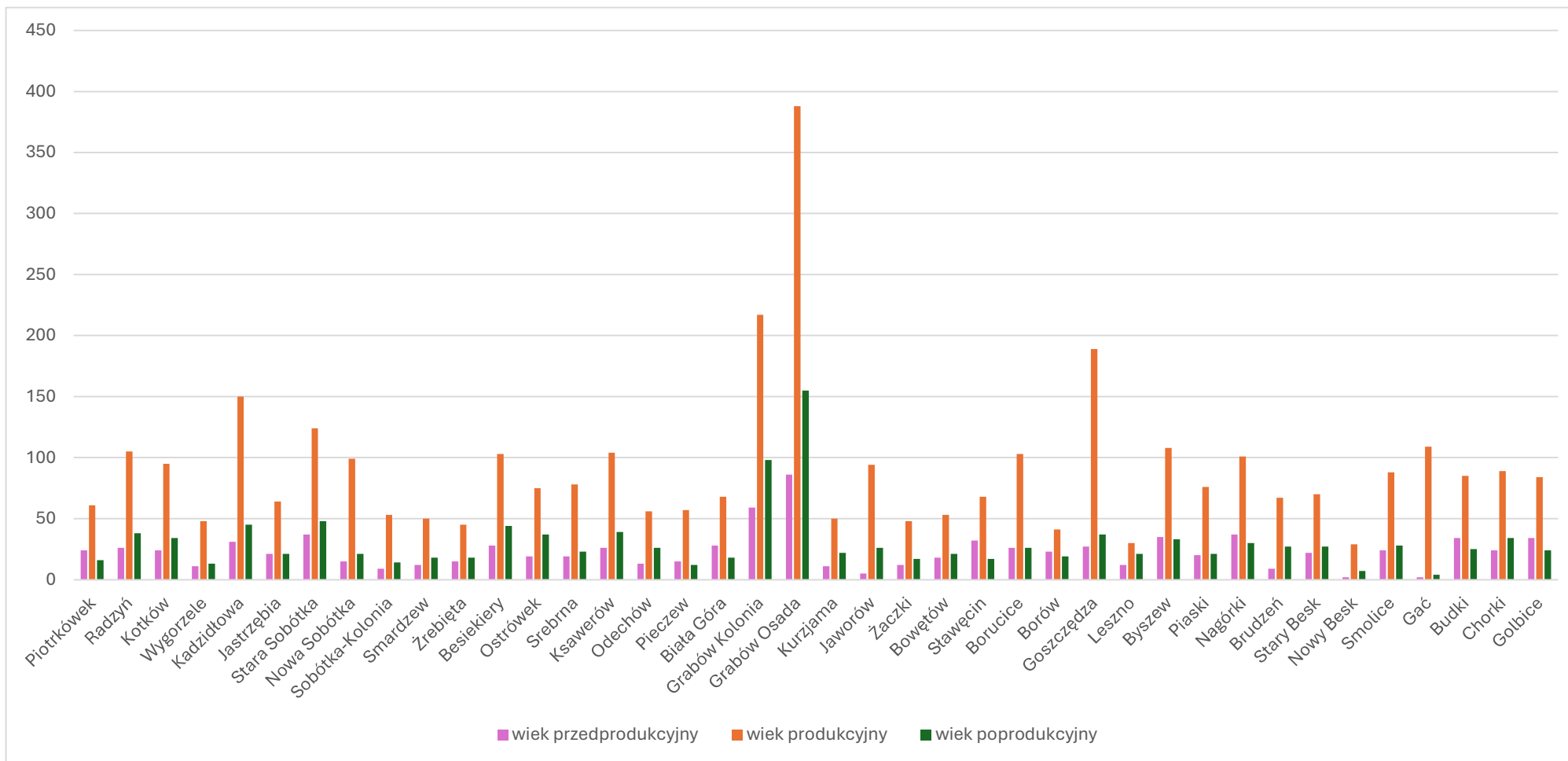
W latach 2019–2024 obserwujemy systematyczny spadek liczby ludności. W 2019 roku populacja wynosiła 5892 osoby, natomiast w 2024 roku zmniejszyła się do 5753 osób. Oznacza to łączny spadek o 139 osób, co stanowi około 2,4% w ciągu sześciu lat. Spadek ten przebiega stopniowo z roku na rok, bez gwałtownych zmian. Największy roczny spadek nastąpił między 2022 a 2023 rokiem.

Wykres 2. Liczba ludności w podziale na sołectwa na koniec 2024 r. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie.

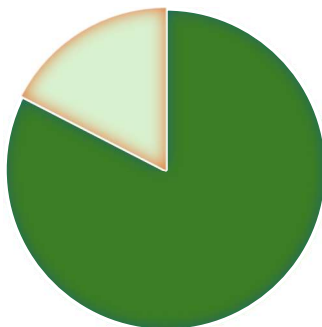

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Grabów
- wersja do konsultacji społecznych

Wykres 3. Liczba ludności w poszczególnych grupach wiekowych w Gminie Grabów według sołectw (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie.

■ obszar wiejski ■ Miasto Grabów

Wykres 4. Ludność w podziale na obszar wiejski i Miasto Grabów (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

W 2024 roku średnia gęstość zaludnienia w gminie Grabów wynosi 34 osoby na kilometr kwadratowy. W samym mieście Grabów wskaźnik ten sięga 110 osób na km², natomiast na terenach wiejskich gminy wynosi 29 osób na km². Obszar miejski skupia 17% ludności całej gminy.

W większości sołectw dominującą grupą wiekową są osoby w wieku produkcyjnym, co jest zgodne z ogólną strukturą demograficzną w Polsce. Największą liczbę ludności w wieku produkcyjnym odnotowano w sołectwie Grabów Osada, gdzie ta grupa znacząco przewyższa pozostałe.

W sołectwach takich jak Kurzjama, Stara Sobótka, Nowa Sobótka, Kadzidłowa i Ksawerów także zauważalna jest przewaga ludności w wieku produkcyjnym, ale z jednocześnie istotnym udziałem osób w wieku poprodukcyjnym, co może świadczyć o starzejącej się lokalnej społeczności.

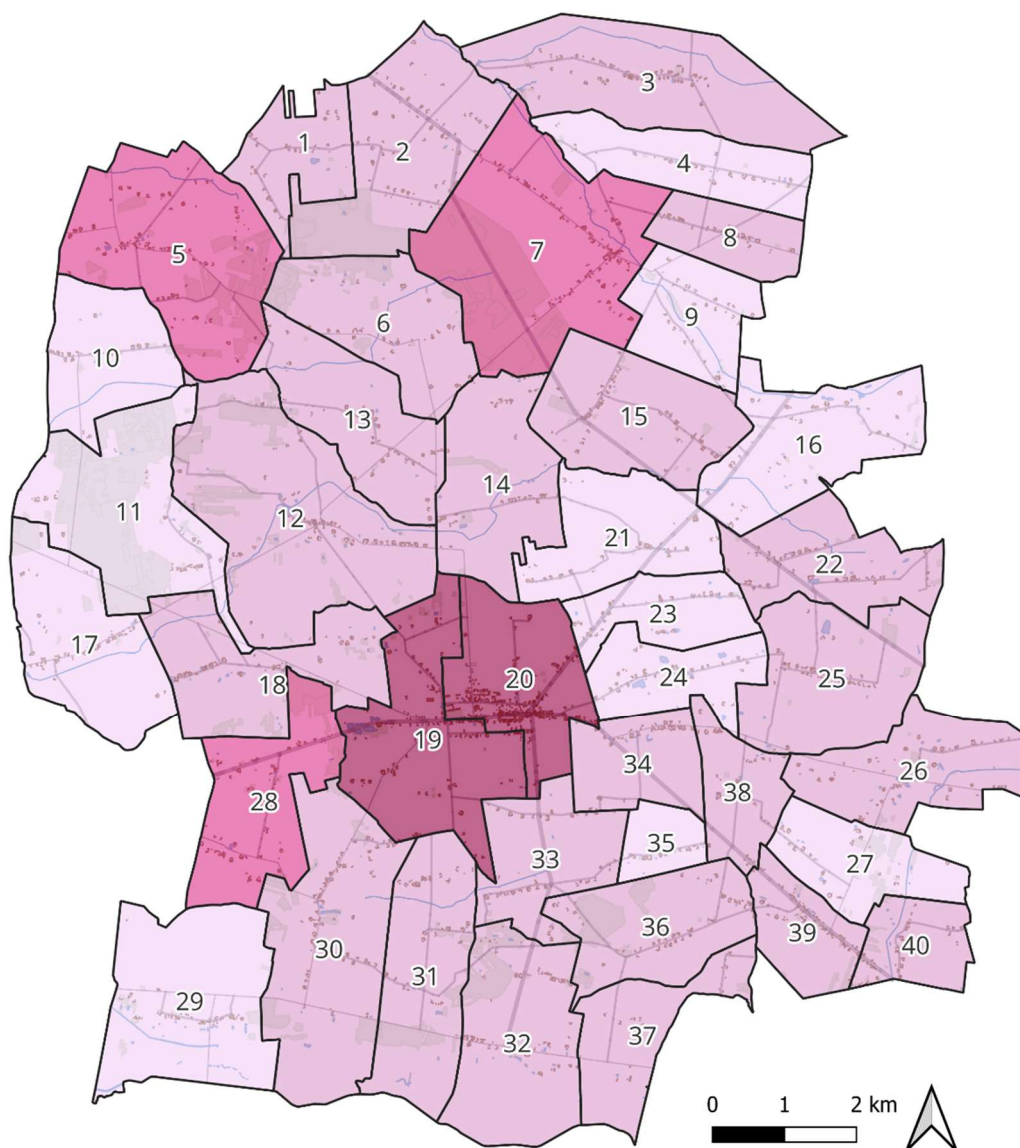
Z kolei w mniejszych sołectwach, takich jak Budki, Chorki, Smolice czy Piotrków, struktura ludności jest bardziej zrównoważona, choć liczebność grupy przedprodukcyjnej jest tam stosunkowo niska.

Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym jest zdecydowanie najmniejsza we wszystkich sołectwach. Gmina Grabów cechuje się starzejącą się strukturą demograficzną, z niewielkim udziałem ludności młodej.

Grabów Osada to sołectwo o najwyższej liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym, co czyni je lokalnym centrum aktywności gospodarczej i społecznej.

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Grabów
- wersja do konsultacji społecznych

OZNACZENIA

- Granica administracyjna Gminy Grabów
- Granice jednostek administracji pomocniczej (sołectw)

Ogólna liczba mieszkańców

- 1 - 100
- 101 - 200
- 201 - 300
- 301 - 630

Rycina 4. Liczba mieszkańców w Gminie Grabów w poszczególnych sołectwach (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k).

*Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Grabów
- wersja do konsultacji społecznych*

Analizując liczbę mieszkańców Gminy Grabów według sołectw, warto zauważyć, że pod koniec 2024 roku największa liczba osób zamieszkiwała sołectwa w obrębie miasta Grabów – Grabów Osada oraz Grabów Kolonia – gdzie łącznie mieszkało 19% ludności całej gminy. Obszar ten jest najlepiej rozwinięty i jednocześnie jedyny o charakterze miejskim, z największą koncentracją usług, co bezpośrednio wpływa na jego najwyższy poziom zaludnienia. Spośród pozostałych sołectw wyróżnia się Goszczędz, która stanowiła 4,3% mieszkańców gminy. Najmniejszą liczbę mieszkańców odnotowano w sołectwach Nowy Besk (0,7%) oraz Leszno (1%).

	<i>Migracje wewnętrzne - napływ</i>	<i>Migracje wewnętrzne - Odpływ</i>	<i>Migracje zewnętrzne - napływ</i>	<i>Migracje zewnętrzne - odpływ</i>	<i>Saldo migracji wewnętrznych</i>	<i>Saldo migracji zewnętrznych</i>	<i>Saldo migracji ogółem</i>
2020	30	69	1	0	-39	1	-38
2021	53	65	0	0	-12	0	-12
2022	38	48	0	0	-10	0	-10
2023	40	59	0	0	-19	0	-19
2024	45	37	4	0	8	4	12

Tabela 2. Migracje w Gminie Grabów w latach 2020-2024. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.

W latach 2020–2024 saldo migracji ogółem na analizowanym obszarze wykazywało wyraźnie zmieniający się trend, przechodząc od wartości ujemnych w pierwszych pięciu latach do dodatniego salda w roku 2024. Począwszy od 2020 roku, kiedy to saldo wyniosło -38, można zaobserwować stopniową poprawę sytuacji migracyjnej. W kolejnych latach – 2021 i 2022 – saldo systematycznie się poprawiało, odpowiednio do -12 i -10. Choć w 2023 roku nastąpiło niewielkie pogorszenie (saldo -19), to rok 2024 przyniósł przełom – po raz pierwszy od sześciu lat saldo migracji ogółem osiągnęło wartość dodatnią, wynoszącą +12.

Za zmiany w saldzie migracyjnym w największym stopniu odpowiadały migracje wewnętrzne, czyli przemieszczenia ludności w obrębie kraju. To właśnie one były głównym źródłem ujemnego salda w latach 2020–2023. W 2020 roku saldo migracji wewnętrznych wyniosło -38, jednak w kolejnych latach następowała stopniowa poprawa – odpływ malał,

*Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Grabów
- wersja do konsultacji społecznych*

a napływ rósł, co doprowadziło do osiągnięcia dodatniego salda +8 w roku 2024. Oznacza to, że więcej osób przeprowadziło się do danego obszaru niż z niego wyjechało.

Migracje zewnętrzne, czyli te związane z przemieszczaniem się ludności między krajem a zagranicą, miały w analizowanym okresie znacznie mniejsze znaczenie dla ogólnego salda. W latach 2021–2023 saldo migracji zewnętrznych było zerowe, a w latach 2020 i 2024 dodatnie, choć na niewielkim poziomie (od +1 do +4). Dopiero w 2024 roku odnotowano większy napływ z zagranicy (4 osoby) przy całkowitym braku odpływu, co dało saldo +4.

Zgromadzone dane pokazują, że w ostatnich latach zaszła pozytywna zmiana w strukturze migracyjnej regionu. Wzrost salda migracji wewnętrznych oraz poprawa bilansu migracji zewnętrznych przyczyniły się do osiągnięcia dodatniego wyniku w 2024 roku.

	<i>Liczba urodzeń</i>	<i>Liczba zgonów</i>	<i>Przyrost naturalny</i>
2020	49	101	-52
2021	50	134	-84
2022	41	103	-62
2023	40	75	-35
2024	44	76	-32

Tabela 3. Liczba urodzeń, zgonów i przyrost naturalny w Gminie Grabów w latach 2020-2024. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

Dane z lat 2020–2024 pokazują utrzymującą się negatywną tendencję przyrostu naturalnego, który w każdym roku pozostawał ujemny. Oznacza to, że liczba zgonów przewyższała liczbę urodzeń, co skutkuje naturalnym spadkiem liczby ludności na analizowanym obszarze.

W 2020 roku zanotowano 49 urodzeń przy 101 zgonach, co dało ujemny przyrost naturalny na poziomie -52. W 2021 roku sytuacja uległa dalszemu pogorszeniu – liczba urodzeń wzrosła minimalnie do 50, jednak liczba zgonów znacząco wzrosła do 134, co przełożyło się na największy ujemny przyrost naturalny w tym okresie, wynoszący aż -84. Ten wzrost zgonów w 2021 roku może być związany z wpływem pandemii COVID-19, która w wielu regionach wywołała nadmierną śmiertelność.

W kolejnych latach, 2022 i 2023, widać pewne oznaki poprawy. W 2022 roku liczba urodzeń spadła do 41, a liczba zgonów zmniejszyła się do 103, co skutkowało przyrostem naturalnym na poziomie -62. Rok 2023 przyniósł dalszą poprawę – liczba urodzeń spadła

*Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Grabów
- wersja do konsultacji społecznych*

nieznacznie do 40, ale liczba zgonów zmniejszyła się znacznie do 75, co poprawiło saldo naturalne do -35. W 2024 roku obserwujemy stabilizację – liczba urodzeń wzrosła do 44, liczba zgonów nieznacznie wzrosła do 76, a przyrost naturalny pozostał ujemny, ale na poziomie -32, co jest najlepszym wynikiem od 2020 roku.

W całym okresie od 2020 do 2024 roku przyrost naturalny był stale ujemny, jednak od 2021 roku widać wyraźną tendencję poprawy, głównie dzięki zmniejszeniu liczby zgonów. Mimo to, ujemny przyrost naturalny wskazuje na ciągłe wyzwania demograficzne, takie jak starzenie się społeczeństwa i możliwe negatywne skutki dla struktury populacji i systemu opieki zdrowotnej.

4. DANE I WSKAŹNIKI DELIMITACYJNE

Ustawa o rewitalizacji wskazuje na występowanie na obszarze zdegradowanym intensyfikacji negatywnych zjawisk w **sferze społecznej**, takich jak bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego oraz niewystarczający udział w życiu publicznym i kulturalnym. Ponadto warunkiem wskazania obszaru jako zdegradowanego jest wystąpienie negatywnych zdarzeń w co najmniej jednej dodatkowej sferze (gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej). Według zapisów ww. ustawy, w ramach pozostałych sfer, można zdiagnozować następujące zjawiska:

- ▶ **Sfera gospodarcza** (np. niski stopień przedsiębiorczości, słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw),
- ▶ **Sfera środowiskowa** (np. przekroczenie standardów jakości środowiska, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska),
- ▶ **Sfera przestrzenno-funkcjonalna** (w szczególności niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niski poziom obsługi komunikacyjnej, niedobór lub niskiej jakości tereny publiczne),
- ▶ **Sfera techniczna** (w szczególności degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz нефunkcjonowanie rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Poniżej przedstawiono **zestaw wskaźników wybranych dla Gminy Grabów**, uwzględniając dostępność danych oraz specyfikę gminy. Analiza przestrzenna tych wskaźników umożliwiła określenie obszarów najbardziej dotkniętych poszczególnymi problemami.

Łącznie wyodrębniono 23 wskaźniki, z czego:

- 14 wskaźników dotyczących sfery społecznej,
- 2 wskaźniki odnoszące się do sfery gospodarczej,
- 2 wskaźniki odnoszące się do sfery przestrzenno-funkcjonalnej,
- 4 wskaźniki dotyczące sfery technicznej,

*Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Grabów
- wersja do konsultacji społecznych*

- 1 wskaźnik dotyczący sfery środowiskowej.

Nr	Nazwa wskaźnika	Jedn.	Okres danych	Źródło danych
SFERA SPOŁECZNA				
W1	Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru	%	koniec 2024 r.	Urząd Miejski w Grabowie
W2	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru	%	koniec 2024 r.	Urząd Miejski w Grabowie
W3	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru	%	koniec 2024 r.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grabowie
W4	Liczba osób pobierających zasiłki stałe w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru	%	koniec 2024 r.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grabowie
W5	Liczba osób pobierających zasiłki okresowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru	%	koniec 2024 r.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grabowie
W6	Liczba obowiązujących decyzji o przyznaniu dodatku mieszkaniowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru	Szt.	koniec 2024 r.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grabowie
W7	Liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru	%	koniec 2024 r.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grabowie
W8	Liczba osób korzystających ze świadczeń z tytułu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru	%	koniec 2024 r.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grabowie
W9	Liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych ze względu na alkoholizm i narkomanię w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru	%	koniec 2024 r.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grabowie
W10	Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru	rodz.	koniec 2024 r.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grabowie
W11	Liczba uczniów w szkole uczęszczających na zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze w przeliczeniu na wszystkich uczniów	%	Rok szkolny 2023/2024	Szkoły podstawowe w Gminie Grabów

*Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Grabów
- wersja do konsultacji społecznych*

Nr	Nazwa wskaźnika	Jedn.	Okres danych	Źródło danych
W12	Liczba uczniów wykazujących dużą absencję na zajęciach szkolnych w przeliczeniu na wszystkich uczniów	%	Rok szkolny 2023/2024	Szkoły podstawowe w Gminie Grabów
W13	Liczba uczniów ze słabymi wynikami w nauce (średnia ocen ze wszystkim przedmiotów poniżej 3,5) w przeliczeniu na wszystkich uczniów	%	Rok szkolny 2023/2024	Szkoły podstawowe w Gminie Grabów
W14	Obszary dotknięte bezrobociem	szt.	koniec 2024 r.	Powiatowy Urząd Pracy w Łęczycy
SFERA GOSPODARCZA				
W1	Liczba działalności gospodarczych wpisanych do CEIDG na 100 osób w wieku produkcyjnym	%	koniec 2024 r.	Urząd Miejski w Grabowie
W2	Liczba przedsiębiorstw, które zakończyły działalność w odniesieniu do liczby aktywnych przedsiębiorstw	%	koniec 2024 r.	Urząd Miejski w Grabowie
SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA				
W1	Obszary zamieszkałe z ograniczonym dostępem do obiektów oświaty, nauki i kultury oraz obiektów sportowych	szt.	koniec 2024 r.	Urząd Miejski w Grabowie
W2	Liczba obiektów użyteczności publicznej niedostosowanych dla osób z niepełnosprawnościami	szt.	koniec 2024 r.	Urząd Miejski w Grabowie
SFERA TECHNICZNA				
W1	Liczba pustostanów i opuszczonych budynków	szt.	koniec 2024 r.	Urząd Miejski w Grabowie
W2	Liczba obiektów użyteczności publicznych wymagających termomodernizacji	szt.	koniec 2024 r.	Urząd Miejski w Grabowie
W3	Liczba budynków gminnych w złym stanie technicznym	szt.	koniec 2024 r.	Urząd Miejski w Grabowie
W4	Lokalizacje z problemem niskiego ciśnienia wody w kranie w okresie letnim	szt.	koniec 2024 r.	Urząd Miejski w Grabowie
SFERA ŚRODOWISKOWA				
W1	Obecność nielegalnych składowisk odpadów (tzw. dzikich wysypisk)	szt.	koniec 2024 r.	Urząd Miejski w Grabowie

Tabela 4. Lista wskaźników wybranych w celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Grabów. Źródło: opracowanie własne.

5. METODOLOGIA

Metodologia wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Gminie Grabów oparta została o kompleksową diagnozę problemów społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych oraz środowiskowych. Analiza ta została przeprowadzona z wykorzystaniem różnych metod badawczych, co pozwoliło na rzetelne określenie obszarów wymagających interwencji rewitalizacyjnej.

- ▶ **Analiza danych zastanych** (*desk research*) stanowiła pierwszy etap wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Gminie Grabów. W ramach tego procesu dokonano przeglądu kluczowych dokumentów strategicznych i planistycznych gminy, takich jak studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Ponadto wykonana została analiza danych demograficznych i społeczno-gospodarczych dostępnych w ramach Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego (BDL GUS). Zastosowanie tej metody pozwoliło na wstępną, obiektywną diagnozę problemów oraz identyfikację potencjałów rozwojowych Gminy Grabów.
- ▶ **Analiza kartograficzna** oparta na przetwarzaniu i interpretacji danych przestrzennych w formie zobrazowań kartograficznych. Metoda ta umożliwiła kompleksową ocenę struktury przestrzennej gminy oraz identyfikację obszarów problemowych. Do wizualizacji negatywnych zjawisk wykorzystano mapy tematyczne, analizy przestrzenne oraz narzędzia GIS (*Geographic Information Systems*). Pozwoliło to na precyzyjne określenie rozmieszczenia miejsc ich występowania oraz zobrazowanie stopnia nasilenia poszczególnych zjawisk.
- ▶ **Analiza wskaźnikowa** umożliwiła obiektywną ocenę stopnia degradacji poszczególnych jednostek analitycznych wyznaczonych na obszarze gminy, poprzez zastosowanie mierzalnych wskaźników diagnostycznych. Diagnoza z wykorzystaniem wskaźników opierała się na analizie danych ilościowych, które zostały zestawione i porównane przy użyciu odpowiednich metod standaryzacji i wskaźników syntetycznych. Analiza wskaźnikowa obejmowała następujące etapy:

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Grabów - wersja do konsultacji społecznych

Etap 1 – Zbieranie i standaryzacja danych

W pierwszej kolejności, dla każdego z wskaźników zgromadzone zostały wartości liczbowe w odniesieniu do poszczególnych jednostek analitycznych tj. sołectw.

Bezpośrednie porównanie danych w ich pierwotnej formie mogłoby prowadzić do błędnych wniosków ze względu na różnice w jednostkach i przedziałach poszczególnych wskaźników. W celu uzyskania rzetelnej oceny natężenia zjawisk kryzysowych zastosowano metodę Perkala¹.

Zgodnie z niniejszą metodą, na pierwszym etapie przeprowadzono normalizację poszczególnych zmiennych, polegającą na odjęciu od każdej wartości średniej arytmetycznej, a następnie podzieleniu otrzymanej różnicy przez odchylenie standardowe, zgodnie z poniższym wzorem:

$$t_{ij} = \frac{x_{ij} - \bar{x}_j}{S_j}$$

gdzie:

- t_{ij} – wartość znormalizowanego wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i
- x_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i
- $\bar{x}_j$ – średnia arytmetyczna wskaźnika j ,
- S_j – odchylenie standardowe wskaźnika j

Otrzymana wartość standaryzowana „0” oznacza średnią dla całej gminy. Im wyższa wartość wskaźnika przed standaryzacją, tym większe nasilenie problemów społecznych na danym obszarze.

Etap 2 – Klasyfikacja wskaźników i przekształcenie stymulant

Kolejny etap dotyczył klasyfikacji wskaźników jako:

- **Destymulanty** – ich wysokie wartości wskazują na sytuację negatywną (np. wysoka liczba rodzin objętych procedurą niebieskiej karty lub osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej);

¹ „Delimitacja krok po kroku. Metoda wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na potrzeby Gminnych Programów Rewitalizacji”

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Grabów - wersja do konsultacji społecznych

- **Stymulanty** – ich wysokie wartości świadczą o występowaniu i wysokim natężeniu zjawiska o charakterze pozytywnym (np. wysoka liczba organizacji pozarządowych).

W przypadku destymulant wartości wskaźnika pozostały bez zmian. Jeśli dany wskaźnik był stymulantą zastosowano przekształcenie według poniższego wzoru:

$$z_{ij} = x_{ij} * (-1)$$

gdzie:
 z_{ij} – wartość wskaźnika (stymulanty) po przekształceniu
 x_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i

Etap 3 – Wyznaczenie wartości wskaźników syntetycznych

W kolejnym etapie obliczeniowym określono wartości wskaźników syntetycznych, które pozwoliły na kompleksową ocenę stopnia degradacji obszarów poszczególnych sołectw w Gminie Grabów.

Analiza sfery społecznej została podzielona na kilka kluczowych obszarów: demografia, ubóstwo, poziom edukacji, uczestnictwo w życiu publicznym.

Każdy z tych obszarów składał się ze wskaźników częściowych, które zestawiono w jedną wartość liczbową za pomocą wskaźników syntetycznych.

Syntetyczny wskaźnik został obliczony jako sumowa ważona zestandaryzowanych wskaźników częściowych.

Każdemu ze wskaźników częściowych przypisano wagę, przy czym suma wag dla wszystkich wskaźników w danym obszarze wynosiła 1.

- ▶ W przypadku równorzędnej ważności wskaźniki częściowe otrzymywały taką samą wagę.
- ▶ Wskaźnikom częściowym uznanym za kluczowe (tj. mających szczególny wpływ na degradację obszaru) przypisano wagę dwukrotnie większą niż pozostałym.

Analogiczny schemat postępowania zastosowano w pozostałych sferach, tj. gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej oraz środowiskowej. W tych obszarach jednak nie wyodrębniano dodatkowych kategorii, a wskaźnik syntetyczny obliczono zbiorczo dla całej sfery.

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Grabów - wersja do konsultacji społecznych

Etap 4 – Obliczenie zbiorczego wskaźnika degradacji

Dla każdego sołectwa (stanowiącego odrębną jednostkę analityczną), obliczono zbiorczy wskaźnik degradacji, stanowiący sumę uzyskanych dotychczas wartości wskaźników syntetycznych dla danej jednostki. Uzyskana wartość wskaźnika zbiorczego określa czy dana jednostka analityczna znajduje się w stanie kryzysowym, przy czym:

- Wysoka wartość wskaźnika zbiorczego świadczy o występowaniu licznych zjawisk kryzysowych o dużym natężeniu;
- Niska wartość wskaźnika zbiorczego wskazuje na pozytywną sytuację w badanych sferach.

Obliczenia przeprowadzono zgodnie z następującym wzorem:

$$P_i = \frac{1}{n} \sum_{j=1}^n t_{ij}$$

gdzie:

- P_i – syntetyczny wskaźnik negatywnych zjawisk
- n – liczba wskaźników (cech)
- t_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i

Etap 5 – Wskazanie obszaru zdegradowanego

Na podstawie uzyskanych wartości wskaźnika zbiorczego wytypowano cztery sołectwa o najwyższych wartościach, które zostały uznane za obszar zdegradowany. Zgodnie z *Ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji*, obszar zdegradowany musi spełniać następujące kryteria:

- koncentracja negatywnych zjawisk społecznych,
- występowanie problemów w co najmniej jednej innej sferze – gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej lub środowiskowej.

Przeprowadzona weryfikacja potwierdziła, iż wskazany obszar zdegradowany spełnia kryteria określone w ww. ustawie.

Etap 6 – Wyznaczenie obszaru rewitalizacji

*Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Grabów
- wersja do konsultacji społecznych*

Ostatni etap analizy polega na wyznaczeniu obszaru rewitalizacji, który stanowi część obszaru zdegradowanego o kluczowym znaczeniu dla rozwoju lokalnego gminy, na którym planowane są inwestycje poprawiające sytuację społeczno-gospodarczą mieszkańców.

6. OBSZARY KONCENTRACJI NEGATYWNYCH ZJAWISK SPOŁECZNYCH

6.1 Demografia

W celu oceny negatywnych zjawisk społecznych w zakresie sytuacji demograficznej analizę oparto na następujących wskaźnikach:

- W1: Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru
- W2: Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru

W1: Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru

Wskaźnik liczby osób w wieku przedprodukcyjnym (0–17 lat) w przeliczeniu na 100 mieszkańców jest istotnym elementem oceny struktury demograficznej sołectw Gminy Grabów. Pomaga ocenić potencjał rozwojowy lokalnych społeczności i przewidzieć potrzeby w zakresie edukacji i opieki.

Wartości wskaźnika są mocno zróżnicowane – od zaledwie 1,7 % w sołectwie Gać do 27,7 % w Borowie. Taka rozpiętość pokazuje wyraźne kontrasty w strukturze wiekowej mieszkańców.

Ponieważ wskaźnik jest stymulantą, jego wyższe wartości są korzystne – wskazują na większy udział młodszej populacji i lepsze perspektywy demograficzne. Wskaźnik został znormalizowany i przekształcony, by umożliwić porównania między miejscowościami.

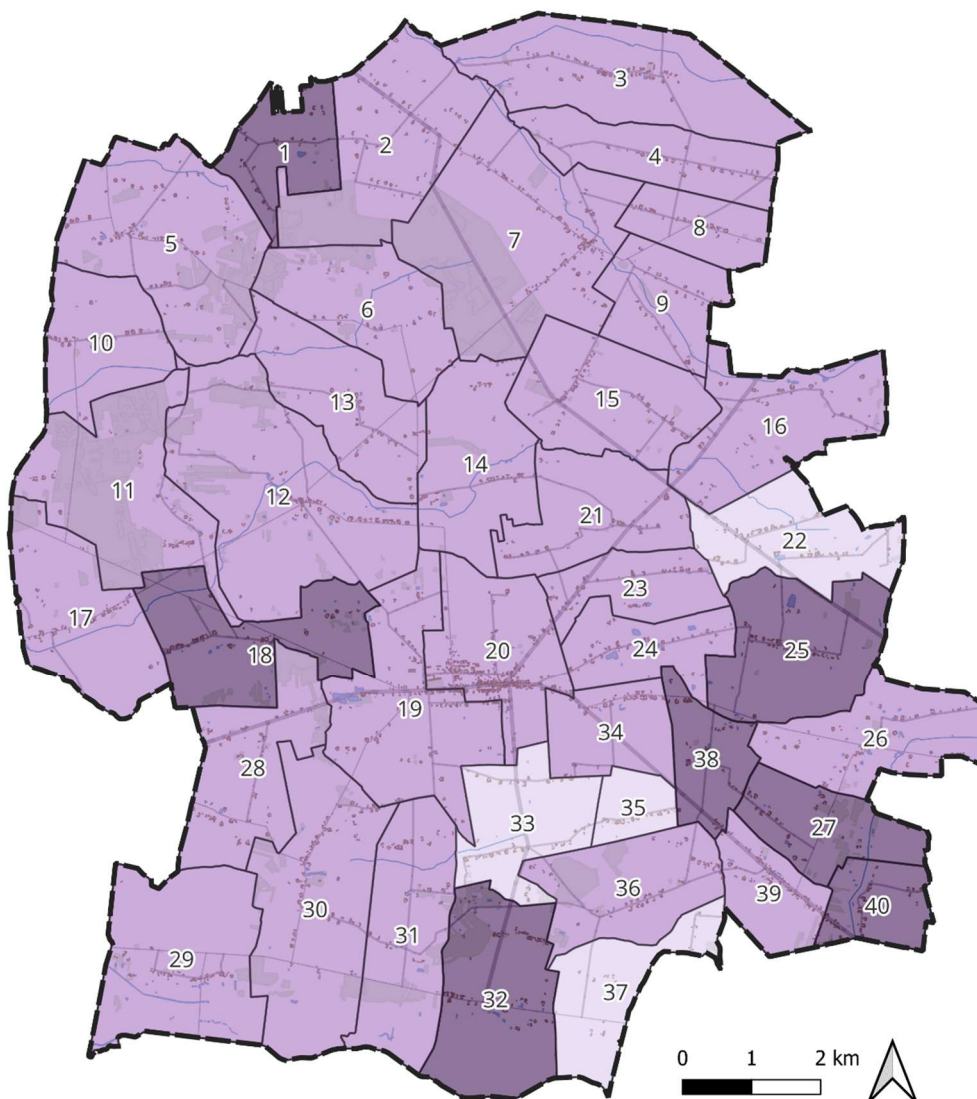
Do sołectw o najkorzystniejszej strukturze demograficznej należą: Borów (27,7), Sławęcin (27,4), Biała Góra (24,6), Golbice (23,9) i Piotrkówek (23,8) – w każdej z tych miejscowości ponad 23% mieszkańców stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym.

Z kolei najniższe wartości występują w sołectwach: Gać (1,7), Jaworów (4,0), Nowy Besk (5,3), Brudzeń (8,7) i Goszczędz (10,7), gdzie udział młodych osób jest bardzo niski, co może świadczyć o starzejącej się populacji i przyszłych problemach społeczno-gospodarczych.

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Grabów
- wersja do konsultacji społecznych

Większość sołectw osiąga wartości mieszczące się w przedziale 13–20 %, co wskazuje na względnie stabilną strukturę wieku. Przykładem są Radzyń (15,4), Smardzew (15,0) i Ksawerów (15,4), których udział młodszej populacji jest zbliżony do średniej gminnej.

OZNACZENIA

- Granica administracyjna Gminy Grabów
- Granice jednostek administracji pomocniczej (sołectw)

Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym
w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru

- 1 - 10
- 11 - 20
- 21 - 30

Rycina 5. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k).

*Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Grabów
- wersja do konsultacji społecznych*

DEMOGRAFIA – W1				
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru	Wartość znormalizowana wskaźnika.	Wartość wskaźnika po przekształceniu. Wskaźnik stanowi stymulantę, w związku z powyższym znormalizowany wskaźnik wymagał przekształcenia
1	Piotrkówek	23,8	1,3	-1,3
2	Radzyń	15,4	-0,2	0,2
3	Kotków	15,7	-0,1	0,1
4	Wygorzele	15,3	-0,2	0,2
5	Kadzidłowa	13,7	-0,5	0,5
6	Jastrzębia	19,8	0,6	-0,6
7	Stara Sobótka	17,7	0,2	-0,2
8	Nowa Sobótka	11,1	-0,9	0,9
9	Sobótka-Kolonia	11,8	-0,8	0,8
10	Smardzew	15,0	-0,2	0,2
11	Żrebięta	19,2	0,5	-0,5
12	Besiekiery	16,0	-0,1	0,1
13	Ostrówek	14,5	-0,3	0,3
14	Srebrna	15,8	-0,1	0,1
15	Ksawerów	15,4	-0,2	0,2
16	Odechów	13,7	-0,5	0,5
17	Pieczew	17,9	0,3	-0,3
18	Biała Góra	24,6	1,5	-1,5
19	Grabów Kolonia	15,8	-0,1	0,1
20	Grabów Osada	13,7	-0,5	0,5
21	Kurzejama	13,3	-0,5	0,5
22	Jaworów	4,0	-2,2	2,2
23	Żaczki	15,6	-0,1	0,1
24	Bowętów	19,6	0,6	-0,6
25	Sławęcin	27,4	1,9	-1,9
26	Borucice	16,8	0,1	-0,1
27	Borów	27,7	2,0	-2,0
28	Goszczędza	10,7	-1,0	1,0
29	Leszno	19,0	0,5	-0,5
30	Byszew	19,9	0,6	-0,6
31	Piaski	17,1	0,1	-0,1

*Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Grabów
- wersja do konsultacji społecznych*

DEMOGRAFIA – W1				
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru	Wartość znormalizowana wskaźnika.	Wartość wskaźnika po przekształceniu. Wskaźnik stanowi stymulantę, w związku z powyższym znormalizowany wskaźnik wymagał przekształcenia
32	Nagórki	22,0	1,0	-1,0
33	Brudzeń	8,7	-1,3	1,3
34	Stary Besk	18,5	0,4	-0,4
35	Nowy Besk	5,3	-2,0	2,0
36	Smolice	17,1	0,1	-0,1
37	Gać	1,7	-2,6	2,6
38	Budki	23,6	1,3	-1,3
39	Chorki	16,3	0,0	0,0
40	Golbice	23,9	1,3	-1,3

Tabela 5. Zestawienie liczby osób w wieku przedprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru (stanu na koniec grudnia 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych od Urzędu Miejskiego w Grabowie.

W2: Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru

Wskaźnik liczby osób w wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców obszaru, traktowany jako destymulanta, stanowi istotny element oceny obciążenia demograficznego i potencjalnych wyzwań związanych z dostępem do usług opiekuńczych w Gminie Grabów. W przypadku destymulanty, niższe wartości wskaźnika są korzystniejsze, ponieważ oznaczają mniejszy odsetek populacji wymagającej wsparcia senioralnego względem ogółu mieszkańców.

Analiza danych ukazuje znaczne zróżnicowanie struktury wieku mieszkańców w poszczególnych sołectwach. Najniższy udział osób w wieku poprodukcyjnym odnotowano w sołectwie Gać, gdzie na 100 mieszkańców przypada jedynie 3,5 osoby starszej. Znormalizowana wartość tego wskaźnika wynosi aż -3,4, co znacznie odbiega od pozostałych miejscowości i wskazuje na wyjątkowo młodą strukturę demograficzną tej lokalizacji. Podobnie korzystne wskaźniki występują w Pieczewie (14,3), Sławęcinie (14,5) i Goszczędy (14,6), gdzie wartości znormalizowane osiągają poziom -1,2. W grupie sołectw o młodszej

*Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Grabów
- wersja do konsultacji społecznych*

strukturze wieku znajdują się również m.in. Nowa Sobótka, Piotrkówek, Biała Góra, Borucice oraz Golbice – wszystkie z udziałem osób starszych poniżej 17 osób na 100 mieszkańców. Takie wartości świadczą o obecności znacznej liczby osób młodszych oraz o potencjale do rozwoju usług edukacyjnych, kulturalnych czy prorodzinnych.

Na drugim biegunie znajdują się miejscowości, w których udział populacji poprodukcyjnej jest relatywnie wysoki, co wskazuje na proces starzenia się społeczności lokalnej i zwiększone potrzeby w zakresie opieki zdrowotnej, usług społecznych i integracyjnych. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w Lesznie – 33,3 osoby starsze na 100 mieszkańców, co przełożyło się na wartość znormalizowaną na poziomie 2,5. Niekorzystne wartości występują także w Ostrówku (28,2), Odechowie (27,4), Kurzjamie (26,5), Grabowie Kolonii (26,2), Brudzeniu (26,2) oraz Besiekierach (25,1). Są to sołectwa, w których problemy związane ze starzejącym się społeczeństwem mogą w najbliższych latach narastać, co wymagać będzie ukierunkowanych działań pomocowych i dostosowanej infrastruktury.

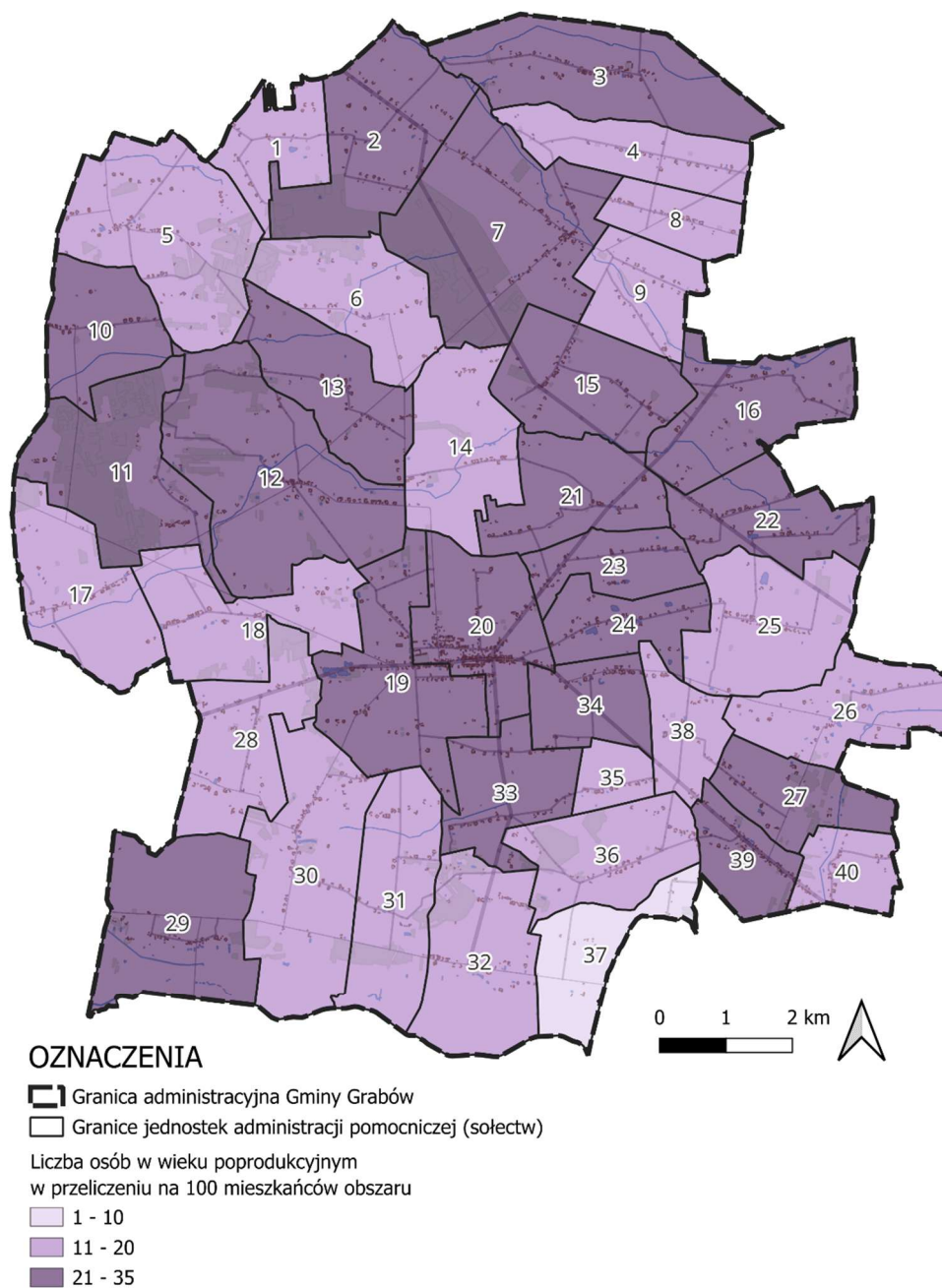
Pomiędzy tymi dwoma skrajnymi grupami znajduje się szereg miejscowości, których udział osób starszych mieści się w zakresie od ok. 18 do 23 osób na 100 mieszkańców. Przykłady to Radzyń, Kotków, Smardzew, Żaczki, Stary Besk czy Smolice. W tych przypadkach można mówić o względnie zrównoważonej strukturze wieku.

Warto zwrócić uwagę na Miasto Grabów, które cechuje się podwyższonym udziałem osób starszych (odpowiednio: Grabów Osada 24,6 i Grabów Kolonia 26,2), co wskazuje na

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Grabów
- wersja do konsultacji społecznych

zasadność lokowania w tej miejscowości usług pomocowych i infrastruktury wsparcia dla

seniorów.

Rycina 6. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k).

DEMOGRAFIA – W2				
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru	Wartość znormalizowana wskaźnika.	Wartość wskaźnika po przekształceniu. Wskaźnik stanowi destymulantę, w związku z powyższym znormalizowany wskaźnik nie wymaga przekształcenia
1	Piotrkówek	15,8	-0,9	-0,9
2	Radzyń	22,5	0,4	0,4
3	Kotków	22,2	0,3	0,3
4	Wygorzele	18,1	-0,5	-0,5
5	Kadziłłowa	19,9	-0,1	-0,1
6	Jastrzębia	19,8	-0,1	-0,1
7	Stara Sobótka	23,0	0,5	0,5
8	Nowa Sobótka	15,6	-1,0	-1,0
9	Sobótka-Kolonia	18,4	-0,4	-0,4
10	Smardzew	22,5	0,4	0,4
11	Żrebięta	23,1	0,5	0,5
12	Besiekiery	25,1	0,9	0,9
13	Ostrówek	28,2	1,5	1,5
14	Srebrna	19,2	-0,3	-0,3
15	Ksawerów	23,1	0,5	0,5
16	Odechów	27,4	1,3	1,3
17	Pieczew	14,3	-1,2	-1,2
18	Biała Góra	15,8	-0,9	-0,9
19	Grabów Kolonia	26,2	1,1	1,1
20	Grabów Osada	24,6	0,8	0,8
21	Kurzjama	26,5	1,2	1,2
22	Jaworów	20,8	0,0	0,0
23	Żaczki	22,1	0,3	0,3
24	Bowętów	22,8	0,4	0,4
25	Sławęcin	14,5	-1,2	-1,2
26	Borucice	16,8	-0,7	-0,7
27	Borów	22,9	0,5	0,5
28	Goszczędza	14,6	-1,2	-1,2
29	Leszno	33,3	2,5	2,5
30	Byszew	18,8	-0,4	-0,4
31	Piaski	17,9	-0,5	-0,5
32	Nagórki	17,9	-0,5	-0,5
33	Brudzeń	26,2	1,1	1,1

DEMOGRAFIA – W2				
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru	Wartość znormalizowana wskaźnika.	Wartość wskaźnika po przekształceniu. Wskaźnik stanowi destymulantę, w związku z powyższym znormalizowany wskaźnik nie wymaga przekształcenia
34	Stary Besk	22,7	0,4	0,4
35	Nowy Besk	18,4	-0,4	-0,4
36	Smolice	20,0	-0,1	-0,1
37	Gać	3,5	-3,4	-3,4
38	Budki	17,4	-0,6	-0,6
39	Chorki	23,1	0,5	0,5
40	Golbice	16,9	-0,7	-0,7

Tabela 6. Zestawienie liczby osób w wieku poprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie.

WSKAŹNIK SYNTETYCZNY - DEMOGRAFIA

Wskaźnik W2 - liczba osób w wieku poprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru został określony jako kluczowy, ze względu na to, że mówi on o pogłębiającym się obciążeniu struktur społecznych przez osoby starsze oraz wskazuje na konieczność dostosowania lokalnej polityki społecznej i usług publicznych do zmieniającej się struktury wieku mieszkańców. Z tego względu podczas obliczeń wskaźnika syntetycznego dla obszaru Demografia zastosowano wzór:

$$\text{Wskaźnik syntetyczny} = W1 * 0,4 + W2 * 0,6$$

Jak widać w poniższej tabeli Najlepszą sytuacją demograficzną charakteryzują się sołectwa: Leszno (1,3), Brudzeń (1,2), Odechów i Ostrówek (po 1,0) oraz Kurzjama i Jaworów (po 0,9). Są to obszary, gdzie struktura wiekowa wskazuje na stosunkowo wysoki potencjał rozwojowy i korzystne proporcje między grupami wiekowymi.

Z drugiej strony, najniższe wartości wskaźnika występują w sołectwach: Sławęcín (-1,5), Piotrkówek i Biała Góra (po -1,1), Golbice i Gać (po -1,0), co może świadczyć o

niekorzystnej strukturze demograficznej – z dużym udziałem osób starszych i niewielkim odsetkiem dzieci i młodzieży.

Większość sołectw uzyskała wartości wskaźnika w przedziale od -0,5 do 0,5, co świadczy o względnie zrównoważonej strukturze demograficznej i braku skrajnych odchyleń. Wśród nich znajdują się m.in. Radzyń, Kotków, Smardzew, Żaczki, Ksawerów czy Chorki.

W kontekście planowania działań rozwojowych i inwestycyjnych warto spojrzeć szerzej – nie tylko na wskaźniki demograficzne poszczególnych sołectw, ale również na rzeczywiste miejsca korzystania z infrastruktury przez mieszkańców w różnym wieku. Niezależnie od powyższych danych, to właśnie w Mieście Grabów koncentruje się kluczowa infrastruktura społeczna i kulturalna, z której korzystają mieszkańcy całej gminy. To tutaj znajdują się główne miejsca spotkań, wydarzeń oraz aktywności skierowanych do dzieci i młodzieży z różnych miejscowości. Grabów, poza funkcją miejsca zamieszkania części mieszkańców, pełni także rolę centralnego ośrodka życia społecznego, z którym znaczna część mieszkańców gminy się identyfikuje.

Podobna sytuacja dotyczy również osób starszych. W Grabowie zlokalizowana jest większość usług i instytucji wsparcia dla seniorów. Skupienie tego typu infrastruktury w jednym, dobrze skomunikowanym ośrodku sprzyja lepszej koordynacji działań pomocowych i ułatwia dostęp mieszkańcom z różnych sołectw. W efekcie Grabów stanowi centrum codziennego funkcjonowania nie tylko dla młodszej, ale również dla starszej części populacji gminy, co dodatkowo uzasadnia potrzebę lokalizowania kluczowych usług i udogodnień infrastrukturalnych właśnie w tej miejscowości.

DEMOGRAFIA – WSKAŹNIK SYNTETYCZNY				
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	W1 Wartość znormalizowana wskaźnika liczba osób w wieku przedprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru – po przekształceniu	W2 Wartość znormalizowana wskaźnika liczba osób w wieku poprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru – po przekształceniu	Wartość wskaźnika syntetycznego - demografia
1	Piotrkówek	-1,3	-0,9	-1,1
2	Radzyń	0,2	0,4	0,3

DEMOGRAFIA – WSKAŹNIK SYNTETYCZNY				
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	W1 Wartość znormalizowana wskaźnika liczba osób w wieku przedprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru – po przekształceniu	W2 Wartość znormalizowana wskaźnika liczba osób w wieku poprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru – po przekształceniu	Wartość wskaźnika syntetycznego - demografia
3	Kotków	0,1	0,3	0,2
4	Wygorzele	0,2	-0,5	-0,2
5	Kadzidłowa	0,5	-0,1	0,1
6	Jastrzębia	-0,6	-0,1	-0,3
7	Stara Sobótka	-0,2	0,5	0,2
8	Nowa Sobótka	0,9	-1,0	-0,2
9	Sobótka- Kolonia	0,8	-0,4	0,1
10	Smardzew	0,2	0,4	0,3
11	Żrebięta	-0,5	0,5	0,1
12	Besiekiery	0,1	0,9	0,6
13	Ostrówek	0,3	1,5	1,0
14	Srebrna	0,1	-0,3	-0,1
15	Ksawerów	0,2	0,5	0,4
16	Odechów	0,5	1,3	1,0
17	Pieczew	-0,3	-1,2	-0,8
18	Biała Góra	-1,5	-0,9	-1,1
19	Grabów Kolonia	0,1	1,1	0,7
20	Grabów Osada	0,5	0,8	0,7
21	Kurzjama	0,5	1,2	0,9
22	Jaworów	2,2	0,0	0,9
23	Żaczki	0,1	0,3	0,2
24	Bowętów	-0,6	0,4	0,0
25	Sławęcín	-1,9	-1,2	-1,5
26	Borucice	-0,1	-0,7	-0,5
27	Borów	-2,0	0,5	-0,5
28	Goszczędza	1,0	-1,2	-0,3
29	Leszno	-0,5	2,5	1,3
30	Byszew	-0,6	-0,4	-0,5
31	Piaski	-0,1	-0,5	-0,4
32	Nagórki	-1,0	-0,5	-0,7
33	Brudzeń	1,3	1,1	1,2

DEMOGRAFIA – WSKAŹNIK SYNTETYCZNY				
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	W1 Wartość znormalizowana wskaźnika liczba osób w wieku przedprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru – po przekształceniu	W2 Wartość znormalizowana wskaźnika liczba osób w wieku poprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru – po przekształceniu	Wartość wskaźnika syntetycznego - demografia
34	Stary Besk	-0,4	0,4	0,1
35	Nowy Besk	2,0	-0,4	0,5
36	Smolice	-0,1	-0,1	-0,1
37	Gać	2,6	-3,4	-1,0
38	Budki	-1,3	-0,6	-0,9
39	Chorki	0,0	0,5	0,3
40	Golbice	-1,3	-0,7	-1,0

Tabela 7. Wskaźnik syntetyczny dla obszaru „demografia”. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie.

6.2 Ubóstwo

W celu oceny negatywnych zjawisk społecznych w zakresie ubóstwa analizę oparto na następujących wskaźnikach:

- W3: Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru
- W4: Liczba osób pobierających zasiłki stałe w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru
- W5: Liczba osób pobierających zasiłki okresowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru
- W6: Liczba obowiązujących decyzji o przyznaniu dodatku mieszkaniowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru

W3: Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa
w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru

Wskaźnik ubóstwa (W3), mierzony liczbą osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa na 100 mieszkańców, pozwala ocenić poziom problemów społeczno-

ekonomicznych w poszczególnych sołectwach Gminy Grabów. Wskaźnik ten jest destymulantą – jego wyższe wartości świadczą o gorszej sytuacji społecznej.

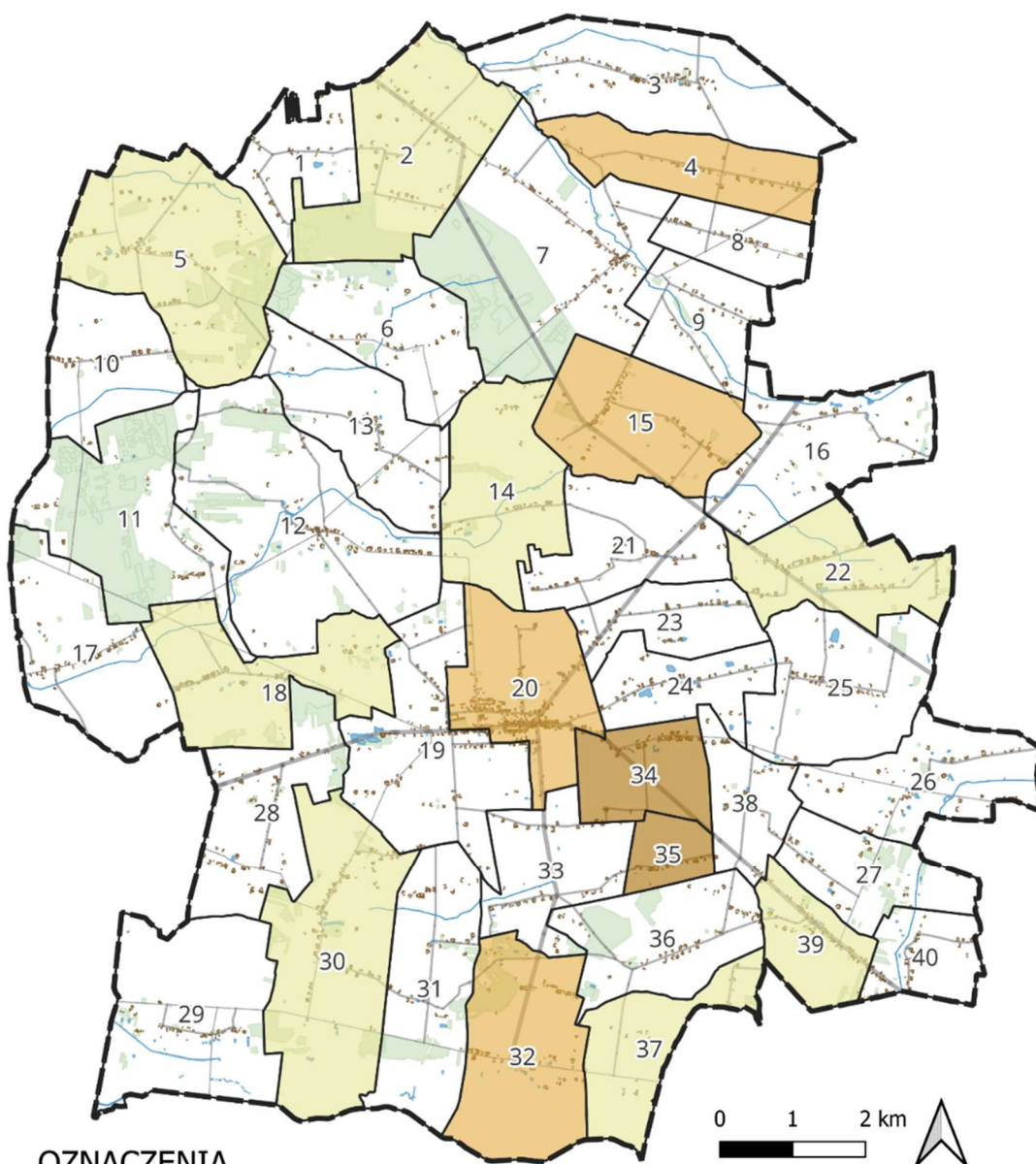
Dane pokazują, że w zdecydowanej większości sołectw (aż w 30 na 40) nie odnotowano żadnych osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa. Jednakże na tle tej pozytywnej tendencji wyraźnie wyróżniają się dwa sołectwa o szczególnie niekorzystnych wartościach: Nowy Besk (5,3) oraz Stary Besk (4,2). Są to jedyne obszary, w których odsetek beneficjentów pomocy przekracza 1%, co wskazuje na silnie skoncentrowany problem ubóstwa.

W kilku sołectwach odnotowano umiarkowane wartości wskaźnika (między 0,6 a 1,3), m.in. w Grabowie Osadzie (1,3), Nagórkach (1,2), Ksawerowie (1,2) i Wygorzelach (1,4). Wskazuje to na lokalnie występujące trudności.

UBÓSTWO – W3				
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru	Wartość znormalizowana wskaźnika.	Wartość wskaźnika po przekształceniu. Wskaźnik stanowi destymulantę, w związku z powyższym znormalizowany wskaźnik nie wymaga przekształcenia
1	Piotrkówek	0,0	-0,5	-0,5
2	Radzyń	0,6	0,1	0,1
3	Kotków	0,0	-0,5	-0,5
4	Wygorzele	1,4	0,8	0,8
5	Kadziłłowa	0,4	-0,1	-0,1
6	Jastrzębia	0,0	-0,5	-0,5
7	Stara Sobótka	0,0	-0,5	-0,5
8	Nowa Sobótka	0,0	-0,5	-0,5
9	Sobótka-Kolonia	0,0	-0,5	-0,5
10	Smardzew	0,0	-0,5	-0,5
11	Żrebięta	0,0	-0,5	-0,5
12	Besiekiery	0,0	-0,5	-0,5
13	Ostrówek	0,0	-0,5	-0,5
14	Srebrna	0,8	0,3	0,3
15	Ksawerów	1,2	0,6	0,6
16	Odechów	0,0	-0,5	-0,5
17	Pieczew	0,0	-0,5	-0,5
18	Biała Góra	0,9	0,3	0,3

UBÓSTWO – W3				
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru	Wartość znormalizowana wskaźnika.	Wartość wskaźnika po przekształceniu. Wskaźnik stanowi destymulantę, w związku z powyższym znormalizowany wskaźnik nie wymaga przekształcenia
19	Grabów Kolonia	0,0	-0,5	-0,5
20	Grabów Osada	1,3	0,7	0,7
21	Kurzjama	0,0	-0,5	-0,5
22	Jaworów	0,8	0,3	0,3
23	Żaczki	0,0	-0,5	-0,5
24	Bowętów	0,0	-0,5	-0,5
25	Sławęcín	0,0	-0,5	-0,5
26	Borucice	0,0	-0,5	-0,5
27	Borów	0,0	-0,5	-0,5
28	Goszczędza	0,0	-0,5	-0,5
29	Leszno	0,0	-0,5	-0,5
30	Byszew	0,6	0,1	0,1
31	Piaski	0,0	-0,5	-0,5
32	Nagórki	1,2	0,6	0,6
33	Brudzeń	0,0	-0,5	-0,5
34	Stary Besk	4,2	3,4	3,4
35	Nowy Besk	5,3	4,4	4,4
36	Smolice	0,0	-0,5	-0,5
37	Gać	0,9	0,3	0,3
38	Budki	0,0	-0,5	-0,5
39	Chorki	0,7	0,2	0,2
40	Golbice	0,0	-0,5	-0,5

Tabela 8. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru, (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grabowie.

OZNACZENIA

- Granica administracyjna Gminy Grabów
- Granice jednostek administracji pomocniczej (sołectw)

Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru

- 0
- 0,1 - 1
- 1,1 - 3
- 3,1 - 5,3

Rycina 7. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grabowie. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.

W4: Liczba osób pobierających zasiłki stałe w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru

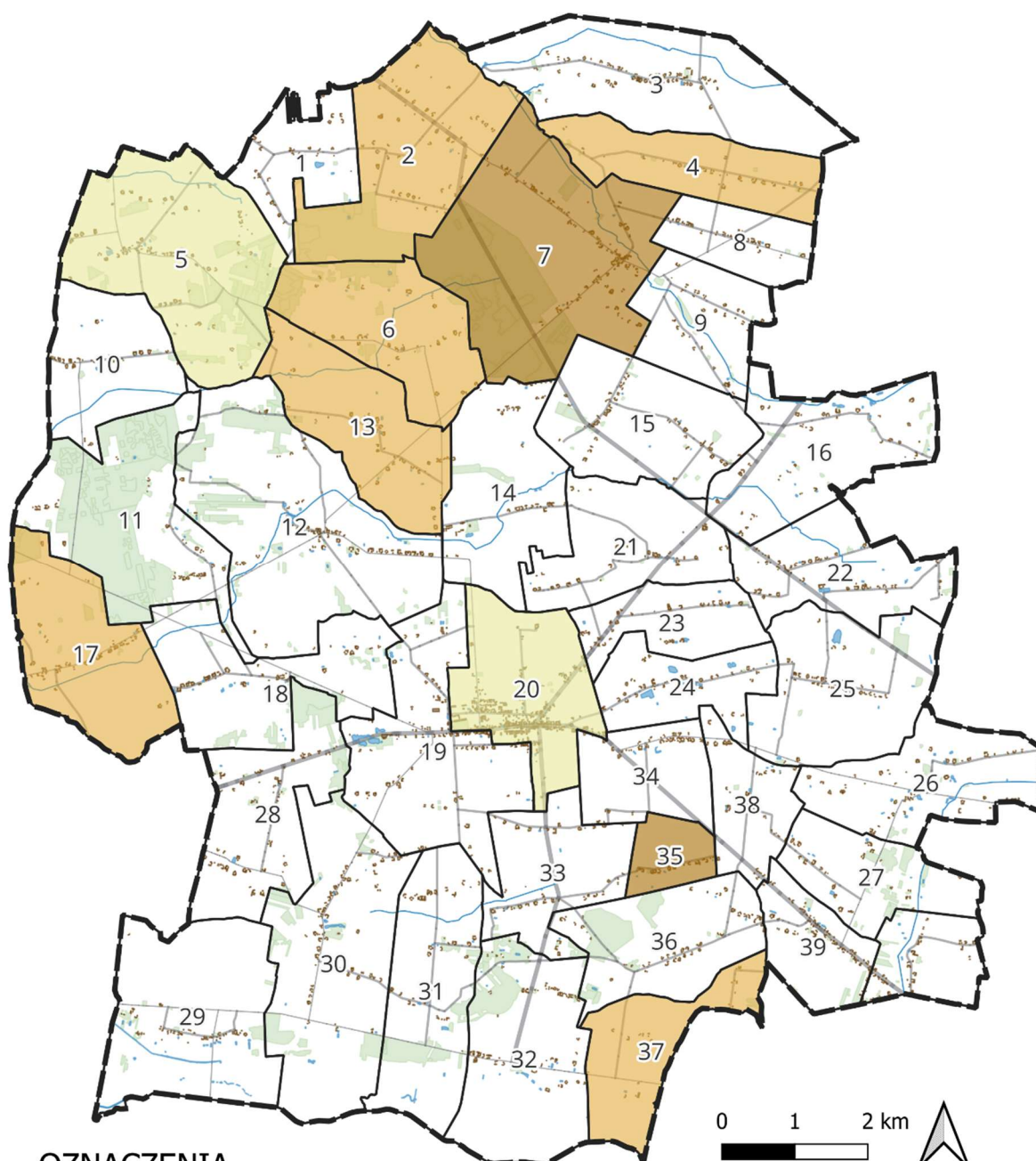
Zasiłek stały przysługuje pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, a także pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy.

W 2024 roku ogólna liczba osób korzystających z zasiłków stałych na terenie Gminy Grabów wyniosła 13 osób. Choć liczba ta nie jest wysoka w skali całej gminy, wskazuje na obecność osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, wymagających długotrwałego wsparcia ze strony systemu pomocy społecznej.

Najwięcej, bo aż 4 zasiłki stałe przyznano w sołectwie Stara Sobótka, co może świadczyć o lokalnym skupisku osób w szczególnie trudnym położeniu. W pozostałych sołectwach: Radzyń, Wygorzele, Kadzidłowa, Jastrzębia, Ostrówek, Pieczew, Grabów Osada, Nowy Besk i Gać, świadczenie to zostało przyznane po jednej osobie, co może świadczyć o bardziej rozproszonej strukturze potrzeb socjalnych.

W aż 32 sołectwach (80%) wartość wskaźnika wynosi 0,0, co oznacza brak osób korzystających z zasiłków stałych.

Wskaźnik znormalizowany, obliczany w przeliczeniu na 100 mieszkańców, przyjmuje najwyższe wartości w sołectwach takich jak Nowy Besk, Stara Sobótka, Wygorzele oraz Pieczew.

OZNACZENIA

- Granica administracyjna Gminy Grabów
- Granice jednostek administracji pomocniczej (sołectw)

Liczba osób pobierających zasiłki stałe
w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru

- 0
- 0,1 - 0,5
- 0,6 - 1,5
- 1,6 - 2,6

Rycina 8. Liczba osób pobierających zasiłki stałe w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grabowie. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.

UBÓSTWO – W4				
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	Liczba osób pobierających zasiłek stały w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru	Wartość znormalizowana wskaźnika	Wartość wskaźnika po przekształceniu. Wskaźnik stanowi destymulantę, w związku z powyższym znormalizowany wskaźnik nie wymaga przekształcenia
1	Piotrkówek	0,0	-0,5	-0,5
2	Radzyń	0,6	0,5	0,5
3	Kotków	0,0	-0,5	-0,5
4	Wygorzele	1,4	1,9	1,9
5	Kadziłłowa	0,4	0,3	0,3
6	Jastrzębia	0,9	1,1	1,1
7	Stara Sobótka	1,9	2,8	2,8
8	Nowa Sobótka	0,0	-0,5	-0,5
9	Sobótka-Kolonia	0,0	-0,5	-0,5
10	Smardzew	0,0	-0,5	-0,5
11	Żrebięta	0,0	-0,5	-0,5
12	Besiekierzy	0,0	-0,5	-0,5
13	Ostrówek	0,8	0,8	0,8
14	Srebrna	0,0	-0,5	-0,5
15	Ksawerów	0,0	-0,5	-0,5
16	Odechów	0,0	-0,5	-0,5
17	Pieczew	1,2	1,5	1,5
18	Biała Góra	0,0	-0,5	-0,5
19	Grabów Kolonia	0,0	-0,5	-0,5
20	Grabów Osada	0,2	-0,2	-0,2
21	Kurzjama	0,0	-0,5	-0,5
22	Jaworów	0,0	-0,5	-0,5
23	Żaczki	0,0	-0,5	-0,5
24	Bowętów	0,0	-0,5	-0,5
25	Sławęcin	0,0	-0,5	-0,5
26	Borucice	0,0	-0,5	-0,5
27	Borów	0,0	-0,5	-0,5
28	Goszczędza	0,0	-0,5	-0,5
29	Leszno	0,0	-0,5	-0,5
30	Byszew	0,0	-0,5	-0,5
31	Piaski	0,0	-0,5	-0,5
32	Nagórki	0,0	-0,5	-0,5
33	Brudzeń	0,0	-0,5	-0,5

UBÓSTWO – W4				
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	Liczba osób pobierających zasiłek stały w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru	Wartość znormalizowana wskaźnika	Wartość wskaźnika po przekształceniu. Wskaźnik stanowi destymulantę, w związku z powyższym znormalizowany wskaźnik nie wymaga przekształcenia
34	Stary Besk	0,0	-0,5	-0,5
35	Nowy Besk	2,6	4,0	4,0
36	Smolice	0,0	-0,5	-0,5
37	Gać	0,9	1,0	1,0
38	Budki	0,0	-0,5	-0,5
39	Chorki	0,0	-0,5	-0,5
40	Golbice	0,0	-0,5	-0,5

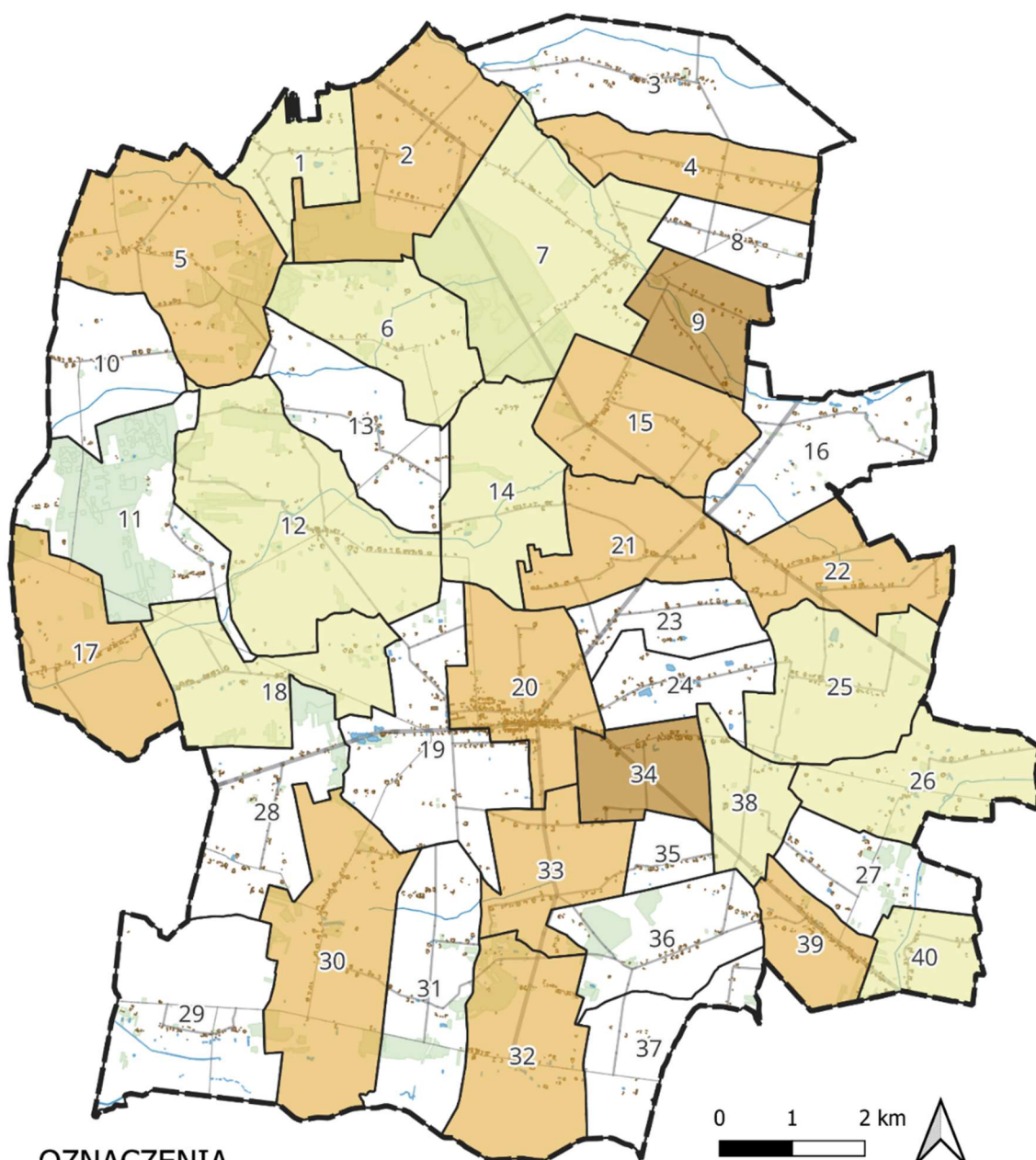
Tabela 9. Liczba osób pobierających zasiłek stały w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grabowie.

W5: Liczba osób pobierających zasiłki okresowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru

Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie. Świadczenie przysługuje osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej czyli 701 zł, natomiast w rodzinie, w której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny tj. 528 zł na osobę. W 2024 r. zasiłek okresowy w Gminie Grabów otrzymywało 49 osób. Najwięcej osób korzystających z zasiłku okresowego mieszka w sołectwie Grabów Osada.

W 2024 roku zasiłki okresowe w Gminie Grabów otrzymało łącznie 49 osób, co obrazuje skalę potrzeby wsparcia finansowego związanego z trudną sytuacją dochodową mieszkańców. Rozkład terytorialny świadczeń pokazuje wyraźne zróżnicowanie lokalne w zakresie zapotrzebowania na tę formę pomocy społecznej.

Najwięcej zasiłków okresowych – aż 11 – przyznano w Grabowie Osadzie, co może wskazywać na kumulację problemów społeczno-ekonomicznych w tej części gminy. Obszar ten, mimo miejskiego charakteru, doświadcza większych wyzwań ekonomicznych i społecznych.

OZNACZENIA

- Granica administracyjna Gminy Grabów
- Granice jednostek administracji pomocniczej (sołectw)

Liczba osób pobierających zasiłki okresowe
w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru

- 0
- 0,1 - 1
- 1,1 - 2
- 2,1 - 4

Rycina 9. Liczba osób pobierających zasiłki okresowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grabowie. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k

UBÓSTWO – W5				
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	Liczba osób pobierających zasiłek okresowy w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru	Wartość znormalizowana wskaźnika	Wartość wskaźnika po przekształceniu. Wskaźnik stanowi destymulantę, w związku z powyższym znormalizowany wskaźnik nie wymaga przekształcenia
1	Piotrkówek	1,0	0,2	0,2
2	Radzyń	1,2	0,4	0,4
3	Kotków	0,0	-0,9	-0,9
4	Wygorzele	1,4	0,7	0,7
5	Kadziłłowa	1,3	0,6	0,6
6	Jastrzębia	0,9	0,2	0,2
7	Stara Sobótka	0,5	-0,4	-0,4
8	Nowa Sobótka	0,0	-0,9	-0,9
9	Sobótka-Kolonia	3,9	3,6	3,6
10	Smardzew	0,0	-0,9	-0,9
11	Żrebięta	0,0	-0,9	-0,9
12	Besiekierzy	0,6	-0,3	-0,3
13	Ostrówek	0,0	-0,9	-0,9
14	Srebrna	0,8	0,0	0,0
15	Ksawerów	1,8	1,1	1,1
16	Odechów	0,0	-0,9	-0,9
17	Pieczew	1,2	0,5	0,5
18	Biała Góra	0,9	0,1	0,1
19	Grabów Kolonia	0,0	-0,9	-0,9
20	Grabów Osada	1,7	1,1	1,1
21	Kurzjama	1,2	0,5	0,5
22	Jaworów	1,6	0,9	0,9
23	Żaczki	0,0	-0,9	-0,9
24	Bowętów	0,0	-0,9	-0,9
25	Sławęcin	0,9	0,1	0,1
26	Borucice	0,6	-0,2	-0,2
27	Borów	0,0	-0,9	-0,9
28	Goszczędza	0,0	-0,9	-0,9
29	Leszno	0,0	-0,9	-0,9
30	Byszew	1,1	0,4	0,4
31	Piaski	0,0	-0,9	-0,9
32	Nagórki	1,2	0,5	0,5
33	Brudzeń	1,9	1,3	1,3

UBÓSTWO – W5				
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	Liczba osób pobierających zasiłek okresowy w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru	Wartość znormalizowana wskaźnika	Wartość wskaźnika po przekształceniu. Wskaźnik stanowi destymulantę, w związku z powyższym znormalizowany wskaźnik nie wymaga przekształcenia
34	Stary Besk	2,5	2,0	2,0
35	Nowy Besk	0,0	-0,9	-0,9
36	Smolice	0,0	-0,9	-0,9
37	Gać	0,0	-0,9	-0,9
38	Budki	0,7	-0,1	-0,1
39	Chorki	2,0	1,4	1,4
40	Golbice	0,7	-0,1	-0,1

Tabela 10. Liczba osób pobierających zasiłek okresowy w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grabowie. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.

Po 3 zasiłki okresowe przyznano w sołectwach: Kadzidłowa, Sobótka-Kolonia, Ksawerów, Stary Besk i Chorki, a po 2 zasiłki – m.in. w Radzynie, Jaworowie, Byszewie, Nagórkach i Brudzeniu. Pozostałe sołectwa, w których przyznano po jednym świadczeniu, obejmują m.in. Piotrkówek, Wygorzele, Jastrzębie, Starą Sobótkę, Pieczew, Srebrną czy Borucice. Obecność pojedynczych przypadków w wielu z tych miejscowości może świadczyć o punktowym, ale rzeczywistym zapotrzebowaniu na wsparcie.

W aż 16 sołectwach, co stanowi 40% wszystkich jednostek administracyjnych gminy, nie przyznano żadnych zasiłków okresowych. Wartość wskaźnika w tych miejscach wynosi 0,0, co może świadczyć o relatywnie dobrej sytuacji bytowej mieszkańców, ale również o możliwym niedostrzeganiu potrzeb przez mieszkańców lub barierach w dostępie do pomocy społecznej.

Analiza wskaźnika znormalizowanego (liczba świadczeń w przeliczeniu na 100 mieszkańców) pozwala uchwycić rzeczywistą intensywność zjawiska, niezależnie od liczby ludności w danym sołectwie. Najwyższe wartości tego wskaźnika wystąpiły w sołectwach: Sobótka-Kolonia, Stary Besk, Chorki, Brudzeń, Grabów Osada, Jaworów, Wygorzele i Kadzidłowa. Wskazuje to, że właśnie tam natężenie potrzeby korzystania z pomocy okresowej było największe względem liczby mieszkańców.

Grabów Osada dominuje zarówno pod względem liczby przyznanych zasiłków, jak i wysokiego wskaźnika względnego – wymaga to szczególnej uwagi w planowaniu lokalnej polityki społecznej. Sołectwa z wysokim wskaźnikiem znormalizowanym, mimo mniejszej liczby świadczeń, wykazują wysoką intensywność problemu względem populacji – są to potencjalnie obszary o szczególnym ryzyku marginalizacji.

W6: Liczba obowiązujących decyzji o przyznaniu dodatku mieszkaniowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru

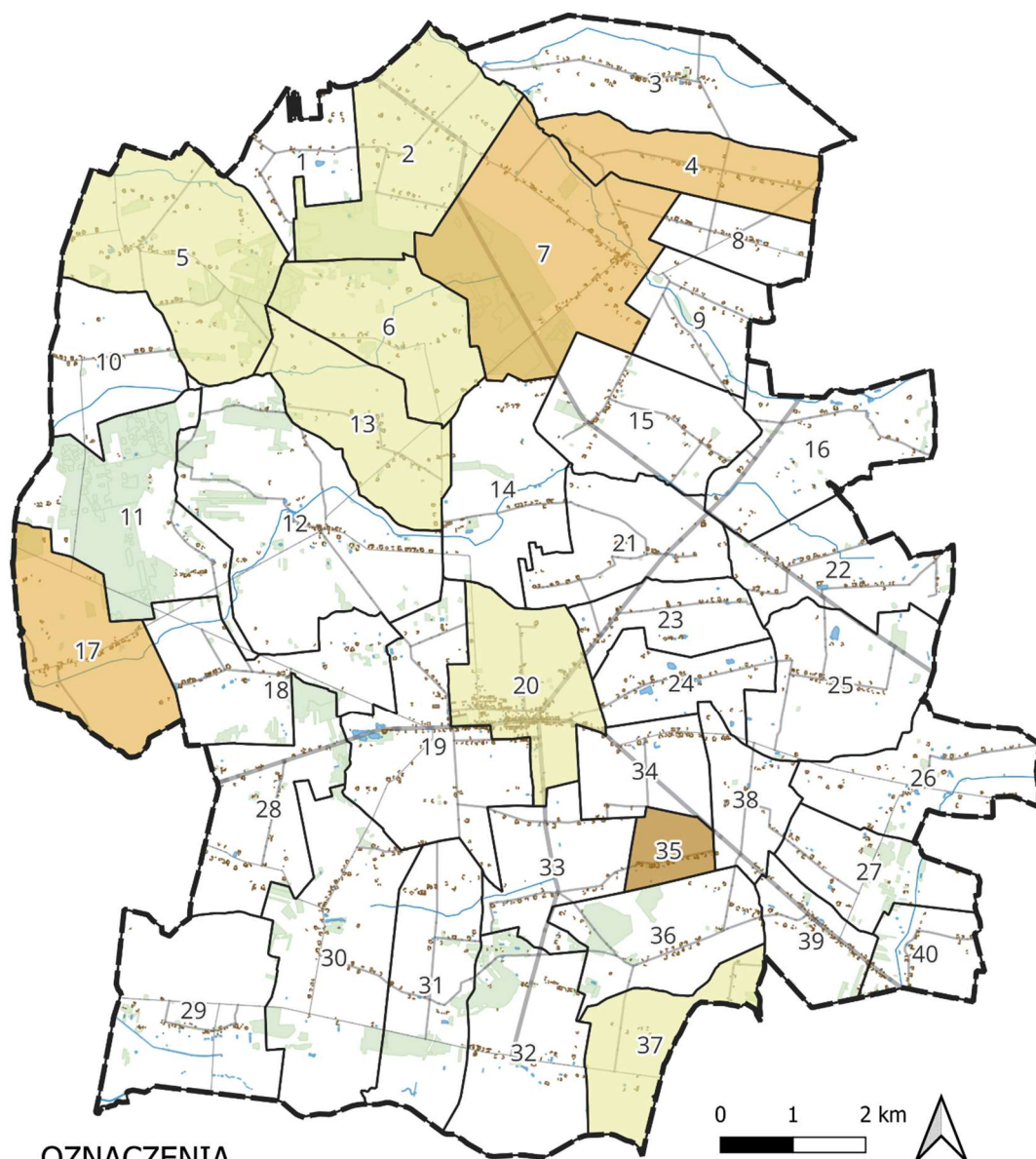
Dodatek mieszkaniowy to forma pomocy finansowej przyznawanej przez gminę osobom, które mają trudności z ponoszeniem kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania. Jest to świadczenie celowe, którego celem jest wsparcie w pokryciu części wydatków mieszkaniowych, takich jak czynsz, opłaty za media (np. wodę, ścieki, śmieci, ogrzewanie), energia elektryczna itp.

W 2024 roku z dodatków mieszkaniowych na terenie Gminy Grabów skorzystało łącznie 13 rodzin, co świadczy o ograniczonym, lecz wciąż istotnym zjawisku trudności mieszkańców w samodzielnym pokrywaniu kosztów utrzymania lokalu mieszkalnego. Dane te pozwalają zidentyfikować obszary o podwyższonym ryzyku wykluczenia mieszkaniowego oraz zróżnicowanie terytorialne w dostępie do tej formy pomocy społecznej.

Najwięcej dodatków – aż 4 (30% wszystkich świadczeń) – przyznano w Starej Sobótce, co wskazuje na lokalne skupisko osób wymagających wsparcia w utrzymaniu mieszkania.

W pozostałych sołectwach: Radzyń, Wygorzele, Kadzidłowa, Jastrzębia, Ostrówek, Pieczew, Grabów Osada, Nowy Besk oraz Gać, wydano po jednej decyzji o przyznaniu świadczenia.

Zwraca uwagę fakt, że w aż 30 sołectwach, co stanowi 75% wszystkich jednostek administracyjnych gminy, nie przyznano żadnych dodatków mieszkaniowych. Dla tych obszarów wskaźnik wynosi 0,0.

OZNACZENIA

▬ Granica administracyjna Gminy Grabów

▬ Granice jednostek administracji pomocniczej (sołectw)

Liczba obowiązujących decyzji o przyznaniu dodatku mieszkaniowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru

0

0,1 - 1

1,1 - 2

2,1 - 2,6

Rycina 10. Liczba obowiązujących decyzji o przyznaniu dodatku mieszkaniowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grabowie. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k

UBÓSTWO – W6				
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	Liczba obowiązujących decyzji o przyznaniu dodatku mieszkaniowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru	Wartość znormalizowana wskaźnika	Wartość wskaźnika po przekształceniu. Wskaźnik stanowi destymulantę, w związku z powyższym znormalizowany wskaźnik nie wymaga przekształcenia
1	Piotrkówek	0,0	-0,5	-0,5
2	Radzyń	0,6	0,5	0,5
3	Kotków	0,0	-0,5	-0,5
4	Wygorzele	1,4	1,9	1,9
5	Kadziłłowa	0,4	0,3	0,3
6	Jastrzębia	0,9	1,1	1,1
7	Stara Sobótka	1,9	2,8	2,8
8	Nowa Sobótka	0,0	-0,5	-0,5
9	Sobótka-Kolonia	0,0	-0,5	-0,5
10	Smardzew	0,0	-0,5	-0,5
11	Żrebięta	0,0	-0,5	-0,5
12	Besiekiery	0,0	-0,5	-0,5
13	Ostrówek	0,8	0,8	0,8
14	Srebrna	0,0	-0,5	-0,5
15	Ksawerów	0,0	-0,5	-0,5
16	Odechów	0,0	-0,5	-0,5
17	Pieczew	1,2	1,5	1,5
18	Biała Góra	0,0	-0,5	-0,5
19	Grabów Kolonia	0,0	-0,5	-0,5
20	Grabów Osada	0,2	-0,2	-0,2
21	Kurzjama	0,0	-0,5	-0,5
22	Jaworów	0,0	-0,5	-0,5
23	Żaczki	0,0	-0,5	-0,5
24	Bowętów	0,0	-0,5	-0,5
25	Sławęcín	0,0	-0,5	-0,5
26	Borucice	0,0	-0,5	-0,5
27	Borów	0,0	-0,5	-0,5
28	Goszczędza	0,0	-0,5	-0,5
29	Leszno	0,0	-0,5	-0,5
30	Byszew	0,0	-0,5	-0,5
31	Piaski	0,0	-0,5	-0,5
32	Nagórki	0,0	-0,5	-0,5

UBÓSTWO – W6				
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	Liczba obowiązujących decyzji o przyznaniu dodatku mieszkaniowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru	Wartość znormalizowana wskaźnika	Wartość wskaźnika po przekształceniu. Wskaźnik stanowi destymulantę, w związku z powyższym znormalizowany wskaźnik nie wymaga przekształcenia
33	Brudzeń	0,0	-0,5	-0,5
34	Stary Besk	0,0	-0,5	-0,5
35	Nowy Besk	2,6	4,0	4,0
36	Smolice	0,0	-0,5	-0,5
37	Gać	0,9	1,0	1,0
38	Budki	0,0	-0,5	-0,5
39	Chorki	0,0	-0,5	-0,5
40	Golbice	0,0	-0,5	-0,5

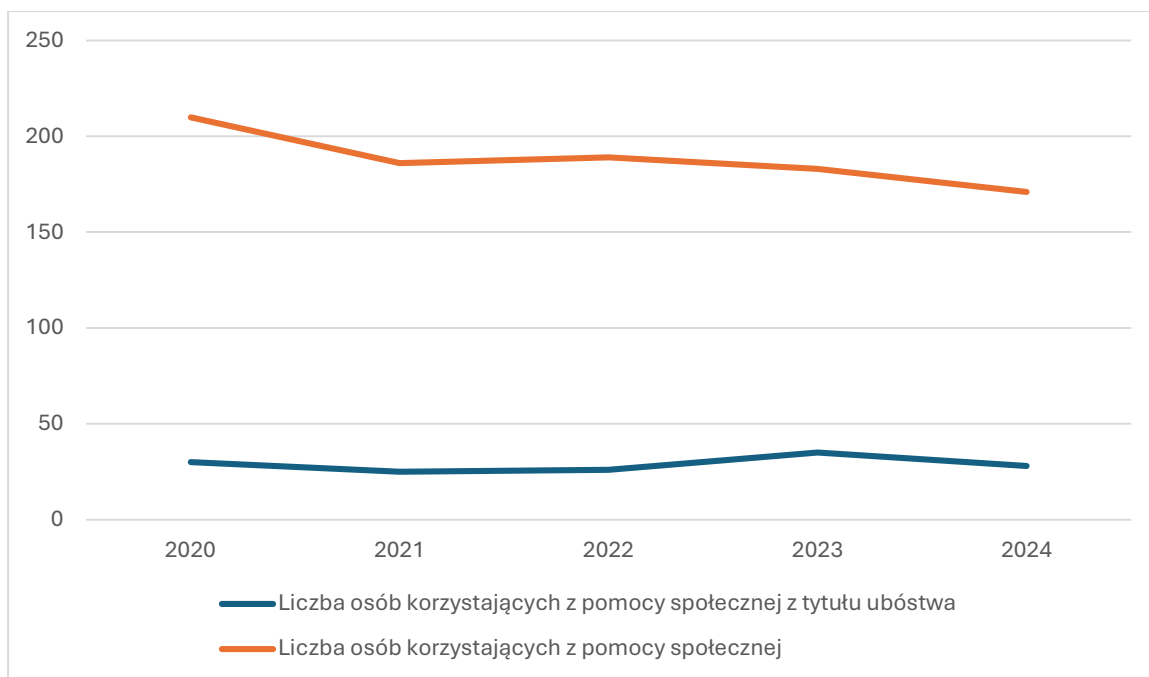
Tabela 11. Liczba obowiązujących decyzji o przyznaniu dodatku mieszkaniowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grabowie. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.

Analiza wskaźnika znormalizowanego – obliczanego jako liczba przyznanych dodatków w przeliczeniu na 100 mieszkańców – pozwala lepiej zrozumieć intensywność potrzeby pomocy mieszkaniowej, niezależnie od liczby ludności w danym sołectwie. Najwyższe wartości tego wskaźnika odnotowano w: Nowym Besku, Starej Sobótce, Wygorzelach, Pieczewie, Jastrzębi, Gaci oraz Ostrówku. Oznacza to, że w tych miejscowościach relatywnie większy odsetek mieszkańców doświadcza trudności mieszkaniowych.

Zjawisko korzystania z dodatków mieszkaniowych ma charakter punktowy, ale w wybranych sołectwach przyjmuje relatywnie wysoką intensywność. Stara Sobótka wyróżnia się zarówno liczbą, jak i natężeniem świadczeń.

Ubóstwo w ujęciu dynamicznym – analiza lat 2020–2024

W latach 2020–2024 w Gminie Grabów obserwujemy różnorodne zmiany w liczbie osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

Wykres 5. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa na tle liczby wszystkich osób wspieranych. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grabowie.

Powyższy wykres przedstawia zmiany liczby osób korzystających z pomocy społecznej oraz z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w latach 2020–2024 i pomaga uchwycić ogólny trend udzielania pomocy społecznej w gminie. Można zauważyć, że następuje stopniowy spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej od 2020 r. W 2020 roku liczba ta przekraczała 200 osób, a do 2024 roku spadła do około 170.

Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa jest stabilna z lekkimi wahaniami. W latach 2020-2024 utrzymywała się na zbliżonym poziomie – między ok. 28 a 36 osób. Najwyższy poziom wystąpił w 2023 roku, po czym nastąpił ponowny spadek w 2024.

Mimo ogólnego spadku liczby beneficjentów pomocy społecznej, skala ubóstwa nie zmniejszyła się istotnie, co może sugerować, że problem ubóstwa ma charakter trwały, dotyczy tej samej grupy społecznej i mimo ogólnego zmniejszenia liczby świadczeniobiorców, pozostaje istotnym problemem społecznym w gminie.

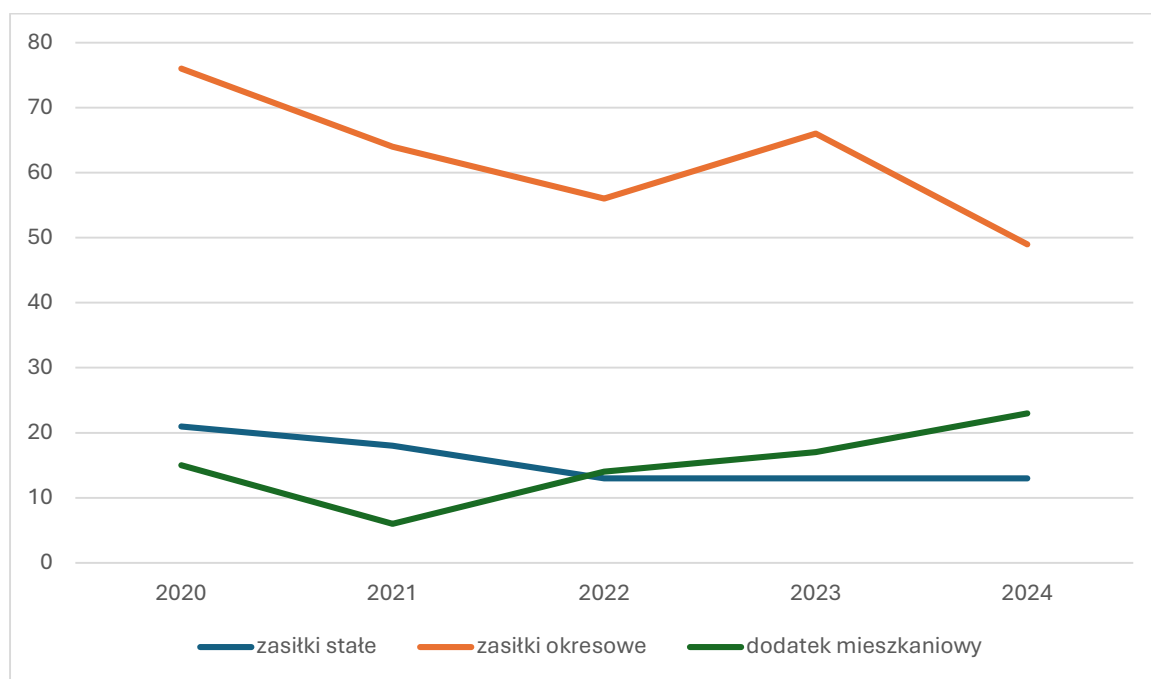
Liczba osób korzystających z zasiłków stałych utrzymuje się na stosunkowo stabilnym poziomie, choć można zauważyć lekką tendencję spadkową. W 2020 roku zasiłki te pobierało 21 osób, natomiast od 2022 roku liczba ta utrzymuje się na poziomie 13 osób.

W przypadku zasiłków okresowych trend jest bardziej zmienny — początkowo, od 2020 do 2022 roku, liczba korzystających spadała, z około 76 do 56 osób, następnie w 2023

roku nastąpił wzrost do około 66 osób, by w 2024 roku ponownie zmniejszyć się do około 49 osób.

Z kolei dodatek mieszkaniowy cechuje się wyraźnym wzrostem, pomimo początkowego spadku z 15 osób w 2020 roku do około 6 w 2021 roku. Od 2022 roku obserwujemy systematyczny wzrost liczby korzystających z tego świadczenia, który w 2024 roku osiąga najwyższy poziom — około 23 osób. Ten wzrost może świadczyć o rosnących potrzebach mieszkaniowych wśród mieszkańców gminy.

Ogólnie można stwierdzić, że choć liczba osób korzystających z pomocy stałej pozostaje względnie stała, to zmieniają się potrzeby dotyczące świadczeń okresowych i mieszkaniowych.

Wykres 6. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na przestrzeni lat 2020-2024. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grabowie.

WSKAŹNIK SYNTETYCZNY - UBÓSTWO

W obszarze „Ubóstwo” wyodrębniono 4 wskaźniki. 2 wskaźniki w tym obszarze, czyli liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru (W3) oraz liczba osób pobierających zasiłki stałe w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru (W4) zostały wskazane jako kluczowe, czyli ich wartość podczas obliczenia wskaźnika syntetycznego została podwojona. Wzór do wyznaczenia wskaźnika syntetycznego prezentuje się następująco:

$$\text{Wskaźnik syntetyczny} = W3 * 1/3 + W4 * 1/3 + W5 * 1/6 + W6 * 1/6$$

UBÓSTWO						
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	W3	W4	W5	W6	Wskaźnik syntetyczny
1	Piotrkówek	-0,5	-0,5	0,2	-0,5	-0,3
2	Radzyń	0,1	0,5	0,4	0,5	0,4
3	Kotków	-0,5	-0,5	-0,9	-0,5	-0,5
4	Wygorzele	0,8	1,9	0,7	1,9	1,3
5	Kadzidłowa	-0,1	0,3	0,6	0,3	0,2
6	Jastrzębia	-0,5	1,1	0,2	1,1	0,4
7	Stara Sobótka	-0,5	2,8	-0,4	2,8	1,2
8	Nowa Sobótka	-0,5	-0,5	-0,9	-0,5	-0,5
9	Sobótka-Kolonia	-0,5	-0,5	3,6	-0,5	0,2
10	Smardzew	-0,5	-0,5	-0,9	-0,5	-0,5
11	Żrebięta	-0,5	-0,5	-0,9	-0,5	-0,5
12	Besiekierzy	-0,5	-0,5	-0,3	-0,5	-0,4
13	Ostrówek	-0,5	0,8	-0,9	0,8	0,1
14	Srebrna	0,3	-0,5	0,0	-0,5	-0,1
15	Ksawerów	0,6	-0,5	1,1	-0,5	0,2
16	Odechów	-0,5	-0,5	-0,9	-0,5	-0,5
17	Pieczew	-0,5	1,5	0,5	1,5	0,7
18	Biała Góra	0,3	-0,5	0,1	-0,5	-0,1
19	Grabów Kolonia	-0,5	-0,5	-0,9	-0,5	-0,5
20	Grabów Osada	0,7	-0,2	1,1	-0,2	0,3
21	Kurzymia	-0,5	-0,5	0,5	-0,5	-0,3
22	Jaworów	0,3	-0,5	0,9	-0,5	0,0
23	Żaczki	-0,5	-0,5	-0,9	-0,5	-0,5
24	Bowętów	-0,5	-0,5	-0,9	-0,5	-0,5
25	Sławęcín	-0,5	-0,5	0,1	-0,5	-0,4
26	Borucice	-0,5	-0,5	-0,2	-0,5	-0,4
27	Borów	-0,5	-0,5	-0,9	-0,5	-0,5
28	Goszczędzka	-0,5	-0,5	-0,9	-0,5	-0,5
29	Leszno	-0,5	-0,5	-0,9	-0,5	-0,5
30	Byszew	0,1	-0,5	0,4	-0,5	-0,1
31	Piaski	-0,5	-0,5	-0,9	-0,5	-0,5

UBÓSTWO						
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	W3	W4	W5	W6	Wskaźnik syntetyczny
32	Nagórki	0,6	-0,5	0,5	-0,5	0,1
33	Brudzeń	-0,5	-0,5	1,3	-0,5	-0,2
34	Stary Besk	3,4	-0,5	2,0	-0,5	1,2
35	Nowy Besk	4,4	4,0	-0,9	4,0	3,3
36	Smolice	-0,5	-0,5	-0,9	-0,5	-0,5
37	Gać	0,3	1,0	-0,9	1,0	0,5
38	Budki	-0,5	-0,5	-0,1	-0,5	-0,4
39	Chorki	0,2	-0,5	1,4	-0,5	0,1
40	Golbice	-0,5	-0,5	-0,1	-0,5	-0,4

Tabela 12. Znormalizowane wartości wskaźników dla obszaru „Ubóstwo” ze sfery społecznej oraz wskaźnik syntetyczny. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych od Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grabowie.

Analiza wskaźnika syntetycznego dla ubóstwa w Gminie Grabów (na podstawie czterech składowych wskaźników: W3, W4, W5 i W6) ukazuje znaczne zróżnicowanie sytuacji społecznej między poszczególnymi sołectwami. Wartości wskaźnika syntetycznego wahają się od -0,5 do 3,3, co oznacza, że niektóre obszary są znacznie bardziej narażone na ubóstwo niż inne.

Najwyższe wartości wskaźnika syntetycznego (wysokie nasilenie ubóstwa) występują w sołectwach: Nowy Besk 3,3, Wygorzele 1,3, Stara Sobótka 1,2, Stary Besk 1,2, Pieczew 0,7, Gać 0,5.

Szczególnie Nowy Besk (3,3) znacznie odbiega od pozostałych – osiągając najwyższe wartości w trzech z czterech wskaźników cząstkowych (W3, W4, W6). Oznacza to, że ubóstwo w tym sołectwie ma charakter wielowymiarowy i wymaga pogłębionej interwencji społecznej.

Wygorzele, Stara Sobótka i Stary Besk to kolejne miejscowości, w których wskaźniki osiągają wartości znacznie powyżej średnich, co wskazuje na skumulowane problemy społeczne.

Średnie wartości wskaźnika syntetycznego (umiarkowane nasilenie ubóstwa) występuje w sołectwach: Grabów Osada 0,3, Kadzidłowa 0,2, Sobótka-Kolonia 0,2, Ksawerów 0,2, Chorki 0,1, Ostrówek 0,1, Nagórki 0,1, Radzyń i Jastrzębia po 0,4.

W tych sołectwach zauważalne są pewne przejawy ubóstwa, jednak mają one raczej ograniczony zasięg. Oznacza to obecność pojedynczych gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

W 16 sołectwach (40%) zaobserwowano wysokie lub średnie natężenie ubóstwa. Ubóstwo w Gminie Grabów ma zróżnicowany charakter przestrzenny. Występuje punktowo, z największym natężeniem w konkretnych sołectwach takich jak Nowy Besk, Wygorzele czy Stara Sobótka.

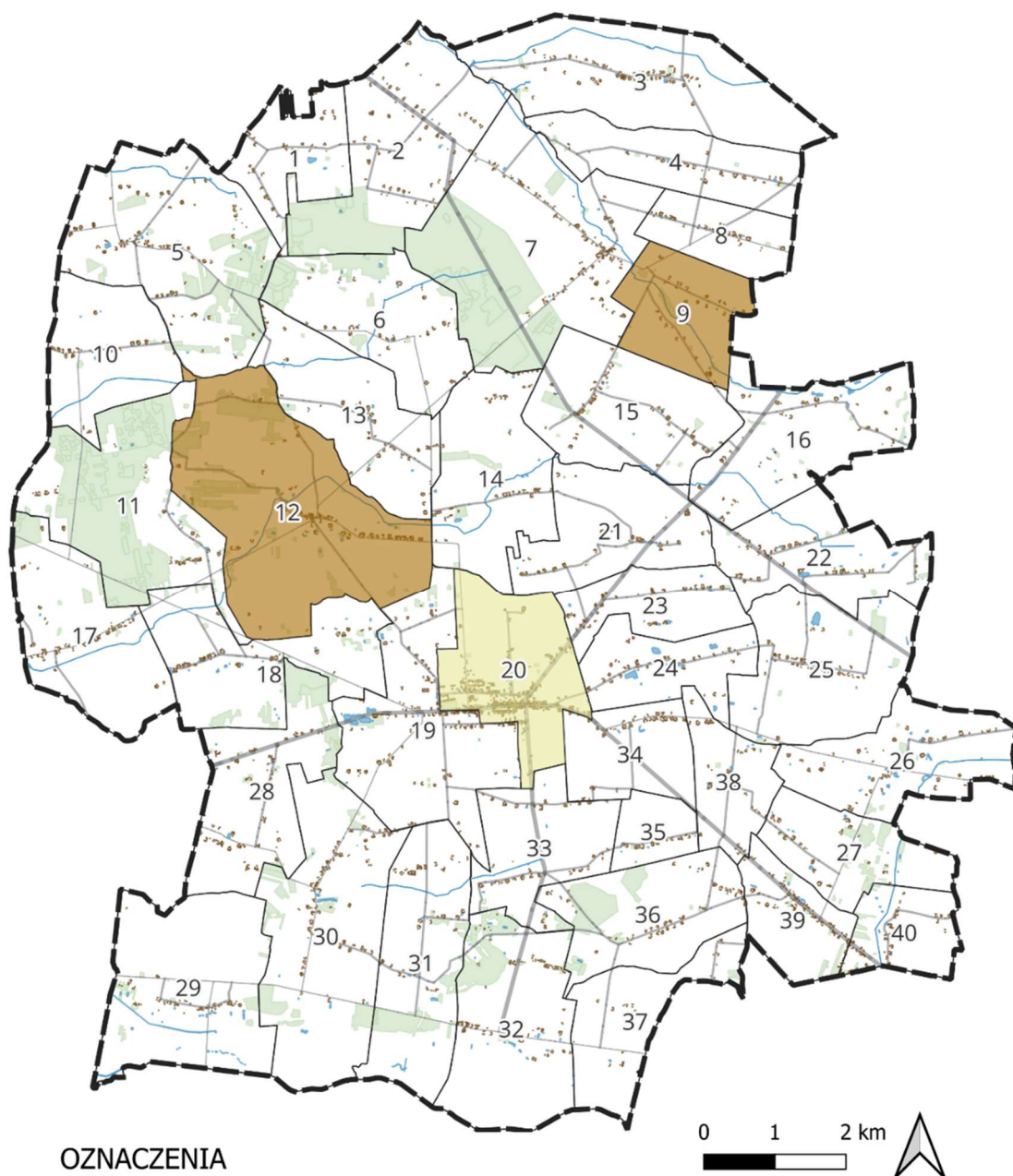
6.3 Zdrowie i problemy społeczne

W celu oceny negatywnych zjawisk społecznych w zakresie zdrowia i problemów społecznych analizę oparto na następujących wskaźnikach:

- W7: Liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru
- W8: Liczba osób korzystających ze świadczeń z tytułu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru
- W9: Liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych ze względu na alkoholizm i narkomanię
- W10: Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru

W7: Liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru

Świadczenia socjalne z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego przyznawane są osobom lub rodzinom, które mają trudności w samodzielnym zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, szczególnie w zakresie opieki nad dziećmi i prowadzenia gospodarstwa domowego.

OZNACZENIA

- Granica administracyjna Gminy Grabów
- Granice jednostek administracji pomocniczej (sołectw)

Liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru

- 0
- 0,1 - 2
- 2,1 - 4

Rycina 11. Liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grabowie. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k

ZDROWIE I PROBLEMY SPOŁECZNE – W7

Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	Liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru	Wartość znormalizowana wskaźnika	Wartość wskaźnika po przekształceniu. Wskaźnik stanowi destymulantę, w związku z powyższym znormalizowany wskaźnik nie wymaga przekształcenia
1	Piotrkówek	0,0	-0,3	-0,3
2	Radzyń	0,0	-0,3	-0,3
3	Kotków	0,0	-0,3	-0,3
4	Wygorzele	0,0	-0,3	-0,3
5	Kadzidłowa	0,0	-0,3	-0,3
6	Jastrzębia	0,0	-0,3	-0,3
7	Stara Sobótka	0,0	-0,3	-0,3
8	Nowa Sobótka	0,0	-0,3	-0,3
9	Sobótka-Kolonia	3,9	5,2	5,2
10	Smardzew	0,0	-0,3	-0,3
11	Żrebięta	0,0	-0,3	-0,3
12	Besiekierzy	2,3	2,9	2,9
13	Ostrówek	0,0	-0,3	-0,3
14	Srebrna	0,0	-0,3	-0,3
15	Ksawerów	0,0	-0,3	-0,3
16	Odechów	0,0	-0,3	-0,3
17	Pieczew	0,0	-0,3	-0,3
18	Biała Góra	0,0	-0,3	-0,3
19	Grabów Kolonia	0,0	-0,3	-0,3
20	Grabów Osada	1,1	1,3	1,3
21	Kurzjama	0,0	-0,3	-0,3
22	Jaworów	0,0	-0,3	-0,3
23	Żaczki	0,0	-0,3	-0,3
24	Bowętów	0,0	-0,3	-0,3
25	Sławęcin	0,0	-0,3	-0,3
26	Borucice	0,0	-0,3	-0,3
27	Borów	0,0	-0,3	-0,3
28	Goszczędza	0,0	-0,3	-0,3
29	Leszno	0,0	-0,3	-0,3
30	Byszew	0,0	-0,3	-0,3
31	Piaski	0,0	-0,3	-0,3
32	Nagórki	0,0	-0,3	-0,3
33	Brudzeń	0,0	-0,3	-0,3

ZDROWIE I PROBLEMY SPOŁECZNE – W7				
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	Liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru	Wartość znormalizowana wskaźnika	Wartość wskaźnika po przekształceniu. Wskaźnik stanowi destymulantę, w związku z powyższym znormalizowany wskaźnik nie wymaga przekształcenia
34	Stary Besk	0,0	-0,3	-0,3
35	Nowy Besk	0,0	-0,3	-0,3
36	Smolice	0,0	-0,3	-0,3
37	Gać	0,0	-0,3	-0,3
38	Budki	0,0	-0,3	-0,3
39	Chorki	0,0	-0,3	-0,3
40	Golbice	0,0	-0,3	-0,3

Tabela 13. Liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grabowie. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k

W 2024 roku na terenie Gminy Grabów 14 osób pobierało świadczenia z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, co wskazuje na obecność problemów społecznych związanych z brakiem umiejętności lub możliwości samodzielnego prowadzenia codziennego życia rodzinnego i domowego.

Największe natężenie tego zjawiska wystąpiło w sołectwie Grabów Osada, gdzie pomoc przyznano aż 7 osobom. Oznacza to, że połowa wszystkich świadczeń tego typu w gminie koncentruje się właśnie w tej miejscowości.

Kolejnymi sołectwami są: Besiekiery – 4 osoby, Sobótka-Kolonia – 3 osoby.

Łącznie te trzy sołectwa skupiają 100% osób objętych tym rodzajem wsparcia w gminie, co wskazuje na punktowe występowanie problemu bezradności społecznej, a nie jego równomierne rozłożenie na całym obszarze Gminy Grabów.

Choć największa liczba świadczeń wystąpiła w sołectwie Grabów Osada, to po przeliczeniu ich na 100 mieszkańców obszaru, okazuje się, że najwyższy poziom natężenia zjawiska wystąpił w Sobótce-Kolonii, gdzie wskaźnik znormalizowany wynosi aż 5,2. Jest to najwyższy wynik w gminie, świadczący o bardzo wysokim stopniu koncentracji problemu na niewielkim obszarze.

W dwóch kolejnych sołectwach wskaźnik ten znajduje się na poziomie: 2,9 w Besiekierach, 1,3 w Grabowie Osada.

Wyniki te pokazują, że mimo iż liczbowo najwięcej świadczeń przyznano w Grabowie Osadzie, proporcjonalnie do liczby ludności to Sobótka-Kolonia i Besiekiery są bardziej dotknięte problemem bezradności.

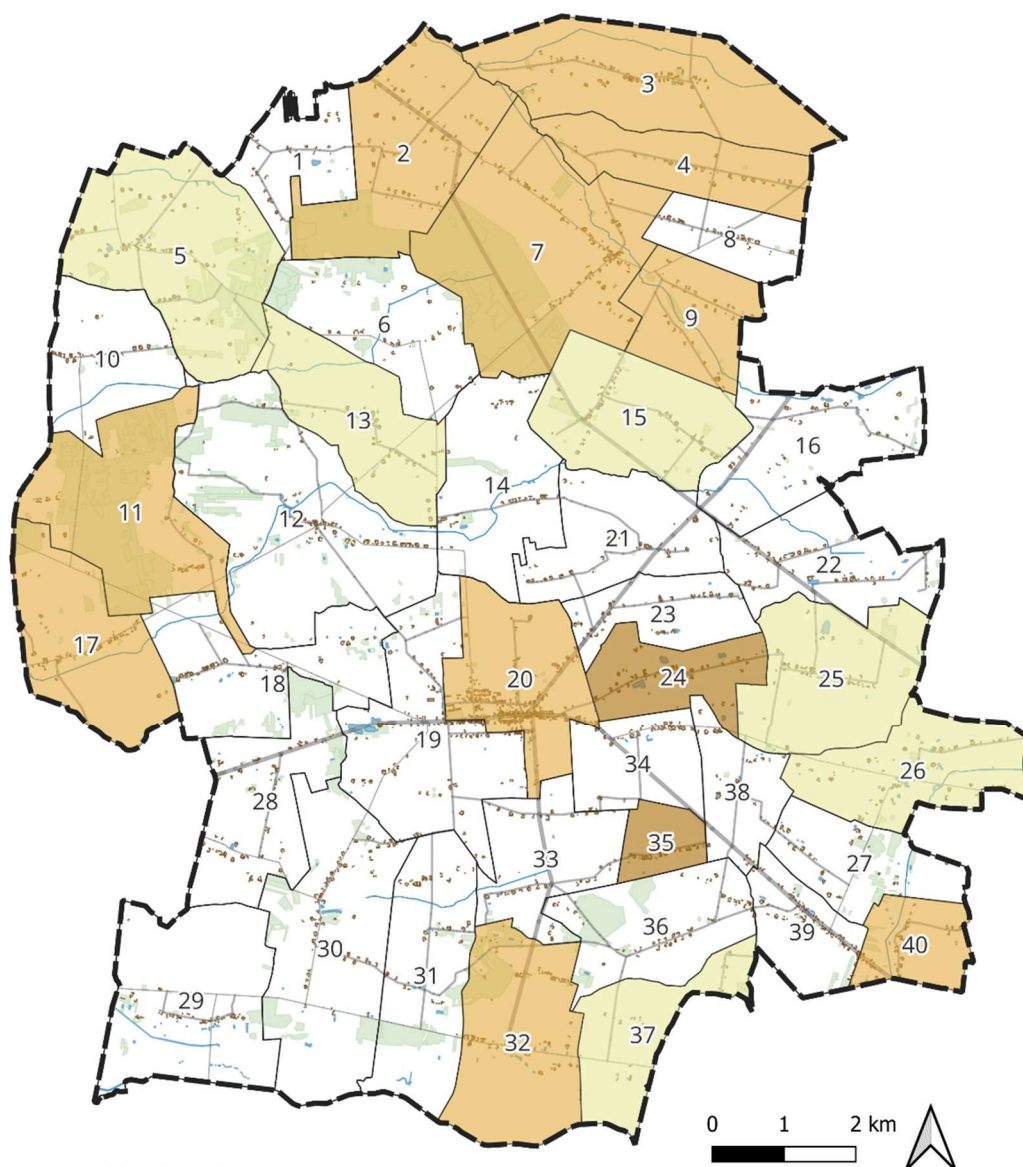
W8: Liczba osób korzystających ze świadczeń z tytułu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru

Świadczenia socjalne z tytułu niepełnosprawności w 2024 r. pobierało 41 mieszkańców gminy. Można zauważyć znaczące zróżnicowanie przestrzenne występowania tego zjawiska.

Najwięcej świadczeń liczbowo odnotowano w sołectwie Grabów Osada (8). Na kolejnych miejscach pod względem liczby przyznanych świadczeń znalazły się: Radzyń i Golbice – po 4 świadczenia, Stara Sobótka i Bowętów – po 3, oraz sołectwa z 2 świadczeniami, takie jak: Kotków, Sobótka-Kolonia, Żrebięta, Pieczew, Nagórki, Nowy Besk. W grupie sołectw, gdzie przyznano po 1 świadczeniu, znalazły się: Wygorzele, Kadzidłowa, Ostrówek, Ksawerów, Sławęcin, Borucice oraz Gać.

Obecność świadczeń w tych jednostkach świadczy o rozproszeniu problemu niepełnosprawności w całej gminie, choć jego natężenie jest wyraźnie wyższe w obszarach miejskich i lepiej skomunikowanych.

Najwyższe wartości znormalizowanego wskaźnika (czyli największe natężenie zjawiska) odnotowano w sołectwach: Nowy Besk 3,7, Bowętów 2,0, Golbice 1,7, Sobótka-Kolonia 1,5, Żrebięta 1,5, Radzyń i Pieczew 1,3.

OZNACZENIA

Granica administracyjna Gminy Grabów

Granice jednostek administracji pomocniczej (sołectw)

Liczba osób korzystających ze świadczeń z tytułu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru

0

0,1 - 1

1,1 - 3

3,1 - 5,5

Rycina 12. Liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych z tytułu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grabowie. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k

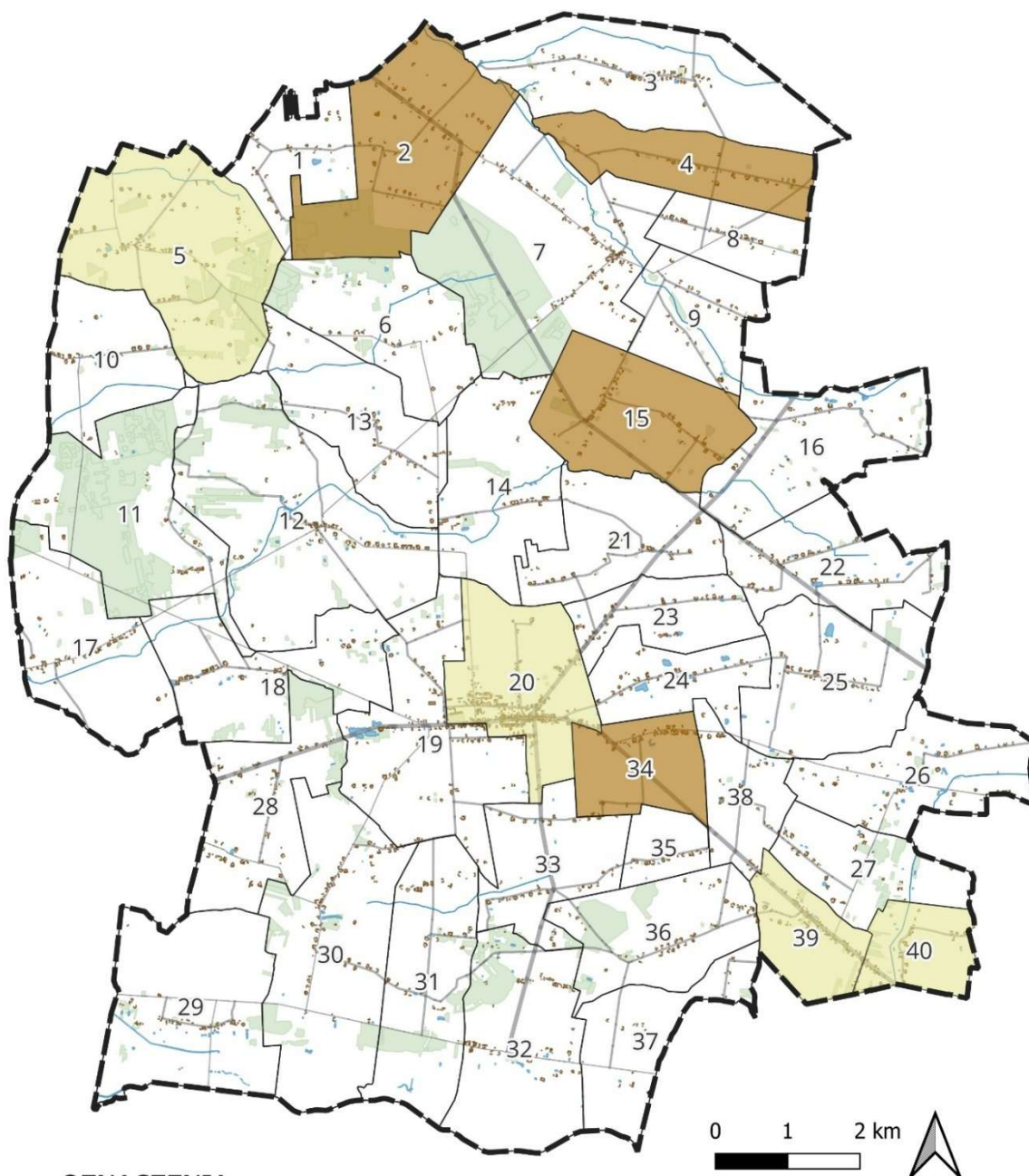
ZDROWIE I PROBLEMY SPOŁECZNE – W8				
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	Liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych z tytułu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru	Wartość znormalizowana wskaźnika	Wartość wskaźnika po przekształceniu. Wskaźnik stanowi destymulację, w związku z powyższym znormalizowany wskaźnik nie wymaga przekształcenia
1	Piotrkówek	0,0	-0,7	-0,7
2	Radzyń	2,4	1,3	1,3
3	Kotków	1,3	0,4	0,4
4	Wygorzele	1,4	0,5	0,5
5	Kadziłłowa	0,4	-0,3	-0,3
6	Jastrzębia	0,0	-0,7	-0,7
7	Stara Sobótka	1,4	0,5	0,5
8	Nowa Sobótka	0,0	-0,7	-0,7
9	Sobótka-Kolonia	2,6	1,5	1,5
10	Smardzew	0,0	-0,7	-0,7
11	Żrebięta	2,6	1,5	1,5
12	Besiekiery	0,0	-0,7	-0,7
13	Ostrówek	0,8	0,0	0,0
14	Srebrna	0,0	-0,7	-0,7
15	Ksawerów	0,6	-0,2	-0,2
16	Odechów	0,0	-0,7	-0,7
17	Pieczew	2,4	1,3	1,3
18	Biała Góra	0,0	-0,7	-0,7
19	Grabów Kolonia	0,0	-0,7	-0,7
20	Grabów Osada	1,3	0,4	0,4
21	Kurzjama	0,0	-0,7	-0,7
22	Jaworów	0,0	-0,7	-0,7
23	Żaczki	0,0	-0,7	-0,7
24	Bowętów	3,3	2,0	2,0
25	Sławęcín	0,9	0,0	0,0
26	Borucice	0,6	-0,1	-0,1
27	Borów	0,0	-0,7	-0,7
28	Goszczędza	0,0	-0,7	-0,7
29	Leszno	0,0	-0,7	-0,7
30	Byszew	0,0	-0,7	-0,7
31	Piaski	0,0	-0,7	-0,7
32	Nagórki	1,2	0,3	0,3
33	Brudzeń	0,0	-0,7	-0,7

ZDROWIE I PROBLEMY SPOŁECZNE – W8				
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	Liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych z tytułu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru	Wartość znormalizowana wskaźnika	Wartość wskaźnika po przekształceniu. Wskaźnik stanowi destymulantę, w związku z powyższym znormalizowany wskaźnik nie wymaga przekształcenia
34	Stary Besk	0,0	-0,7	-0,7
35	Nowy Besk	5,3	3,7	3,7
36	Smolice	0,0	-0,7	-0,7
37	Gać	0,9	0,1	0,1
38	Budki	0,0	-0,7	-0,7
39	Chorki	0,0	-0,7	-0,7
40	Golbice	2,8	1,7	1,7

Tabela 14. Liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych z tytułu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru, stan na koniec 2024 r. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grabowie.

W9: Liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych ze względu na alkoholizm i narkomanie

W sumie, w całej gminie przyznane zostało 15 świadczeń. Najwięcej świadczeń liczbowo przyznano w sołectwie Grabów Osada (4 osoby), co wskazuje na wyraźne skupienie zjawiska w obszarze miejskim. Kolejne sołectwa z największą liczbą świadczeniobiorców to: Radzyń (3 osoby), Ksawerów i Stary Besk (po 2 osoby) oraz Wygorzele, Kadzidłowa, Chorki i Golbice (po 1 osobie).

OZNACZENIA

- Granica administracyjna Gminy Grabów
- Granice jednostek administracji pomocniczej (sołectw)

Liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych ze względu na alkoholizm i narkomanię

- 0
- 0,1 - 1
- 1,1 - 2

Rycina 13. Liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych ze względu na alkoholizm i narkomanię w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru, stan na koniec 2024 r. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grabowie. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.

ZDROWIE I PROBLEMY SPOŁECZNE – W9				
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	Liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych ze względu na alkoholizm i narkomanię w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru	Wartość znormalizowana wskaźnika	Wartość wskaźnika po przekształceniu. Wskaźnik stanowi destymulantę, w związku z powyższym znormalizowany wskaźnik nie wymaga przekształcenia
1	Piotrkówek	0,0	-0,4	-0,4
2	Radzyń	1,8	3,2	3,2
3	Kotków	0,0	-0,4	-0,4
4	Wygorzele	1,4	2,4	2,4
5	Kadziłłowa	0,4	0,5	0,5
6	Jastrzębia	0,0	-0,4	-0,4
7	Stara Sobótka	0,0	-0,4	-0,4
8	Nowa Sobótka	0,0	-0,4	-0,4
9	Sobótka-Kolonia	0,0	-0,4	-0,4
10	Smardzew	0,0	-0,4	-0,4
11	Żrebięta	0,0	-0,4	-0,4
12	Besiekiery	0,0	-0,4	-0,4
13	Ostrówek	0,0	-0,4	-0,4
14	Srebrna	0,0	-0,4	-0,4
15	Ksawerów	1,2	2,0	2,0
16	Odechów	0,0	-0,4	-0,4
17	Pieczew	0,0	-0,4	-0,4
18	Biała Góra	0,0	-0,4	-0,4
19	Grabów Kolonia	0,0	-0,4	-0,4
20	Grabów Osada	0,6	0,9	0,9
21	Kurzjama	0,0	-0,4	-0,4
22	Jaworów	0,0	-0,4	-0,4
23	Żaczki	0,0	-0,4	-0,4
24	Bowętów	0,0	-0,4	-0,4
25	Sławęcín	0,0	-0,4	-0,4
26	Borucice	0,0	-0,4	-0,4
27	Borów	0,0	-0,4	-0,4
28	Goszczędza	0,0	-0,4	-0,4
29	Leszno	0,0	-0,4	-0,4
30	Byszew	0,0	-0,4	-0,4
31	Piaski	0,0	-0,4	-0,4
32	Nagórki	0,0	-0,4	-0,4
33	Brudzeń	0,0	-0,4	-0,4

ZDROWIE I PROBLEMY SPOŁECZNE – W9				
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	Liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych ze względu na alkoholizm i narkomanię w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru	Wartość znormalizowana wskaźnika	Wartość wskaźnika po przekształceniu. Wskaźnik stanowi destymulantę, w związku z powyższym znormalizowany wskaźnik nie wymaga przekształcenia
34	Stary Besk	1,7	3,0	3,0
35	Nowy Besk	0,0	-0,4	-0,4
36	Smolice	0,0	-0,4	-0,4
37	Gać	0,0	-0,4	-0,4
38	Budki	0,0	-0,4	-0,4
39	Chorki	0,7	1,0	1,0
40	Golbice	0,7	1,0	1,0

Tabela 15. Liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych ze względu na alkoholizm i narkomanię w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru, stan na koniec 2024 r. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grabowie.

Najwyższe wartości wskaźnika znormalizowanego odnotowano w: Radzynie (3,2) – najwyższy poziom, wskazujący na relatywnie dużą skalę problemu w stosunku do liczby mieszkańców, Starym Besku (3,0) oraz Wygorzelach (2,4) – również znaczące wartości, świadczące o istotnej skali zjawiska, Ksawerowie (2,0), Golbicach i Chorkach (po 1,0).

W sołectwie Grabów Osada, mimo najwyższej liczby świadczeń, wskaźnik znormalizowany wynosi 0,9, co plasuje to sołectwo niżej niż kilka mniejszych jednostek – oznacza to, że choć przypadków jest dużo, ich natężenie w stosunku do całej populacji jest umiarkowane.

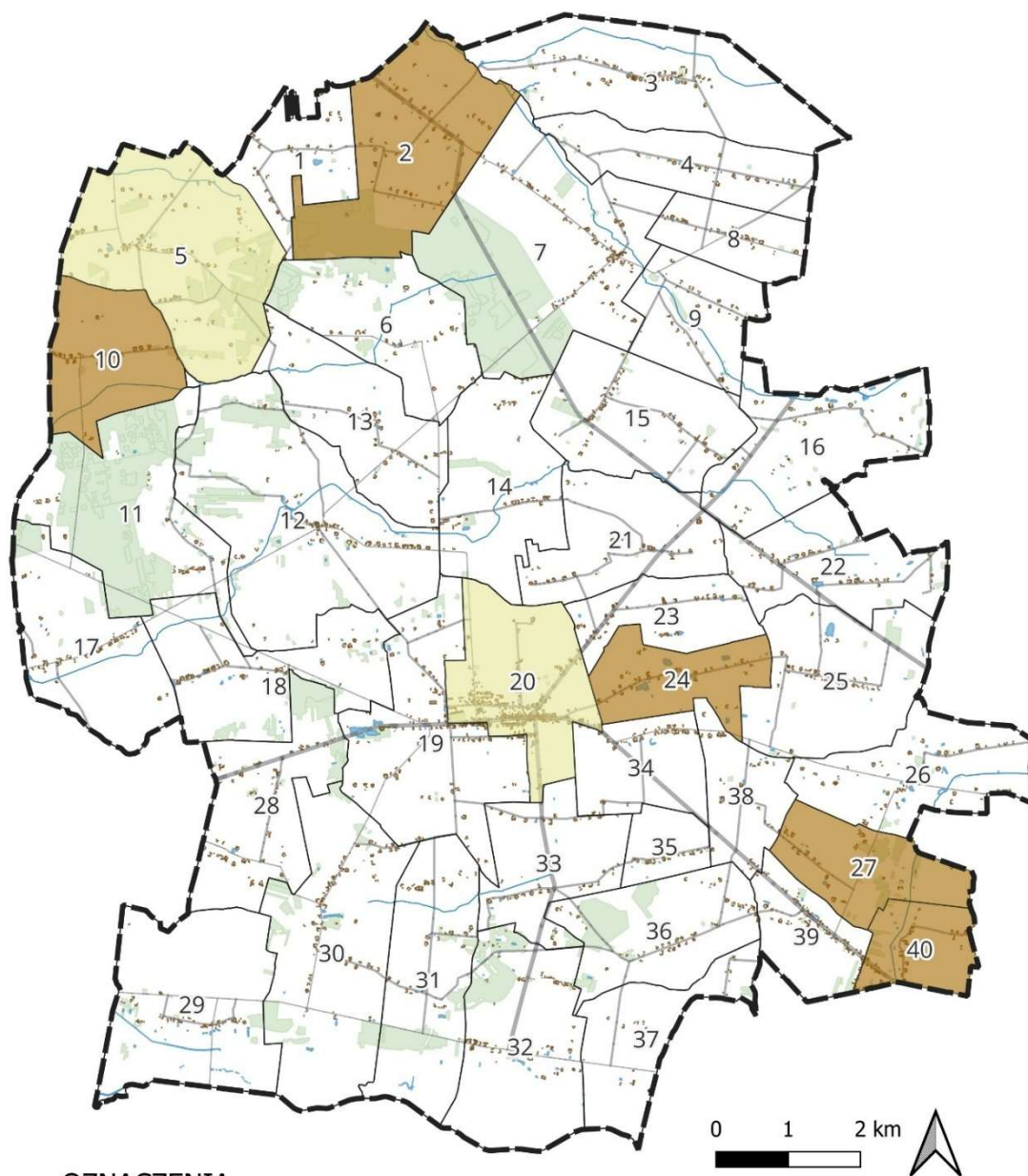
W 32 z 40 sołectw (80%) nie stwierdzono żadnych przypadków świadczeń z tytułu alkoholizmu i narkomanii – wartość wskaźnika wynosi tam 0,0.

Zjawisko alkoholizmu i narkomanii występuje lokalnie, ale w niektórych miejscowościach przyjmuje ponadprzeciętne natężenie, szczególnie w Radzynie, Starym Besku, Wygorzelach i Ksawerowie.

W10: Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru

W 2024 roku procedurą Niebieskiej Karty objęto łącznie 9 rodzin w całej gminie. Najwięcej przypadków odnotowano w: Grabów Osada – 3 rodziny, co stanowi największy

udział liczbowy oraz po 1 rodzinie w sołectwach: Radzyń, Kadzidłowa, Smardzew, Bowętów, Borów, Golbice.

OZNACZENIA

- Granica administracyjna Gminy Grabów
- Granice jednostek administracji pomocniczej (sołectw)

Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru

- 0
- 0,1 - 0,5
- 0,6 - 1,5

Rycina 14. Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grabowie. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.

ZDROWIE I PROBLEMY SPOŁECZNE – W10				
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru	Wartość znormalizowana wskaźnika	Wartość wskaźnika po przekształceniu. Wskaźnik stanowi destymulantę, w związku z powyższym znormalizowany wskaźnik nie wymaga przekształcenia
1	Piotrkówek	0,0	-0,4	-0,4
2	Radzyń	0,6	1,3	1,3
3	Kotków	0,0	-0,4	-0,4
4	Wygorzele	0,0	-0,4	-0,4
5	Kadziłłowa	0,4	0,9	0,9
6	Jastrzębia	0,0	-0,4	-0,4
7	Stara Sobótka	0,0	-0,4	-0,4
8	Nowa Sobótka	0,0	-0,4	-0,4
9	Sobótka-Kolonia	0,0	-0,4	-0,4
10	Smardzew	1,3	3,2	3,2
11	Żrebięta	0,0	-0,4	-0,4
12	Besiekiery	0,0	-0,4	-0,4
13	Ostrówek	0,0	-0,4	-0,4
14	Srebrna	0,0	-0,4	-0,4
15	Ksawerów	0,0	-0,4	-0,4
16	Odechów	0,0	-0,4	-0,4
17	Pieczew	0,0	-0,4	-0,4
18	Biała Góra	0,0	-0,4	-0,4
19	Grabów Kolonia	0,0	-0,4	-0,4
20	Grabów Osada	0,5	1,0	1,0
21	Kurzjama	0,0	-0,4	-0,4
22	Jaworów	0,0	-0,4	-0,4
23	Żaczki	0,0	-0,4	-0,4
24	Bowętów	1,1	2,7	2,7
25	Sławęcin	0,0	-0,4	-0,4
26	Borucice	0,0	-0,4	-0,4
27	Borów	1,2	3,1	3,1
28	Goszczędza	0,0	-0,4	-0,4
29	Leszno	0,0	-0,4	-0,4
30	Byszew	0,0	-0,4	-0,4
31	Piaski	0,0	-0,4	-0,4
32	Nagórki	0,0	-0,4	-0,4
33	Brudzeń	0,0	-0,4	-0,4

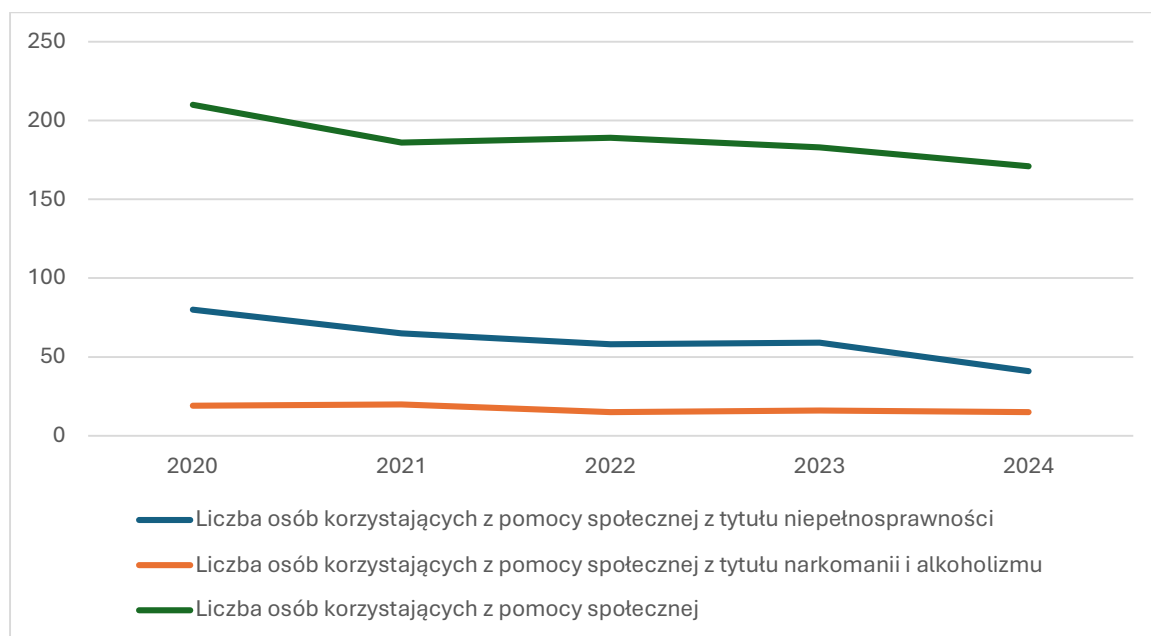
ZDROWIE I PROBLEMY SPOŁECZNE – W10				
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru	Wartość znormalizowana wskaźnika	Wartość wskaźnika po przekształceniu. Wskaźnik stanowi destymulantę, w związku z powyższym znormalizowany wskaźnik nie wymaga przekształcenia
34	Stary Besk	0,0	-0,4	-0,4
35	Nowy Besk	0,0	-0,4	-0,4
36	Smolice	0,0	-0,4	-0,4
37	Gać	0,0	-0,4	-0,4
38	Budki	0,0	-0,4	-0,4
39	Chorki	0,0	-0,4	-0,4
40	Golbice	0,7	1,6	1,6

Tabela 16. Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru, stan na koniec 2024 r. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grabowie.

Najwyższe wartości wskaźnika znormalizowanego (czyli największe natężenie zjawiska przemocy domowej) odnotowano w sołectwach: Smardzew 3,2, Borów 3,1, Bowętów 2,7, Golbice 1,6, Radzyń 1,3, Grabów Osada 1,0, Kadzidłowa 0,9.

W pozostałych 33 sołectwach (82,5%) wartość wskaźnika wynosi 0, co oznacza, że nie zgłoszono przypadków przemocy domowej objętej procedurą Niebieskiej Karty.

Zdrowie i problemy społeczne w ujęciu dynamicznym – analiza lat 2020–2024

Wykres 7. Liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych na przestrzeni lat 2020-2024 r. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grabowie

W latach 2020–2024 na terenie gminy obserwuje się ogólną tendencję spadkową w liczbie osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności. W 2020 roku wsparcie to otrzymywało około 80 osób, natomiast w 2024 roku było ich już tylko około 40. Spadek ten miał charakter systematyczny, co może świadczyć o poprawie sytuacji życiowej tej grupy.

W przeciwieństwie do powyższych wskaźników, liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu i narkomanii utrzymuje się na stosunkowo stałym poziomie – około 20 osób rocznie. Wartości te nie ulegają istotnym wahaniom w analizowanym okresie, co może wskazywać na utrzymujący się problem w tym obszarze.

WSKAŹNIK SYNTETYCZNY – ZDROWIE I PROBLEMY SPOŁECZNE

W obszarze „Zdrowie i problemy społeczne” wyodrębniono 4 wskaźniki. Nie wyznaczono kluczowych wskaźników w tym obszarze, a wzór do wyznaczenia wskaźnika syntetycznego prezentuje się następująco:

$$\text{Wskaźnik syntetyczny} = W7 * 0,25 + W8 * 0,25 + W9 * 0,25 + W10 * 0,25$$

ZDROWIE I PROBLEMY SPOŁECZNE						
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	W7	W8	W9	W10	Wskaźnik syntetyczny
1	Piotrkówek	-0,3	-0,7	-0,4	-0,4	-0,5
2	Radzyń	-0,3	1,3	3,2	1,3	1,4
3	Kotków	-0,3	0,4	-0,4	-0,4	-0,2
4	Wygorzele	-0,3	0,5	2,4	-0,4	0,6
5	Kadzidłowa	-0,3	-0,3	0,5	0,9	0,2
6	Jastrzębia	-0,3	-0,7	-0,4	-0,4	-0,5
7	Stara Sobótka	-0,3	0,5	-0,4	-0,4	-0,2
8	Nowa Sobótka	-0,3	-0,7	-0,4	-0,4	-0,5
9	Sobótka-Kolonia	5,2	1,5	-0,4	-0,4	1,5
10	Smardzew	-0,3	-0,7	-0,4	3,2	0,5
11	Żrebięta	-0,3	1,5	-0,4	-0,4	0,1
12	Besiekierzy	2,9	-0,7	-0,4	-0,4	0,4
13	Ostrówek	-0,3	0,0	-0,4	-0,4	-0,3

ZDROWIE I PROBLEMY SPOŁECZNE						
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	W7	W8	W9	W10	Wskaźnik syntetyczny
14	Srebrna	-0,3	-0,7	-0,4	-0,4	-0,5
15	Ksawerów	-0,3	-0,2	2,0	-0,4	0,3
16	Odechów	-0,3	-0,7	-0,4	-0,4	-0,5
17	Pieczew	-0,3	1,3	-0,4	-0,4	0,1
18	Biała Góra	-0,3	-0,7	-0,4	-0,4	-0,5
19	Grabów Kolonia	-0,3	-0,7	-0,4	-0,4	-0,5
20	Grabów Osada	1,3	0,4	0,9	1,0	0,9
21	Kurzjama	-0,3	-0,7	-0,4	-0,4	-0,5
22	Jaworów	-0,3	-0,7	-0,4	-0,4	-0,5
23	Żaczki	-0,3	-0,7	-0,4	-0,4	-0,5
24	Bowętów	-0,3	2,0	-0,4	2,7	1,0
25	Sławęcin	-0,3	0,0	-0,4	-0,4	-0,3
26	Borucice	-0,3	-0,1	-0,4	-0,4	-0,3
27	Borów	-0,3	-0,7	-0,4	3,1	0,4
28	Goszczędza	-0,3	-0,7	-0,4	-0,4	-0,5
29	Leszno	-0,3	-0,7	-0,4	-0,4	-0,5
30	Byszew	-0,3	-0,7	-0,4	-0,4	-0,5
31	Piaski	-0,3	-0,7	-0,4	-0,4	-0,5
32	Nagórki	-0,3	0,3	-0,4	-0,4	-0,2
33	Brudzeń	-0,3	-0,7	-0,4	-0,4	-0,5
34	Stary Besk	-0,3	-0,7	3,0	-0,4	0,4
35	Nowy Besk	-0,3	3,7	-0,4	-0,4	0,7
36	Smolice	-0,3	-0,7	-0,4	-0,4	-0,5
37	Gać	-0,3	0,1	-0,4	-0,4	-0,3
38	Budki	-0,3	-0,7	-0,4	-0,4	-0,5
39	Chorki	-0,3	-0,7	1,0	-0,4	-0,1
40	Golbice	-0,3	1,7	1,0	1,6	1,0

Tabela 17. Znormalizowane wartości wskaźników dla obszaru „Zdrowie i problemy społeczne” ze sfery społecznej oraz wskaźnik syntetyczny. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych od Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grabowie.

W oparciu o wskaźniki syntetyczne obrazujące skalę problemów społecznych w poszczególnych sołectwach Gminy Grabów, można zauważyć wyraźne zróżnicowanie sytuacji społecznej w analizowanych miejscowościach.

Najwyższe wartości wskaźników syntetycznych odnotowano w Radzynie, Sobótce-Kolonii, Golbicach, Bowętowie oraz Grabowie Osadzie. Szczególnie niepokojąca sytuacja występuje w Radzynie, gdzie wysoki poziom problemów wynika głównie z liczby osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu alkoholizmu i narkomanii. W Sobótce-Kolonii na wynik wpłynęła przede wszystkim duża liczba świadczeń z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. W Golbicach, Bowętowie i Grabowie Osadzie problemy społeczne mają charakter wielowymiarowy i dotyczą kilku różnych obszarów, w tym przemocy domowej oraz niepełnosprawności.

Z kolei największa grupa sołectw, takich jak Piotrkówek, Jastrzębia, Nowa Sobótka, Brudzeń, Goszczędza, Biała Góra i inne, charakteryzuje się niskimi wartościami wskaźników syntetycznych, co oznacza relatywnie niewielką skalę zjawisk problemowych.

W sołectwach o umiarkowanym poziomie wskaźników – takich jak Wygorzele, Ksawerów, Stary Besk, Borów czy Besiekiery – problemy społeczne są zauważalne, lecz nie mają tak dużego nasilenia jak w sołectwach najbardziej obciążonych.

6.4 Przestępczość i bezpieczeństwo

Komenda Powiatowa Policji w Łęczycy obejmuje swoim działaniem miasto Łęczycę oraz osiem gmin powiatu łęczyckiego, w tym Gminę Grabów, realizując zadania z zakresu prewencji, ruchu drogowego, wykrywania przestępstw oraz współpracy ze społecznością lokalną. Policjanci podejmują liczne działania profilaktyczne, współpracują z samorządami i instytucjami, a ich aktywność jest ściśle powiązana z analizą lokalnych zagrożeń oraz oczekiwaniami mieszkańców.

W 2020 roku na terenie Gminy Grabów odnotowano wyraźny wzrost przestępczości – stwierdzono 66 przestępstw wobec 51 rok wcześniej. Najbardziej zauważalne były wzrosty kradzieży, uszkodzeń mienia oraz innych czynów o charakterze pospolitym, co wskazywało na narastające problemy lokalne. Zarejestrowano również jedno zabójstwo, które nie wystąpiło w roku poprzednim. Zwiększyła się liczba interwencji policyjnych, osiągając 561, co mogło być skutkiem napięć społecznych, konfliktów domowych i nadużywania alkoholu, szczególnie nasilonych w okresie pandemii. W obszarze bezpieczeństwa drogowego zarejestrowano 5 wypadków i 37 kolizji, a liczba nietrzeźwych kierujących wzrosła do 16.

W 2021 roku poziom przestępczości w gminie utrzymał się na podobnym poziomie, choć liczba interwencji zwiększyła się do 552. W gminie doszło do 3 wypadków drogowych, w których 6 osób zostało rannych, oraz 25 kolizji. Wzrost liczby zgłoszeń i interwencji wskazywał na większą świadomość mieszkańców, ale także na utrzymywanie się problemów z wykroczeniami i niebezpiecznymi zachowaniami w ruchu drogowym. W kontekście powiatu widoczny był wzrost przestępczości kryminalnej, szczególnie włamań i kradzieży, co mogło oddziaływać również na teren Gminy Grabów. Utrzymywała się także problematyka przemocy domowej, co odzwierciedlała liczba prowadzonych procedur „Niebieskiej Karty”.

W 2022 roku nastąpiła stabilizacja sytuacji. Liczba interwencji w Gminie Grabów spadła do 469, a bezpieczeństwo na drogach uległo poprawie – doszło jedynie do 2 wypadków i 22 kolizji. Dane powiatowe wskazywały ogólny spadek przestępczości kryminalnej, choć jednocześnie odnotowano wzrost liczby włamań. W gminie utrzymywała się potrzeba dalszej pracy w obszarze przeciwdziałania przemocy oraz wzmacniania działań profilaktycznych, szczególnie wśród dzieci i młodzieży. Pomimo ogólnej poprawy, Policja podkreślała konieczność stałego monitoringu i współpracy ze społecznością lokalną, zwłaszcza w zakresie bezpieczeństwa mienia.

Rok 2023 przyniósł najniższy poziom przestępczości w całym analizowanym okresie. Liczba przestępstw spadła do 46, a interwencji do 370. Ograniczeniu uległy również zdarzenia agresywne – nie odnotowano rozbojów, bójek ani pobić. Wśród odnotowanych czynów dominowały kradzieże i włamania, jednak ich liczba była stosunkowo niska. Utrzymywał się problem nietrzeźwych kierujących – policjanci ujawnili 5 takich przypadków. W 2023 roku doszło do 2 wypadków drogowych, z jedną ofiarą śmiertelną, a liczba kolizji wyniosła 21. Duża aktywność mieszkańców na Krajowej Mapie Zagrożeń Bezpieczeństwa świadczyła o zaangażowaniu społeczności w poprawę bezpieczeństwa.

W 2024 roku sytuacja uległa ponownemu pogorszeniu – liczba przestępstw wzrosła do 64. Najwięcej czynów dotyczyło przestępstw przeciwko mieniu, odnotowano też aż 16 przestępstw gospodarczych, co było wyraźnym wzrostem tej kategorii. Policja ujawniła również 6 przypadków kierowania pojazdem w stanie nietrzeźwości oraz pojedyncze przestępstwa narkotykowe i uszkodzenia mienia. Liczba interwencji wzrosła do 372, co mogło wynikać zarówno z większej aktywności służb, jak i wzrostu zgłoszeń od mieszkańców. Na drogach doszło do 2 wypadków, w których rannych zostało 5 osób, oraz 25 kolizji. Mieszkańcy

zgłosili 41 zagrożeń poprzez Krajową Mapę Zagrożeń Bezpieczeństwa, głównie dotyczących prędkości i spożywania alkoholu w miejscach publicznych.

Trendy w latach 2020–2024 pokazują, że poziom przestępczości w Gminie Grabów był zmienny i reagował na szerszą sytuację społeczną. Lata 2020–2021 to okres wzrostu liczby zdarzeń, większej liczby interwencji i narastających problemów związanych z konfliktem domowym oraz kradzieżami. Od 2022 roku widoczna była wyraźna poprawa, której kulminacją był rok 2023 – najbezpieczniejszy w całym pięcioleciu. Ponowny wzrost liczby przestępstw w 2024 roku wskazuje jednak, że sytuacja wymaga stałego monitorowania. W całym okresie powtarzały się te same obszary zagrożeń: kradzieże, włamania, nietrzeźwość kierowców oraz incydenty związane z bezpieczeństwem ruchu drogowego. Pozytywnym elementem pozostaje konsekwentnie wysoka wykrywalność, rosnąca aktywność mieszkańców we współpracy z Policją oraz stabilny niski poziom przestępczości agresywnej. Wszystko to wskazuje, że mimo okresowych wzrostów liczby zdarzeń, ogólny poziom bezpieczeństwa w Gminie Grabów pozostaje względnie stabilny, a działania prewencyjne przynoszą zauważalne efekty.

6.5 Poziom edukacji

W celu oceny negatywnych zjawisk społecznych w zakresie poziomu edukacji analizę oparto na następujących wskaźnikach:

- W11: Liczba uczniów w szkole uczęszczających na zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze w przeliczeniu na wszystkich uczniów
- W12: Liczba uczniów wykazujących dużą absencję na zajęciach szkolnych w przeliczeniu na wszystkich uczniów
- W13: Liczba uczniów ze słabymi wynikami w nauce (średnia ocen ze wszystkim przedmiotów poniżej 3,5) w przeliczeniu na wszystkich uczniów

Tematyka edukacji oraz opieki nad najmłodszymi mieszkańcami gminy odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu przyszłości lokalnej społeczności. Zapewnienie dzieciom dostępu do wysokiej jakości edukacji, odpowiedniej opieki, a także stworzenie warunków do harmonijnego rozwoju psychofizycznego jest fundamentem długofalowego rozwoju Gminy Grabów.

Według danych na 2024 rok, na terenie gminy funkcjonują 4 szkoły podstawowe.

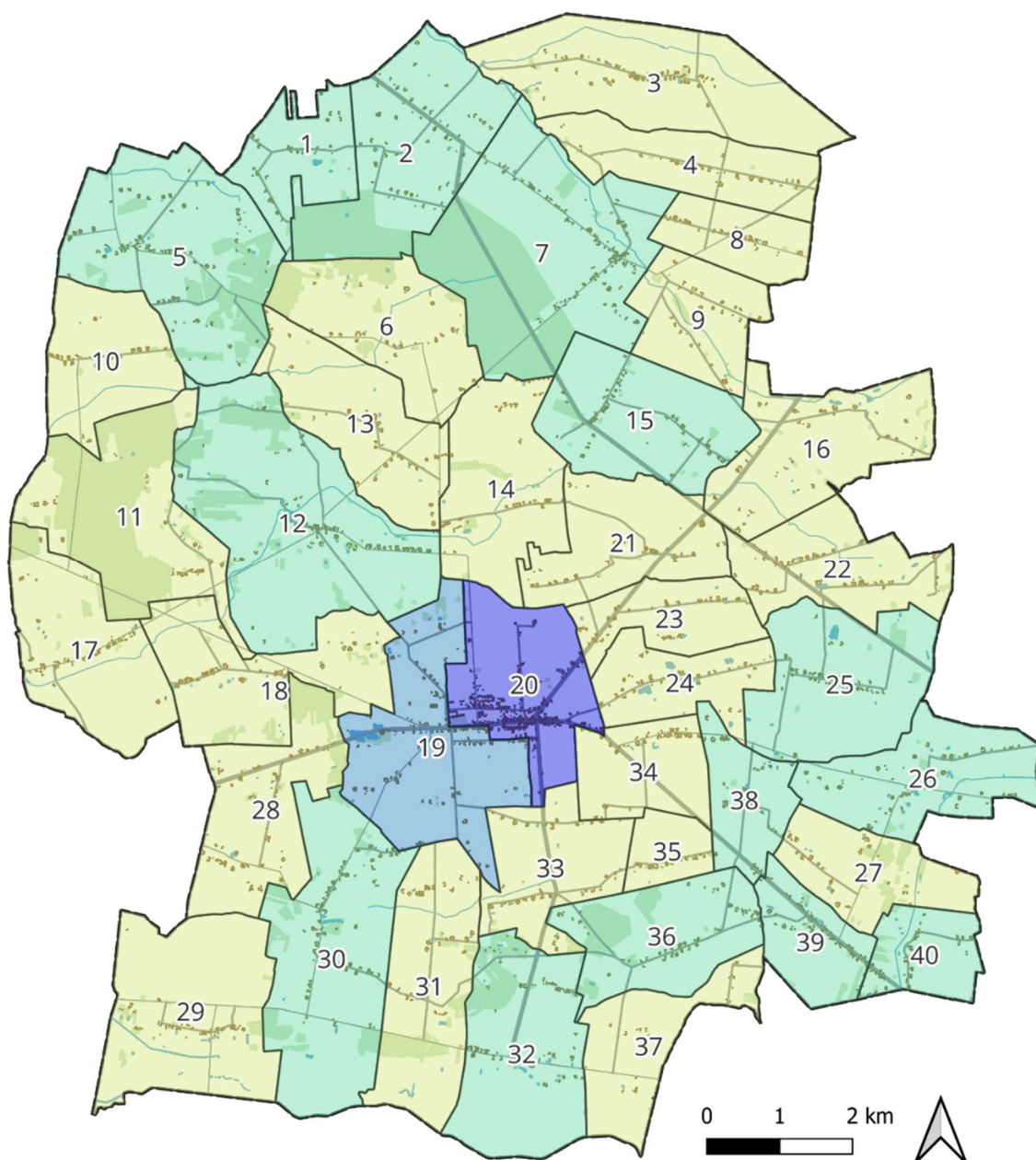
Nazwa placówki	Liczba uczniów ogółem
Szkoła Podstawowa im. Prof. Wacława Felczaka w Chorkach	106
Szkoła Podstawowa im. Marii Koszutkiej w Kadzidłowej	77
Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Starej Sobótce	60
Szkoła Podstawowa im. Jana Kochanowskiego w Grabowie	165
suma	408

Tabela 18. Dane dotyczące ilości uczniów w szkołach podstawowych na terenie Gminy Grabów. Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych za rok szkolny 2023/2024 udostępnionych przez Szkoły Podstawowe.

LICZBA UCZNIÓW W SZKOŁACH - SOŁECTWA					
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	Szkoła Podstawowa im. Prof. Wacława Felczaka w Chorkach	Szkoła Podstawowa im. Marii Koszutkiej w Kadzidłowej	Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Starej Sobótce	Szkoła Podstawowa im. Jana Kochanowskiego w Grabowie
1	Piotrkówek	0	11	0	0
2	Radzyń	0	3	9	1
3	Kotków	0	0	10	0
4	Wygorzele	0	0	1	0
5	Kadzidłowa	0	17	0	1
6	Jastrzębia	0	7	0	1
7	Stara Sobótka	0	2	9	3
8	Nowa Sobótka	0	0	3	0
9	Sobótka-Kolonia	0	0	6	0
10	Smardzew	0	5	0	1
11	Żrebięta	0	3	0	0
12	Besiekiery	0	8	0	8
13	Ostrówek	0	7	2	1
14	Srebrna	0	3	3	2
15	Ksawerów	0	0	12	1
16	Odechów	0	0	0	4
17	Pieczew	0	5	0	1

LICZBA UCZNIÓW W SZKOŁACH - SOŁECTWA					
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	Szkoła Podstawowa im. Prof. Wacława Felczaka w Chorkach	Szkoła Podstawowa im. Marii Koszutskiej w Kadziłowej	Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Starej Sobótce	Szkoła Podstawowa im. Jana Kochanowskiego w Grabowie
18	Biała Góra	0	0	0	7
19	Grabów Kolonia	0	0	0	27
20	Grabów Osada	1	6	0	31
21	Kurzjama	0	0	0	5
22	Jaworów	0	0	5	3
23	Żaczki	0	0	0	7
24	Bowętów	0	0	0	6
25	Sławęcin	18	0	0	0
26	Borucice	12	0	0	2
27	Borów	3	0	0	1
28	Goszczędza	1	0	0	9
29	Leszno	0	0	0	4
30	Byszew	0	0	0	14
31	Piaski	2	0	0	4
32	Nagórki	13	0	0	2
33	Brudzeń	0	0	0	1
34	Stary Besk	4	0	0	5
35	Nowy Besk	2	0	0	1
36	Smolice	12	0	0	2
37	Gać	0	0	0	0
38	Budki	10	0	0	9
39	Chorki	14	0	0	1
40	Golbice	14	0	0	0

Tabela 19. Liczba uczniów w szkołach w podziale na sołectwa (stan na rok szkolny 2023/2024). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych 4 szkół podstawowych na terenie Gminy Grabów

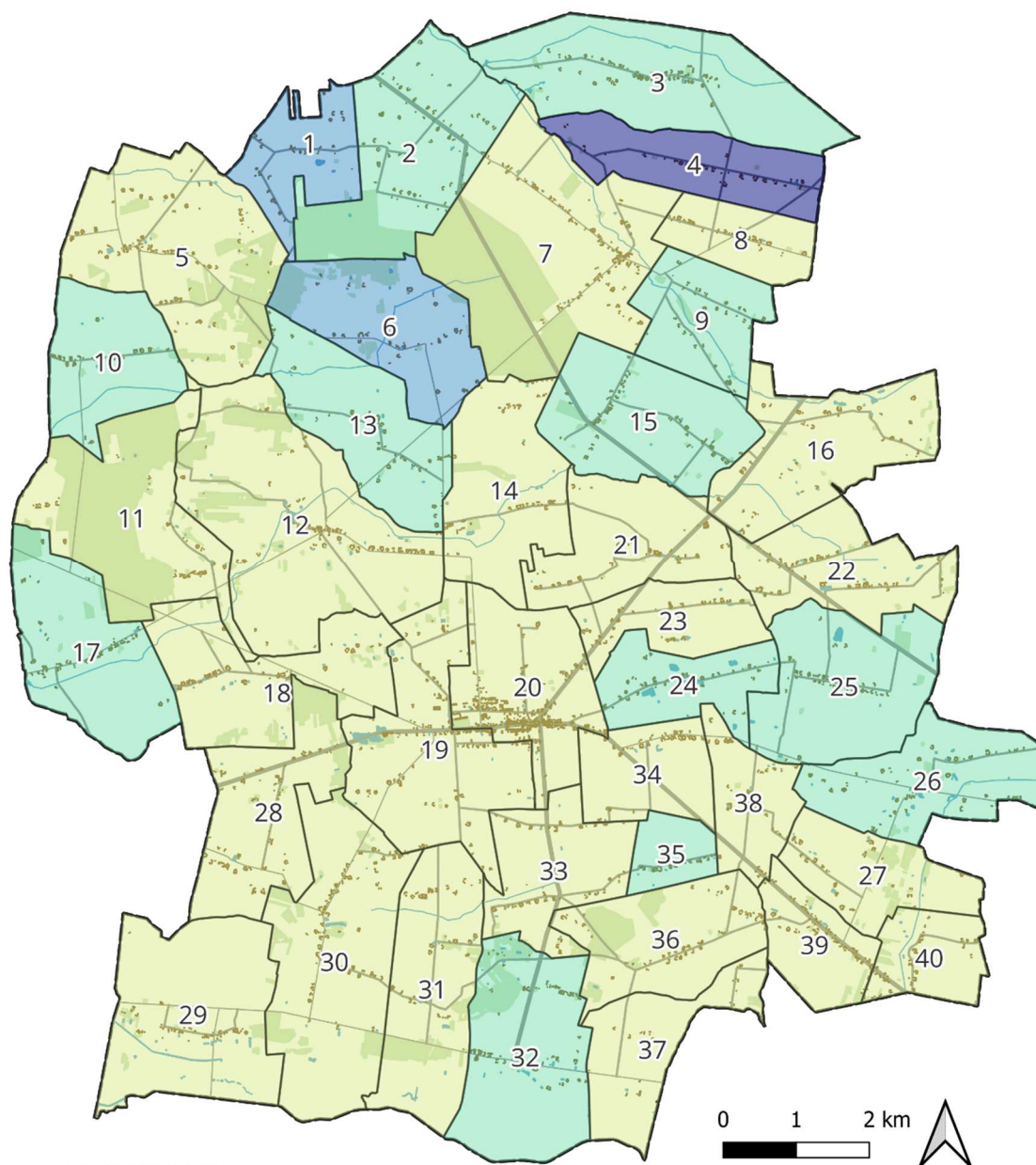
OZNACZENIA

Liczba uczniów uczęszczających do szkół podstawowych w Gminie Grabów

- 0 - 10
- 11 - 20
- 21 - 30
- 31 - 38

Rycina 15. Liczba uczniów uczęszczających do szkół podstawowych w Gminie Grabów (stan na rok szkolny 2023/2024). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych 4 szkół podstawowych na terenie Gminy Grabów. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.

**W11: Liczba uczniów w szkole uczęszczających na zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze w
przeliczeniu na wszystkich uczniów**

OZNACZENIA

Liczba uczniów w szkole uczęszczających
na zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze
w przeliczeniu na wszystkich uczniów

- 0 - 0,1
- 0,11 - 0,3
- 0,31 - 0,6
- 0,61 - 1

Rycina 16. Liczba uczniów w szkole uczęszczających na zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze w przeliczeniu na wszystkich uczniów (stan na rok szkolny 2023/2024). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych 4 szkół podstawowych na terenie Gminy Grabów. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.

POZIOM EDUKACJI – W11					
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	Liczba uczniów uczęszczających na zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze	Liczba uczniów w szkole uczęszczających na zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze w przeliczeniu na wszystkich uczniów	Wartość znormalizowana wskaźnika	Wartość wskaźnika po przekształceniu. Wskaźnik stanowi destymulantę, w związku z powyższym znormalizowany wskaźnik nie wymaga przekształcenia
1	Piotrkówek	5	0,5	1,6	1,6
2	Radzyń	4	0,3	0,8	0,8
3	Kotków	2	0,2	0,3	0,3
4	Wygorzele	1	1,0	4,3	4,3
5	Kadziłłowa	2	0,1	-0,2	-0,2
6	Jastrzębia	5	0,6	2,4	2,4
7	Stara Sobótka	2	0,1	0,0	0,0
8	Nowa Sobótka	0	0,0	-0,7	-0,7
9	Sobótka-Kolonia	1	0,2	0,1	0,1
10	Smardzew	1	0,2	0,1	0,1
11	Żrebięta	0	0,0	-0,7	-0,7
12	Besiekiery	0	0,0	-0,7	-0,7
13	Ostrówek	2	0,2	0,3	0,3
14	Srebrna	1	0,1	-0,1	-0,1
15	Ksawerów	2	0,2	0,1	0,1
16	Odechów	0	0,0	-0,7	-0,7
17	Pieczew	2	0,3	1,0	1,0
18	Biała Góra	0	0,0	-0,7	-0,7
19	Grabów Kolonia	3	0,1	-0,2	-0,2
20	Grabów Osada	2	0,1	-0,5	-0,5
21	Kurzjama	0	0,0	-0,7	-0,7
22	Jaworów	0	0,0	-0,7	-0,7
23	Żaczki	0	0,0	-0,7	-0,7
24	Bowętów	1	0,2	0,1	0,1
25	Sławęcin	4	0,2	0,4	0,4
26	Borucice	3	0,2	0,4	0,4
27	Borów	0	0,0	-0,7	-0,7
28	Goszczędza	1	0,1	-0,2	-0,2
29	Leszno	0	0,0	-0,7	-0,7
30	Byszew	1	0,1	-0,4	-0,4
31	Piaski	0	0,0	-0,7	-0,7

POZIOM EDUKACJI – W11					
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	Liczba uczniów uczęszczających na zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze	Liczba uczniów w szkole uczęszczających na zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze w przeliczeniu na wszystkich uczniów	Wartość znormalizowana wskaźnika	Wartość wskaźnika po przekształceniu. Wskaźnik stanowi destymulantę, w związku z powyższym znormalizowany wskaźnik nie wymaga przekształcenia
32	Nagórki	4	0,3	0,6	0,6
33	Brudzeń	0	0,0	-0,7	-0,7
34	Stary Besk	0	0,0	-0,7	-0,7
35	Nowy Besk	1	0,3	1,0	1,0
36	Smolice	1	0,1	-0,4	-0,4
37	Gać	0	0,0	-0,7	-0,7
38	Budki	1	0,1	-0,5	-0,5
39	Chorki	1	0,1	-0,4	-0,4
40	Golbice	0	0,0	-0,7	-0,7

Tabela 20. Liczba uczniów w szkole uczęszczających na zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze w przeliczeniu na wszystkich uczniów (stan na rok szkolny 2023/2024). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych 4 szkół podstawowych na terenie Gminy Grabów.

Z analizy wynika, że znaczna część sołectw (aż 17 z 40, co stanowi 42,5%) nie zgłasza żadnych uczniów uczęszczających na zajęcia wyrównawcze. Najwięcej uczniów objętych wsparciem wyrównawczym odnotowano w sołectwach Piotrkówek i Jastrzębia – po 5 uczniów, przy czym w Jastrzębi udział tych uczniów stanowił aż 60% wszystkich uczniów w szkole, a w Piotrkówku – 50%. Najwyższy odsetek uczniów biorących udział w zajęciach (100%) wystąpił w Wygorzelach, mimo że była to tylko 1 osoba.

Znormalizowany wskaźnik, przyjmuje wartości od -0,7 do 4,3. Najwyższy wskaźnik (4,3) występuje w Wygorzelach, co stanowi wyraźną wartość odstającą. Kolejne wysokie wartości występują w Jastrzębi (2,4) i Piotrkówku (1,6), a następnie w Pieczewie i Nowym Besku (po 1,0). Po drugiej stronie spektrum znajduje się aż 17 sołectw z wartością wskaźnika równą -0,7, czyli minimalną – są to miejscowości, w których żaden uczeń nie uczestniczy w zajęciach wyrównawczych. Większość pozostałych sołectw mieści się w przedziale od -0,5 do 0,6, co wskazuje na przeciętny lub niski poziom zapotrzebowania na tego rodzaju wsparcie.

Rozkład danych jest wyraźnie asymetryczny – z przewagą wartości niskich i zerowych oraz kilkoma wyraźnie odstającymi przypadkami z bardzo wysokimi wartościami. Średnia udziału uczniów w zajęciach dydaktyczno-wyrównawczych wynosi około 0,18, natomiast mediana – 0,2, co wskazuje, że połowa sołectw ma udział uczniów objętych wsparciem niższy

niż 20%. Wnioski z analizy wskazują, że problem uczestnictwa w zajęciach dydaktyczno-wyrównawczych jest silnie zróżnicowany terytorialnie.

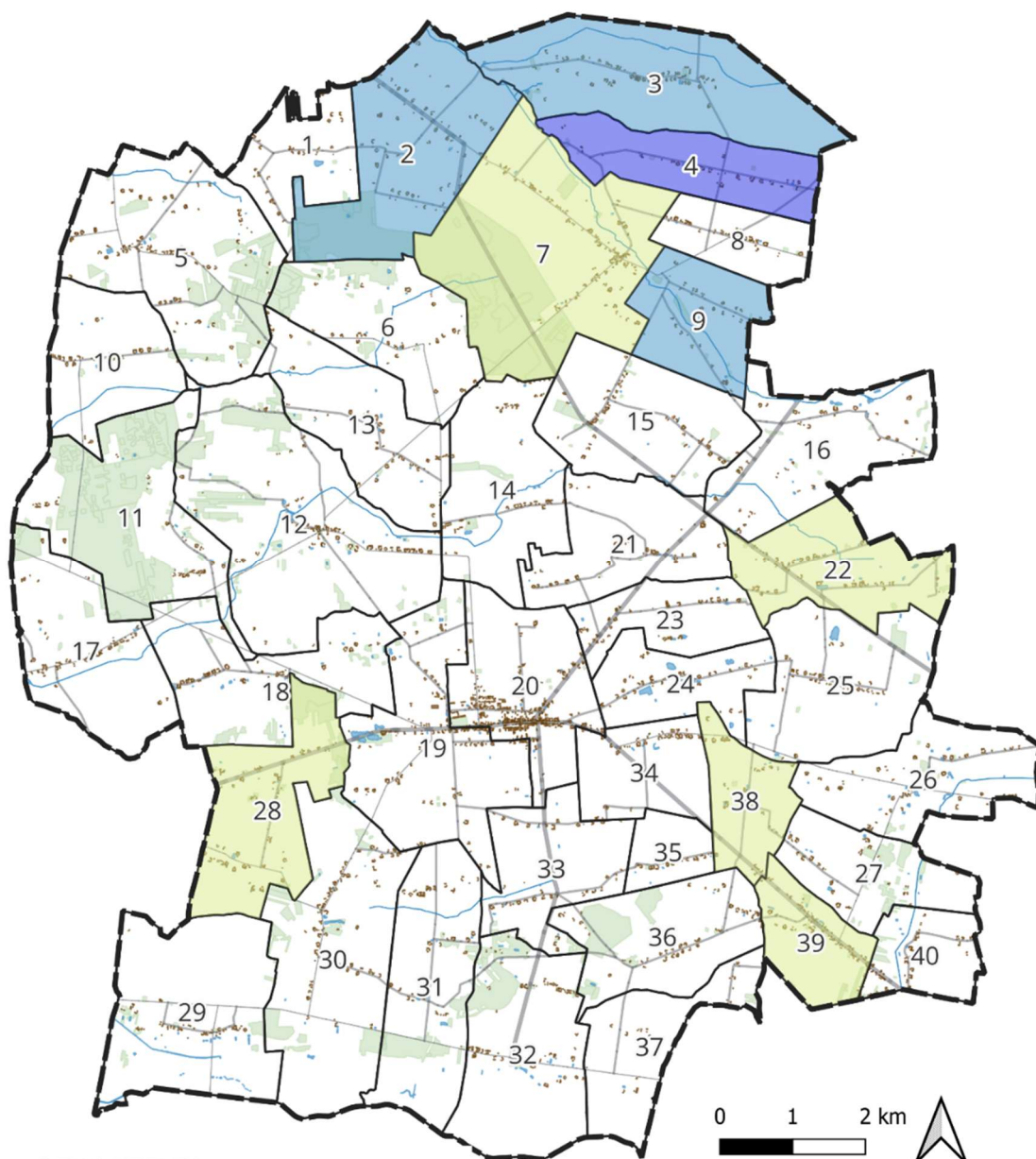
W12: Liczba uczniów wykazujących dużą absencję na zajęciach szkolnych w przeliczeniu na wszystkich uczniów

Wysoka absencja szkolna, niezależnie od przyczyn jej występowania, stanowi sygnał alarmowy wskazujący na potencjalne problemy społeczne i ryzyko wykluczenia. Sam fakt jej obecności pozwala na wczesne wykrycie obszarów wymagających wsparcia. Dzięki temu można skutecznie planować działania ukierunkowane na poprawę sytuacji społecznej.

Z analizowanych danych wynika, że w większości sołectw (dokładnie w 32 z 40, co stanowi aż 80%) nie odnotowano żadnych przypadków dużej absencji uczniów. W tych miejscowościach liczba uczniów z wysokim poziomem nieobecności wynosi 0, a wskaźnik znormalizowany przyjmuje wartość -0,4, co jest najniższą możliwą wartością w analizowanym zestawie danych.

W ośmiu sołectwach odnotowano pojedyncze lub większe przypadki absencji. Najwyższy wskaźnik udziału uczniów z dużą absencją występuje w Wygorzelach, gdzie mimo tylko jednego ucznia, jego udział stanowi aż 100% uczniów w szkole, co przekłada się na skrajnie wysoki wskaźnik znormalizowany wynoszący 4,7 – zdecydowanie największy w całym zestawieniu. Kolejne niepokojące dane pochodzą z sołectw Kotków (6 uczniów, 60%, wskaźnik 2,7) i Sobótka-Kolonia (3 uczniów, 50%, wskaźnik 2,2) – są to bardzo wysokie wartości sugerujące poważny problem z frekwencją uczniów.

W pozostałych przypadkach odnotowano nieliczne przypadki absencji, np. w Radzynie (4 uczniów, 30%, wskaźnik 1,2), a także w Jaworowie, Chorkach, Budkach, Goszczędzy, Starej Sobótce i Jastrzębi, gdzie występuje po jednym przypadku (przedział wskaźnika w zakresie 0,1–0,3)

OZNACZENIA

Granice administracyjne Gminy Grabów

Liczba uczniów wykazujących dużą absencję
na zajęciach szkolnych w przeliczeniu
na wszystkich uczniów

0

0,01 - 0,3

0,31 - 0,7

0,71 - 1

Rycina 17. Liczba uczniów w szkole wykazujących dużą absencję na zajęciach szkolnych w przeliczeniu na wszystkich uczniów (stan na rok szkolny 2023/2024). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych 4 szkół podstawowych na terenie Gminy Grabów. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.

POZIOM EDUKACJI – W12					
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	Liczba uczniów wykazujących dużą absencję na zajęciach szkolnych	Liczba uczniów wykazujących dużą absencję na zajęciach szkolnych w przeliczeniu na wszystkich uczniów	Wartość znormalizowana wskaźnika	Wartość wskaźnika po przekształceniu. Wskaźnik stanowi destymulantę, w związku z powyższym znormalizowany wskaźnik nie wymaga przekształcenia
1	Piotrkówek	0	0,0	-0,4	-0,4
2	Radzyń	4	0,3	1,2	1,2
3	Kotków	6	0,6	2,7	2,7
4	Wygorzele	1	1,0	4,7	4,7
5	Kadziłłowa	0	0,0	-0,4	-0,4
6	Jastrzębia	0	0,0	-0,4	-0,4
7	Stara Sobótka	1	0,1	0,0	0,0
8	Nowa Sobótka	0	0,0	-0,4	-0,4
9	Sobótka-Kolonia	3	0,5	2,2	2,2
10	Smardzew	0	0,0	-0,4	-0,4
11	Żrebięta	0	0,0	-0,4	-0,4
12	Besiekiery	0	0,0	-0,4	-0,4
13	Ostrówek	0	0,0	-0,4	-0,4
14	Srebrna	0	0,0	-0,4	-0,4
15	Ksawerów	0	0,0	-0,4	-0,4
16	Odechów	0	0,0	-0,4	-0,4
17	Pieczew	0	0,0	-0,4	-0,4
18	Biała Góra	0	0,0	-0,4	-0,4
19	Grabów Kolonia	0	0,0	-0,4	-0,4
20	Grabów Osada	0	0,0	-0,4	-0,4
21	Kurzjama	0	0,0	-0,4	-0,4
22	Jaworów	1	0,1	0,3	0,3
23	Żaczki	0	0,0	-0,4	-0,4
24	Bowętów	0	0,0	-0,4	-0,4
25	Sławęcin	0	0,0	-0,4	-0,4
26	Borucice	0	0,0	-0,4	-0,4
27	Borów	0	0,0	-0,4	-0,4
28	Goszczędza	1	0,1	0,1	0,1
29	Leszno	0	0,0	-0,4	-0,4
30	Byszew	0	0,0	-0,4	-0,4

POZIOM EDUKACJI – W12					
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	Liczba uczniów wykazujących dużą absencję na zajęciach szkolnych	Liczba uczniów wykazujących dużą absencję na zajęciach szkolnych w przeliczeniu na wszystkich uczniów	Wartość znormalizowana wskaźnika	Wartość wskaźnika po przekształceniu. Wskaźnik stanowi destymulantę, w związku z powyższym znormalizowany wskaźnik nie wymaga przekształcenia
31	Piaski	0	0,0	-0,4	-0,4
32	Nagórki	0	0,0	-0,4	-0,4
33	Brudzeń	0	0,0	-0,4	-0,4
34	Stary Besk	0	0,0	-0,4	-0,4
35	Nowy Besk	0	0,0	-0,4	-0,4
36	Smolice	0	0,0	-0,4	-0,4
37	Gać	0	0,0	-0,4	-0,4
38	Budki	1	0,1	-0,1	-0,1
39	Chorki	1	0,1	0,0	0,0
40	Golbice	0	0,0	-0,4	-0,4

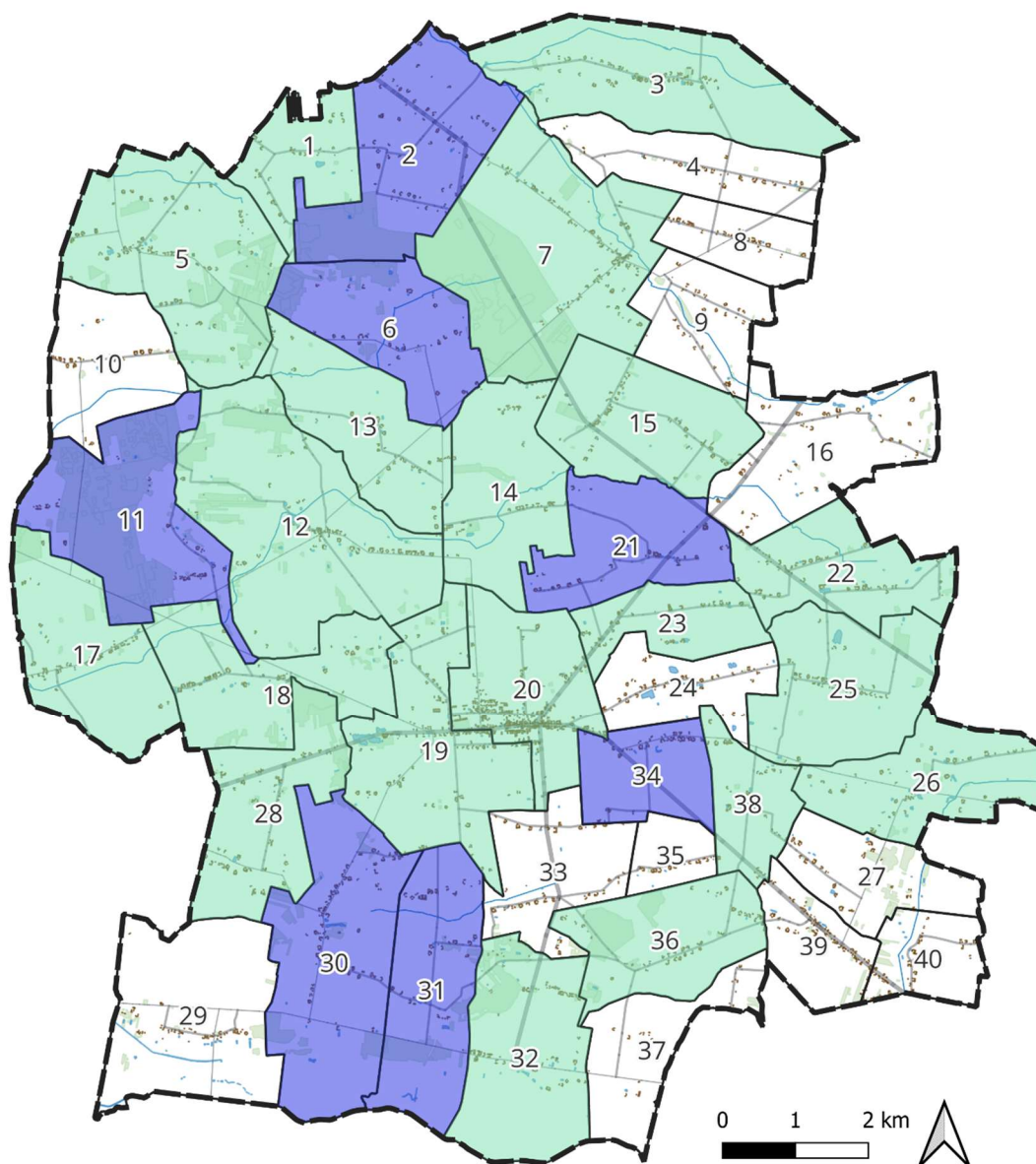
Tabela 21. Liczba uczniów w szkole wykazujących dużą absencję na zajęciach szkolnych w przeliczeniu na wszystkich uczniach (stan na rok szkolny 2023/2024). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych 4 szkół podstawowych na terenie Gminy Grabów

W13: Liczba uczniów ze słabymi wynikami w nauce (średnia ocen ze wszystkim przedmiotów poniżej 3,5) w przeliczeniu na wszystkich uczniach

Dane wskazują, że w 25 sołectwach (62,5%) występuje przynajmniej jeden uczeń, który osiągnął średnią ocen poniżej 3,5. Pozostałe 15 sołectw (37,5%) nie odnotowało żadnych uczniów ze słabymi wynikami.

Najwyższą liczbę uczniów ze słabymi ocenami odnotowano w sołectwie Byszew – 7 uczniów, co stanowi aż 50% wszystkich uczniów w szkole. Wskaźnik znormalizowany dla tego sołectwa osiągnął wartość 3,2, co czyni je najbardziej niepokojącym przypadkiem w zestawieniu. Kolejnymi wymagającymi szczególnej uwagi sołectwami są: Kurzjama (2 uczniów, 40%, wskaźnik 2,4), Żrebięta i Piaski (po 2–3 uczniów, wskaźnik 1,9).

Najniższe wartości wskaźnika (czyli -0,9) występują w sołectwach, w których nie odnotowano żadnego ucznia z niską średnią ocen. Dotyczy to 15 miejscowości, takich jak: Wygorzele, Nowa Sobótka, Smardzew, Odechów, Leszno, Golbice, Brudzeń, Nowy Besk, Gać, Piaski i inne.

OZNACZENIA

Granice administracyjne Gminy Grabów

Liczba uczniów ze słabymi wynikami w nauce
(średnia ocen ze wszystkim przedmiotów poniżej 3,5)
w przeliczeniu na wszystkich uczniów

0

0,01 - 0,3

0,31 - 0,7

Rycina 18. Liczba uczniów ze słabymi wynikami w nauce (średnia ocen ze wszystkim przedmiotów poniżej 3,5) w przeliczeniu na wszystkich uczniów (stan na rok szkolny 2023/2024). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych 4 szkół podstawowych na terenie Gminy Grabów. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.

POZIOM EDUKACJI – W13					
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	Liczba uczniów ze słabymi wynikami w nauce (średnia ocen ze wszystkich przedmiotów poniżej 3,5)	Liczba uczniów ze słabymi wynikami w nauce (średnia ocen ze wszystkich przedmiotów poniżej 3,5) w przeliczeniu na wszystkich uczniów	Wartość znormalizowana wskaźnika	Wartość wskaźnika po przekształceniu. Wskaźnik stanowi destymulantę, w związku z powyższym znormalizowany wskaźnik nie wymaga przekształcenia
1	Piotrkówek	1	0,1	-0,2	-0,2
2	Radzyń	3	0,2	1,0	1,0
3	Kotków	1	0,1	-0,1	-0,1
4	Wygorzele	0	0,0	-0,9	-0,9
5	Kadziłłowa	1	0,1	-0,4	-0,4
6	Jastrzębia	2	0,3	1,2	1,2
7	Stara Sobótka	1	0,1	-0,3	-0,3
8	Nowa Sobótka	0	0,0	-0,9	-0,9
9	Sobótka-Kolonia	0	0,0	-0,9	-0,9
10	Smardzew	0	0,0	-0,9	-0,9
11	Żrebięta	1	0,3	1,9	1,9
12	Besiekiery	1	0,1	-0,4	-0,4
13	Ostrówek	1	0,1	-0,1	-0,1
14	Srebrna	1	0,1	0,1	0,1
15	Ksawerów	1	0,1	-0,3	-0,3
16	Odechów	0	0,0	-0,9	-0,9
17	Pieczew	1	0,2	0,5	0,5
18	Biała Góra	1	0,1	0,3	0,3
19	Grabów Kolonia	1	0,0	-0,6	-0,6
20	Grabów Osada	4	0,1	0,0	0,0
21	Kurzjama	2	0,4	2,4	2,4
22	Jaworów	1	0,1	0,1	0,1
23	Żaczki	1	0,1	0,3	0,3
24	Bowętów	0	0,0	-0,9	-0,9
25	Sławęcin	2	0,1	0,0	0,0
26	Borucice	2	0,1	0,3	0,3
27	Borów	0	0,0	-0,9	-0,9
28	Goszczędza	1	0,1	-0,1	-0,1
29	Leszno	0	0,0	-0,9	-0,9
30	Byszew	7	0,5	3,2	3,2

POZIOM EDUKACJI – W13					
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	Liczba uczniów ze słabymi wynikami w nauce (średnia ocen ze wszystkich przedmiotów poniżej 3,5)	Liczba uczniów ze słabymi wynikami w nauce (średnia ocen ze wszystkich przedmiotów poniżej 3,5) w przeliczeniu na wszystkich uczniów	Wartość znormalizowana wskaźnika	Wartość wskaźnika po przekształceniu. Wskaźnik stanowi destymulantę, w związku z powyższym znormalizowany wskaźnik nie wymaga przekształcenia
31	Piaski	2	0,3	1,9	1,9
32	Nagórki	2	0,1	0,2	0,2
33	Brudzeń	0	0,0	-0,9	-0,9
34	Stary Besk	2	0,2	0,9	0,9
35	Nowy Besk	0	0,0	-0,9	-0,9
36	Smolice	1	0,1	-0,3	-0,3
37	Gać	0	0,0	-0,9	-0,9
38	Budki	3	0,2	0,4	0,4
39	Chorki	0	0,0	-0,9	-0,9
40	Golbice	0	0,0	-0,9	-0,9

Tabela 22. Liczba uczniów ze słabymi wynikami w nauce (średnia ocen ze wszystkich przedmiotów poniżej 3,5) w przeliczeniu na wszystkich uczniów (stan na rok szkolny 2023/2024). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych 4 szkół podstawowych na terenie Gminy Grabów.

Poziom edukacji w ujęciu dynamicznym – analiza lat 2020–2024

Analizując dane dotyczące uczniów w Gminie Grabów w latach szkolnych 2020/2021–2023/2024, można zauważyć wyraźne zmiany w trzech obszarach: liczbie uczniów uczestniczących w zajęciach dydaktyczno-wyrównawczych, liczbie uczniów wykazujących dużą absencję na zajęciach szkolnych oraz liczbie uczniów ze słabymi wynikami w nauce.

W przypadku liczby uczniów uczestniczących w zajęciach dydaktyczno-wyrównawczych, widzimy początkowy spadek z około 63 osób w roku 2020/2021 do około 55 osób w latach 2021/2022 oraz 2022/2023. Jednak od roku 2022/2023 następuje wyraźny wzrost tej liczby, który w roku 2023/2024 osiąga około 67 uczniów, co sugeruje rosnące zapotrzebowanie na wsparcie dydaktyczne wśród uczniów.

Liczba uczniów wykazujących dużą absencję na zajęciach szkolnych początkowo utrzymuje się na niskim poziomie, około 4 osób, w latach 2020/2021 oraz 2021/2022. W kolejnych latach następuje jednak gwałtowny wzrost, osiągając szczyt około 24 uczniów w

roku 2022/2023, a następnie nieznaczny spadek do około 19 osób w roku 2023/2024. Ten wzrost absencji może wskazywać na problemy związane z frekwencją, które wymagają uwagi i działań naprawczych.

Co do liczby uczniów ze słabymi wynikami w nauce, czyli takich, których średnia ocen z wszystkich przedmiotów jest poniżej 3,5, widać stopniowy spadek z około 58 uczniów w roku 2020/2021 do około 43 uczniów w roku 2023/2024. Ten trend sugeruje poprawę wyników edukacyjnych lub skuteczniejsze działania wspierające uczniów w nauce.

Podsumowując, w Gminie Grabów obserwujemy rosnącą liczbę uczniów korzystających z dodatkowych zajęć wyrównawczych, co może być reakcją na wcześniejsze trudności edukacyjne. Równocześnie liczba uczniów z problemami w nauce systematycznie maleje, co świadczy o pozytywnych efektach tych działań. Niestety, rosnąca absencja uczniów wskazuje na potrzebę zwrócenia większej uwagi na kwestie frekwencji, aby nie zakłócała ona procesów edukacyjnych.

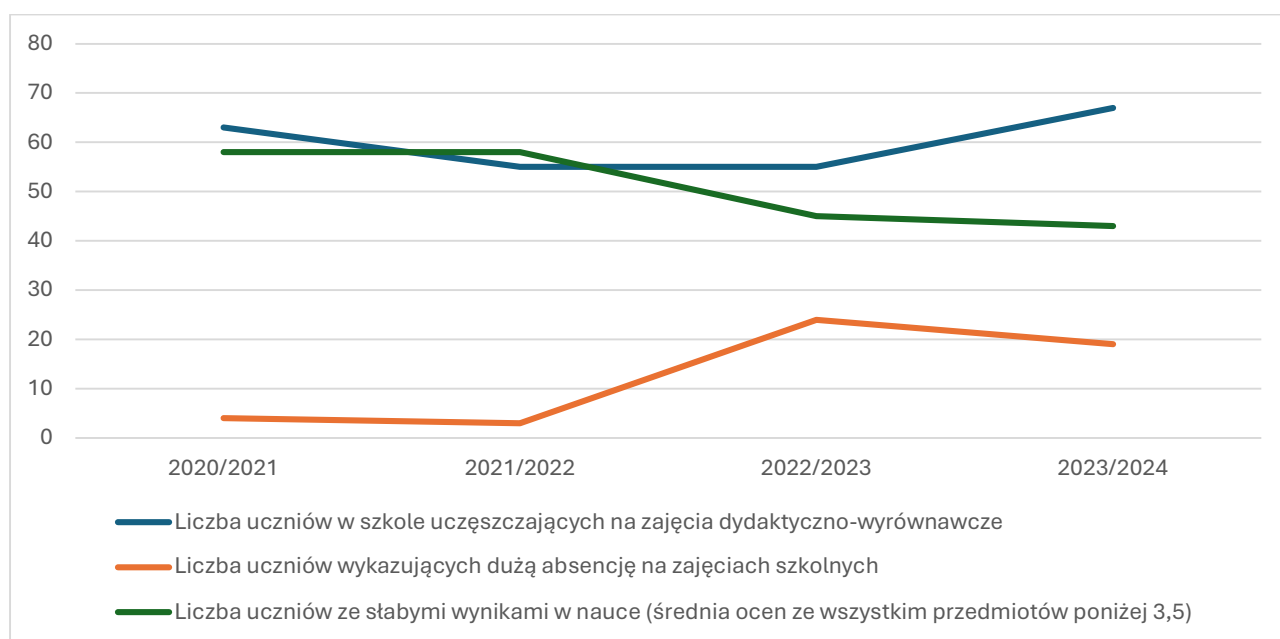

Tabela 23. Poziom edukacji w ujęciu dynamicznym (stan na lata 2020-2024). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych 4 szkół podstawowych na terenie Gminy Grabów.

WSKAŹNIK SYNTETYCZNY – POZIOM EDUKACJI

W obszarze „Poziom edukacji” wyodrębniono 3 wskaźniki. Nie wyznaczono kluczowych wskaźników w tym obszarze, a wzór do wyznaczenia wskaźnika syntetycznego prezentuje się następująco:

$$\text{Wskaźnik syntetyczny} = W11 * 1/3 + W12 * 1/3 + W13 * 1/3$$

WSKAŹNIK SYNTETYCZNY - POZIOM EDUKACJI					
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	W11	W12	W13	Wskaźnik syntetyczny
1	Piotrkówek	1,6	-0,4	-0,2	0,3
2	Radzyń	0,8	1,2	1,0	1,0
3	Kotków	0,3	2,7	-0,1	1,0
4	Wygorzele	4,3	4,7	-0,9	2,7
5	Kadziłłowa	-0,2	-0,4	-0,4	-0,3
6	Jastrzębia	2,4	-0,4	1,2	1,1
7	Stara Sobótka	0,0	0,0	-0,3	-0,1
8	Nowa Sobótka	-0,7	-0,4	-0,9	-0,7
9	Sobótka-Kolonia	0,1	2,2	-0,9	0,5
10	Smardzew	0,1	-0,4	-0,9	-0,4
11	Żrebięta	-0,7	-0,4	1,9	0,3
12	Besiekiery	-0,7	-0,4	-0,4	-0,5
13	Ostrówek	0,3	-0,4	-0,1	-0,1
14	Srebrna	-0,1	-0,4	0,1	-0,1
15	Ksawerów	0,1	-0,4	-0,3	-0,2
16	Odechów	-0,7	-0,4	-0,9	-0,7
17	Pieczew	1,0	-0,4	0,5	0,4
18	Biała Góra	-0,7	-0,4	0,3	-0,3
19	Grabów Kolonia	-0,2	-0,4	-0,6	-0,4
20	Grabów Osada	-0,5	-0,4	0,0	-0,3
21	Kurzjama	-0,7	-0,4	2,4	0,4
22	Jaworów	-0,7	0,3	0,1	-0,1
23	Żaczki	-0,7	-0,4	0,3	-0,3
24	Bowętów	0,1	-0,4	-0,9	-0,4
25	Sławęcín	0,4	-0,4	0,0	0,0

WSKAŹNIK SYNTETYCZNY - POZIOM EDUKACJI					
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	W11	W12	W13	Wskaźnik syntetyczny
26	Borucice	0,4	-0,4	0,3	0,1
27	Borów	-0,7	-0,4	-0,9	-0,7
28	Goszczędza	-0,2	0,1	-0,1	-0,1
29	Leszno	-0,7	-0,4	-0,9	-0,7
30	Byszew	-0,4	-0,4	3,2	0,8
31	Piaski	-0,7	-0,4	1,9	0,3
32	Nagórki	0,6	-0,4	0,2	0,1
33	Brudzeń	-0,7	-0,4	-0,9	-0,7
34	Stary Besk	-0,7	-0,4	0,9	-0,1
35	Nowy Besk	1,0	-0,4	-0,9	-0,1
36	Smolice	-0,4	-0,4	-0,3	-0,4
37	Gać	-0,7	-0,4	-0,9	-0,7
38	Budki	-0,5	-0,1	0,4	-0,1
39	Chorki	-0,4	0,0	-0,9	-0,4
40	Golbice	-0,7	-0,4	-0,9	-0,7

Tabela 24. Znormalizowane wartości wskaźników dla obszaru „Poziom edukacji” ze sfery społecznej oraz wskaźnik syntetyczny. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych 4 szkół podstawowych na terenie Gminy Grabów.

Wskaźnik syntetyczny „Poziom edukacji” został obliczony jako średnia trzech znormalizowanych wskaźników cząstkowych:

- W11 – udział uczniów uczęszczających na zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze,
- W12 – udział uczniów wykazujących dużą absencję,
- W13 – udział uczniów osiągających słabe wyniki w nauce (średnia ocen poniżej 3,5).

Wszystkie trzy wskaźniki są destymulantami, co oznacza, że im niższa ich wartość, tym korzystniejsza sytuacja edukacyjna w danym sołectwie.

Wartości wskaźnika syntetycznego w analizowanych sołectwach mieszczą się w przedziale od -0,7 do 2,7. Sołectwa z wyższymi wartościami wskaźnika charakteryzują się większym natężeniem trudności edukacyjnych, takich jak potrzeba wyrównywania braków, problemy frekwencyjne oraz niski poziom osiągnięć uczniów. Sołectwa z ujemnymi wartościami wskaźnika znajdują się w relatywnie korzystniejszej sytuacji edukacyjnej.

Najwyższą wartość wskaźnika syntetycznego odnotowano w sołectwie Wygorzele (2,7). Wskazuje to na znaczące trudności edukacyjne, które mogą mieć złożone przyczyny – w tym przypadku są one efektem bardzo wysokiego udziału uczniów z dużą absencją oraz wysokiego wskaźnika uczęszczania na zajęcia wyrównawcze, co sugeruje jednocześnie potrzebę wsparcia i problemy z regularnym uczestnictwem w nauce. Warto zauważyć, że mimo tak wysokich wskaźników cząstkowych, Wygorzele nie odnotowały uczniów z niskimi ocenami.

Wysokie wartości wskaźnika syntetycznego występują także w Jastrzębi (1,1), Radzynie (1,0), Kotkowie (1,0) oraz Byszewie (0,8). W Jastrzębi relatywnie wysoka liczba uczniów korzystających z zajęć wyrównawczych współwystępuje z pozytywnym wynikiem w zakresie ocen, jednak przy niskiej absencji. Radzyń i Kotków natomiast łączą wysoki poziom absencji z obecnością uczniów mających trudności w nauce. W przypadku Byszewa uwagę zwraca bardzo wysoka wartość wskaźnika słabych ocen – najwyższa w zestawieniu – co istotnie wpływa na końcową wartość wskaźnika syntetycznego.

Z kolei najkorzystniejszą sytuacją edukacyjną charakteryzują się sołectwa, w których wskaźnik syntetyczny przyjmuje wartość $-0,7$. Do tej grupy należą m.in.: Nowa Sobótka, Odechów, Borów, Golbice, Leszno, Brudzeń oraz Gać. W sołectwach tych nie odnotowano ani wysokiego poziomu absencji, ani uczniów z niskimi ocenami, ani dużego udziału uczestników zajęć wyrównawczych.

Warto zauważyć, że część sołectw, mimo ogólnie niskiego wskaźnika syntetycznego, wykazuje pojedyncze symptomy, które mogą wymagać dalszego monitorowania. Przykładowo, Sobótka-Kolonia uzyskała umiarkowany wskaźnik (0,5) głównie ze względu na wysoki poziom absencji, mimo braku uczniów ze słabymi ocenami. Z kolei Żrebięta i Piaski (wskaźniki po 0,3) odnotowały podwyższony udział uczniów z niskimi ocenami, przy braku innych trudności. Tego typu przypadki warto traktować jako sygnały wczesnego ostrzegania, które mogą zapobiec narastaniu problemów, jeśli zostaną odpowiednio wcześniej zidentyfikowane i podjęte zostaną działania wspierające.

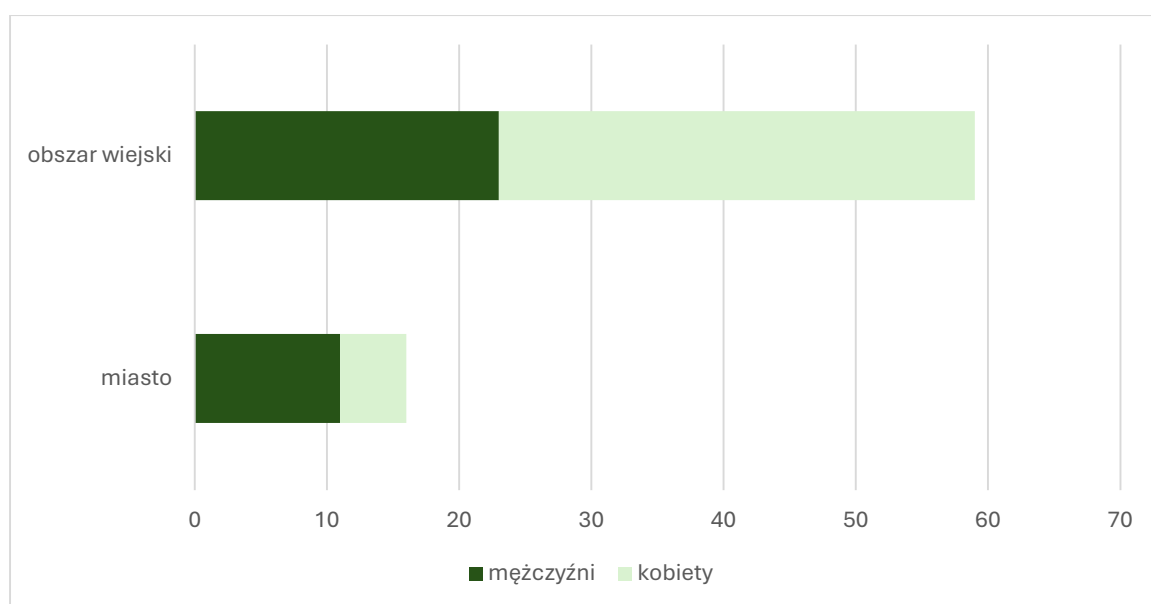
6.6 Bezrobocie

W celu oceny negatywnych zjawisk społecznych w zakresie bezrobocia analizę oparto na wskaźniku:

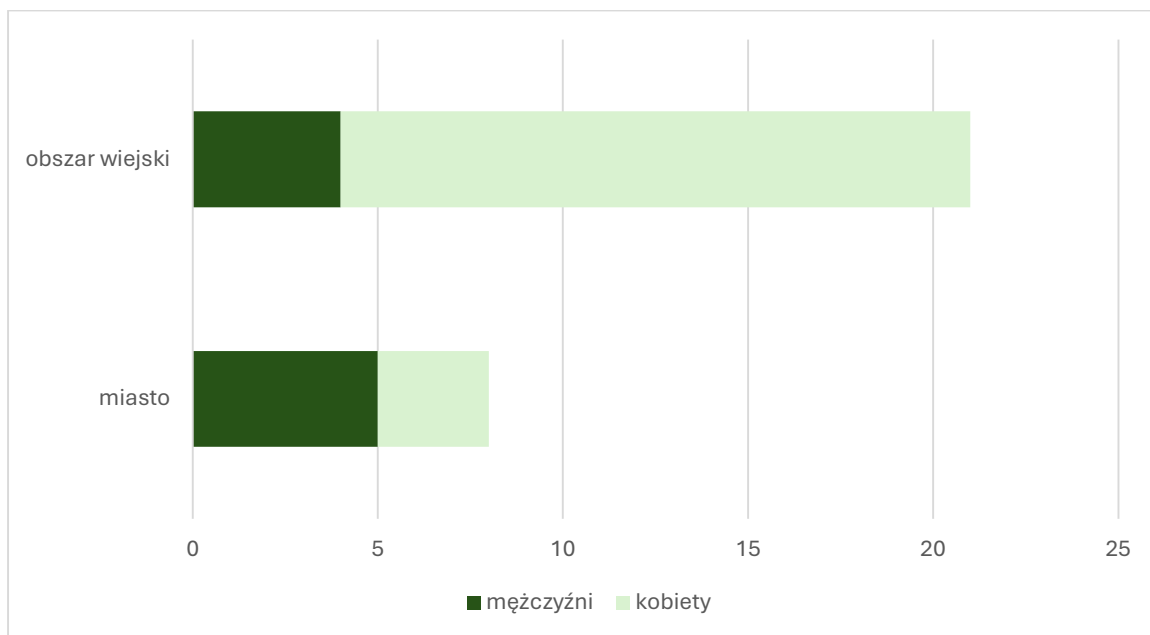
- W14: Obszary dotknięte bezrobociem

Dane źródłowe pozyskane z Powiatowego Urzędu Pracy w Łęczycy pozwalają na zachowanie szczegółowości z podziałem na obszar miejski i wiejski, bez podziału na poszczególne sołectwa. Na dzień 31 grudnia 2024 roku ogólna liczba osób bezrobotnych w analizowanym obszarze wynosiła 75, z czego 41 stanowiły kobiety. Analiza podziału na miasto Grabów i obszar wiejski wskazuje na wyraźną dysproporcję: w mieście bez pracy pozostawało 16 osób, w tym 5 kobiet, natomiast na obszarze wiejskim liczba bezrobotnych była znacznie wyższa i wynosiła 59 osób, z czego aż 36 to kobiety.

W przypadku osób długotrwale bezrobotnych, czyli pozostających bez pracy przez dłuższy czas, sytuacja jest równie niekorzystna. Spośród 29 takich osób, aż 20 to kobiety, co wskazuje na trudności w powrocie do rynku pracy szczególnie w tej grupie. W mieście Grabów długotrwale bezrobotnych było 8 osób (w tym 3 kobiety), natomiast na obszarze wiejskim aż 21 osób, z czego 17 to kobiety.

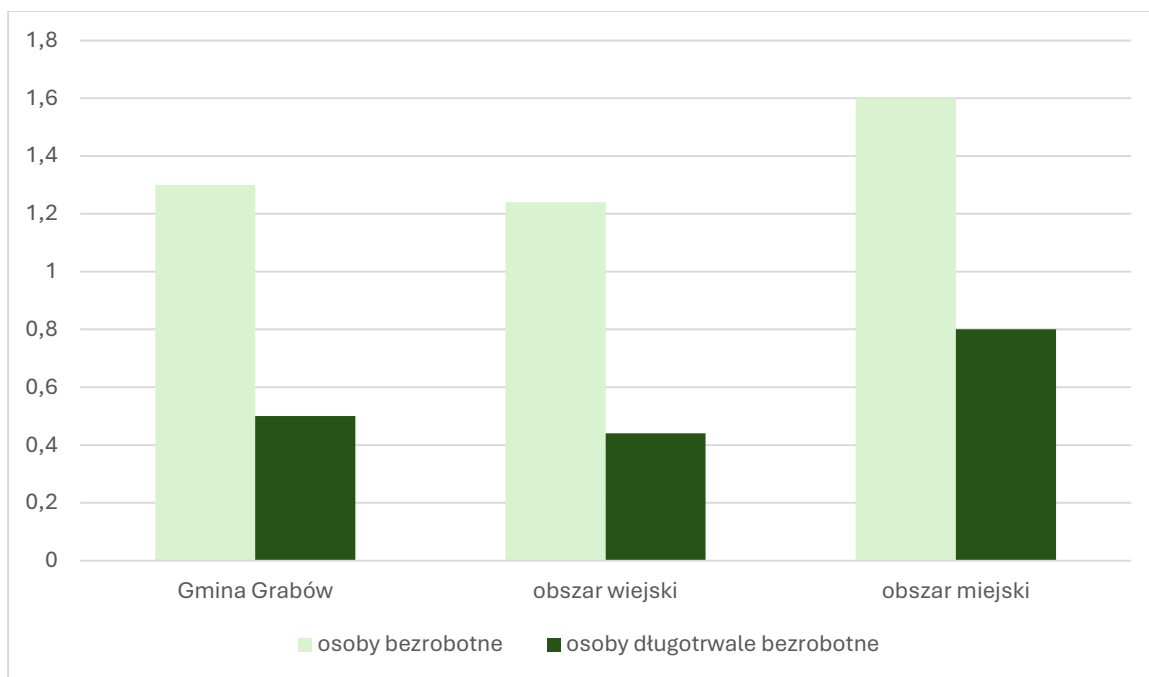
Wykres 8. Liczba osób bezrobotnych w Gminie Grabów w podziale na płeć z uwzględnieniem miejsca zamieszkania na dzień 31 grudnia 2024 r. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Łęczycy.

Wykres 9. Liczba osób długotrwale bezrobotnych w Gminie Grabów w podziale na płeć z uwzględnieniem miejsca zamieszkania na dzień 31 grudnia 2024 r. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Łęczycy.

POZIOM BEZROBOCIA	OBSZAR WIEJSKI (%)	MIASTO (%)	GMINA GRABÓW (%)
OSOBY BEZROBOTNE	1,24	1,60	1,30
OSOBY TRWALE BEZROBOTNE	0,44	0,80	0,50

Tabela 25. Poziom bezrobocie w gminie z podziałem na obszar wiejski i miasto (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Łęczycy.

Wykres 10 Poziom bezrobocia w gminie z podziałem na obszar wiejski i miasto (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Łęczycy.

Poziom bezrobocia w mieście Grabów jest wyraźnie wyższy niż na obszarach wiejskich. Oznacza to, że proporcjonalnie więcej osób w wieku produkcyjnym pozostaje bez pracy w mieście niż na wsi, mimo że liczbowo (jak wykazano wcześniej) to obszar wiejski ma większą liczbę bezrobotnych. Warto zauważyć, że średni poziom bezrobocia w całej gminie (1,30%) jest stosunkowo niski.

Jeszcze większe dysproporcje widoczne są w przypadku długotrwałego bezrobocia – jego poziom w mieście Grabów jest niemal dwukrotnie wyższy niż na obszarach wiejskich. Może to świadczyć o większych trudnościach w powrocie do pracy wśród osób bezrobotnych w mieście.

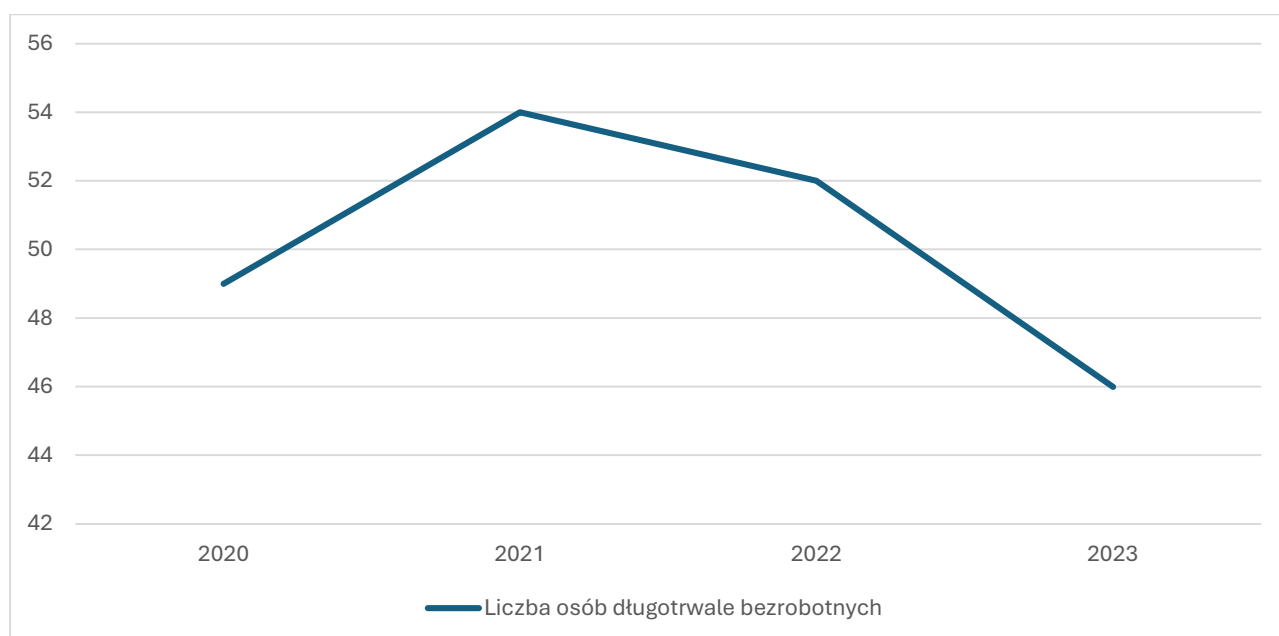
Miasto Grabów, mimo mniejszej liczby bezrobotnych niż wieś, ma wyższy udział bezrobotnych w ogóle ludności – dotyczy to zarówno ogólnego, jak i długotrwałego bezrobocia. Obszary wiejskie cechuje niższy wskaźnik bezrobocia, co może wynikać m.in. z działalności rolniczej, samozatrudnienia lub pracy nierejestrowanej.

Pomimo braku szczegółowych danych źródłowych dotyczących bezrobocia w poszczególnych sołectwach, na podstawie dostępnych informacji można zauważyć, że obszar miejski – obejmujący Grabów Osadę i Grabów Kolonię – charakteryzuje się wyższym natężeniem problemu bezrobocia niż pozostała część gminy. W związku z tym, przy obliczaniu wskaźnika syntetycznego dla sfery społecznej, zdecydowano się przypisać wartość 1 dla

obszaru miasta oraz wartość 0 dla pozostałych sołectw. Taki zabieg ma na celu podkreślenie większej koncentracji tego zjawiska w części miejskiej gminy, mimo ograniczeń wynikających z braku pełnych danych lokalnych.

Bezrobocie w ujęciu dynamicznym – analiza lat 2020–2023

Przedmiotowa analiza obejmuje obszar Gminy Grabów w okresie przed nadaniem praw miejskich dla miejscowości Grabów oraz przed nowym podziałem administracyjnym. W latach 2020–2023 liczba osób długotrwale bezrobotnych na terenie gminy kształtowała się następująco: w 2020 roku wynosiła 49 osób, następnie w 2021 roku zanotowano wzrost do 54 osób, co wskazuje na pogorszenie się sytuacji na rynku pracy dla tej grupy. W kolejnych latach obserwujemy spadek – w 2022 roku liczba ta zmniejszyła się do 52 osób, a w 2023 roku do 46 osób. Po początkowym wzroście nastąpiła systematyczna poprawa sytuacji, która zakończyła się wartością niższą niż na początku analizowanego okresu. Taki trend sugeruje stopniową poprawę warunków zatrudnienia dla osób długotrwale bezrobotnych na analizowanym obszarze.

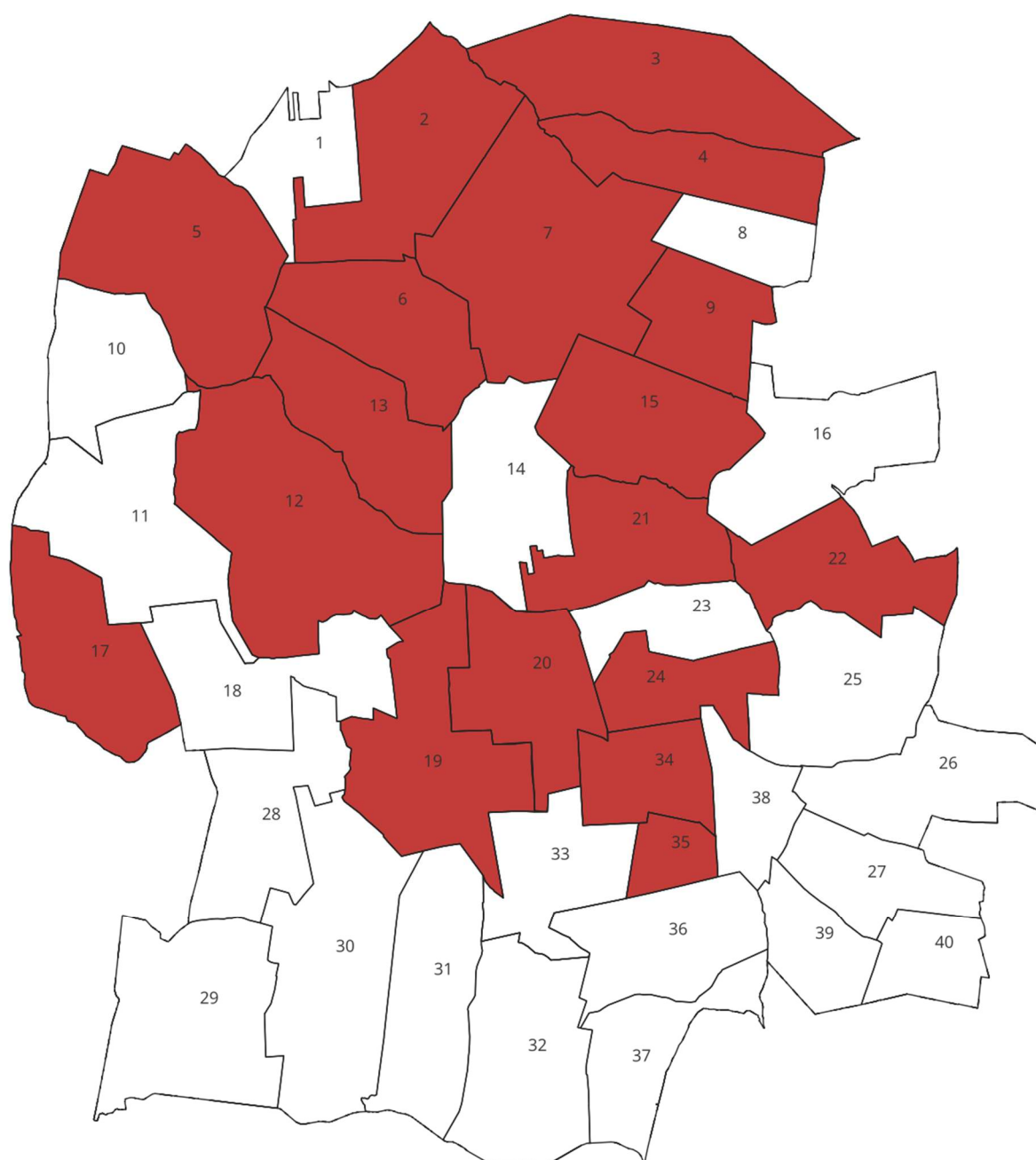

Wykres 11. Poziom bezrobocia w ujęciu dynamicznym (lata 2020-2023). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

6.7 Podsumowanie negatywnych zjawisk społecznych

W ramach procesu rewitalizacji kluczowym elementem jest zrozumienie i identyfikacja negatywnych zjawisk społecznych, które mogą utrudniać rozwój oraz poprawę jakości życia mieszkańców. Analiza problemów społecznych pozwala na ukierunkowanie działań rewitalizacyjnych w taki sposób, aby skutecznie odpowiadały na rzeczywiste potrzeby społeczności lokalnej.

Poniższa analiza obejmuje dane odnoszące się do sfery społecznej. Uwzględniono pięć kluczowych obszarów: demografię, bezrobocie, ubóstwo, zdrowie i problemy społeczne oraz poziom edukacji.

Rycina 19. Mapa obrazująca sołectwa o największym natężeniu zjawisk kryzysowych w sferze społecznej (oznaczone kolorem czerwonym). Źródło: opracowanie własne. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.

Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	DEMOGRAFIA	UBÓSTWO	ZDROWIE I PROBLEMY SPOŁECZNE	POZIOM EDUKACJI	BEZROBOCIE	SUMA
1	Piotrkówek	-1,1	-0,3	-0,5	0,3	0	-1,6
2	Radzyń	0,3	0,4	1,4	1,0	0	3,1
3	Kotków	0,2	-0,5	-0,2	1,0	0	0,5
4	Wygorzele	-0,2	1,3	0,6	2,7	0	4,4
5	Kadzidłowa	0,1	0,2	0,2	-0,3	0	0,2
6	Jastrzębia	-0,3	0,4	-0,5	1,1	0	0,7
7	Stara Sobótka	0,2	1,2	-0,2	-0,1	0	1,1
8	Nowa Sobótka	-0,2	-0,5	-0,5	-0,7	0	-1,9
9	Sobótka-Kolonia	0,1	0,2	1,5	0,5	0	2,3
10	Smardzew	0,3	-0,5	0,5	-0,4	0	-0,1
11	Żrebięta	0,1	-0,5	0,1	0,3	0	0
12	Besiekiery	0,6	-0,4	0,4	-0,5	0	0,1
13	Ostrówek	1,0	0,1	-0,3	-0,1	0	0,7
14	Srebrna	-0,1	-0,1	-0,5	-0,1	0	-0,8
15	Ksawerów	0,4	0,2	0,3	-0,2	0	0,7
16	Odechów	1,0	-0,5	-0,5	-0,7	0	-0,7
17	Pieczew	-0,8	0,7	0,1	0,4	0	0,4
18	Biała Góra	-1,1	-0,1	-0,5	-0,3	0	-2
19	Grabów Kolonia	0,7	-0,5	-0,5	-0,4	1	0,3
20	Grabów Osada	0,7	0,3	0,9	-0,3	1	2,6
21	Kurzjama	0,9	-0,3	-0,5	0,4	0	0,5

Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	DEMOGRAFIA	UBÓSTWO	ZDROWIE I PROBLEMY SPOŁECZNE	POZIOM EDUKACJI	BEZROBOCIE	SUMA
22	Jaworów	0,9	0,0	-0,5	-0,1	0	0,3
23	Żaczki	0,2	-0,5	-0,5	-0,3	0	-1,1
24	Bowętów	0,0	-0,5	1,0	-0,4	0	0,1
25	Sławęcin	-1,5	-0,4	-0,3	0,0	0	-2,2
26	Borucice	-0,5	-0,4	-0,3	0,1	0	-1,1
27	Borów	-0,5	-0,5	0,4	-0,7	0	-1,3
28	Goszczędza	-0,3	-0,5	-0,5	-0,1	0	-1,4
29	Leszno	1,3	-0,5	-0,5	-0,7	0	-0,4
30	Byszew	-0,5	-0,1	-0,5	0,8	0	-0,3
31	Piaski	-0,4	-0,5	-0,5	0,3	0	-1,1
32	Nagórki	-0,7	0,1	-0,2	0,1	0	-0,7
33	Brudzeń	1,2	-0,2	-0,5	-0,7	0	-0,2
34	Stary Besk	0,1	1,2	0,4	-0,1	0	1,6
35	Nowy Besk	0,5	3,3	0,7	-0,1	0	4,4
36	Smolice	-0,1	-0,5	-0,5	-0,4	0	-1,5
37	Gać	-1,0	0,5	-0,3	-0,7	0	-1,5
38	Budki	-0,9	-0,4	-0,5	-0,1	0	-1,9
39	Chorki	0,3	0,1	-0,1	-0,4	0	-0,1
40	Golbice	-1,0	-0,4	1,0	-0,7	0	-1,1

Tabela 26. Zestawienie wskaźników syntetycznych dla każdego z obszarów sfery społecznej. Źródło opracowanie własne.

Wysoka suma wskaźników świadczy o większym nagromadzeniu zjawisk problemowych w danym sołectwie. Z kolei niższy lub ujemny wynik wskazuje na mniejsze nasilenie wyzwań społecznych w analizowanym zakresie.

Wśród 40 sołectw, aż 18 (45%) ma wysokie wskaźniki kumulacji problemów społecznych. Najwyższe wskaźniki sumaryczne – wskazujące na **największe natężenie problemów społecznych – odnotowano w sołectwach: Wygorzele oraz Nowy Besk – po 4,4 punktów, Radzyń 3,1, Grabów Osada 2,6, Sobótka-Kolonia 2,3, Stary Besk 1,6.**

Wskazuje to m.in. na występowanie większych problemów związanych z ubóstwem, zdrowiem i wykluczeniem społecznym. Wyniki te oznaczają, że mieszkańcy tych sołectw mogą mierzyć się z większymi trudnościami natury społecznej niż w innych częściach gminy.

Przykładami obszarów o średnim natężeniu problemów społecznych są m.in.: Stara Sobótka, Ksawerów, Ostrówek, Kotków, Kadzidłowa, Jastrzębia, Besiekiery, Pieczew, Grabów Kolonia, Kurzjama, Jaworów, Bowętów.

Sołectwa o najniższych wynikach sumarycznych, a więc potencjalnie najmniej obciążone problemami społecznymi, to: Sławęcin (-2,2), Biała Góra (-2), Budki (-1,9) Nowa Sobótka (-1,9).

Największe nagromadzenie problemów koncentruje się w centralnej oraz północno-środkowej części gminy. Nie rozkładają się równomiernie – mają one charakter skupiony.

7. DELIMITACJA (WYZNACZENIE) OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

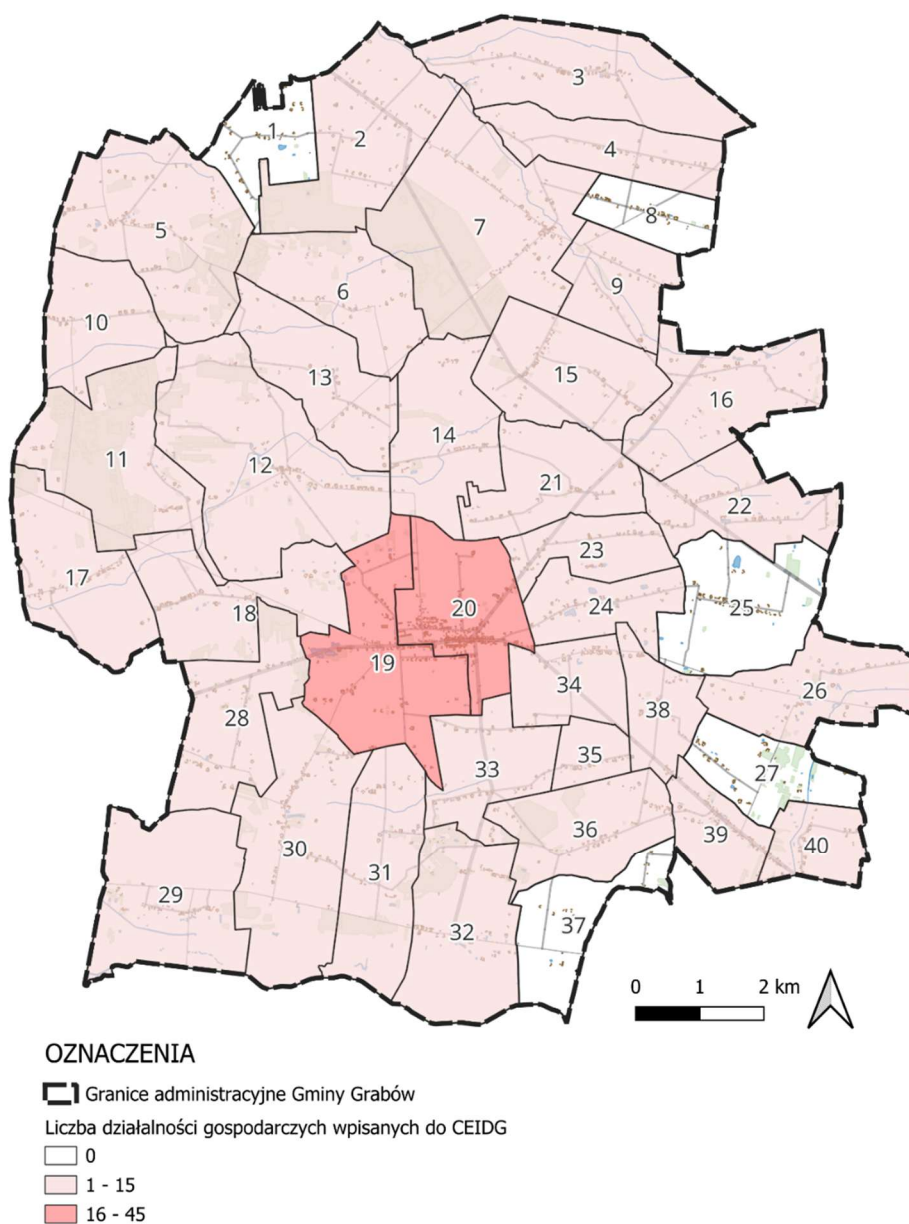
Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, obszar gminy, na którym występuje kumulacja negatywnych zjawisk społecznych, czyli znajdujący się w stanie kryzysowym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z negatywnych zjawisk: środowiskowych, gospodarczych, technicznych lub przestrzenno-funkcjonalnych.

W celu dokładnego zbadania sytuacji kryzysowych, a w szczególności ich rozmieszczenia przestrzennego w Gminie Grabów, analizie poddano każdy z wyżej wymienionych obszarów.

7.1 Analiza negatywnych zjawisk gospodarczych

Diagnoza sfery gospodarczej Gminy Grabów obejmuje kryteria związane z podmiotami gospodarczymi. Do analizy wybrano dwa wskaźniki:

- W1: Liczba działalności gospodarczych wpisanych do CEIDG na 100 osób w wieku produkcyjnym
- W2: Liczba przedsiębiorstw, które zakończyły działalność w odniesieniu do liczby aktywnych przedsiębiorstw

Rycina 20. Liczba działalności gospodarczych wpisanych do CEiDG (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.

Największe skupisko działalności gospodarczych znajduje się w centralnej części gminy, obejmującej sołectwa Grabów Osada (20) i Grabów Kolonia (19). Większość sołectw znajduje się w przedziale 1–15 działalności, co sugeruje stosunkowo niski, ale rozproszony poziom aktywności gospodarczej. Brak działalności zarejestrowano w kilku peryferyjnych sołectwach (np. 1, 5, 26, 32, 37), świadczy o ich niższym poziomie aktywności ekonomicznej lub bardziej rolniczym charakterze sołectw.

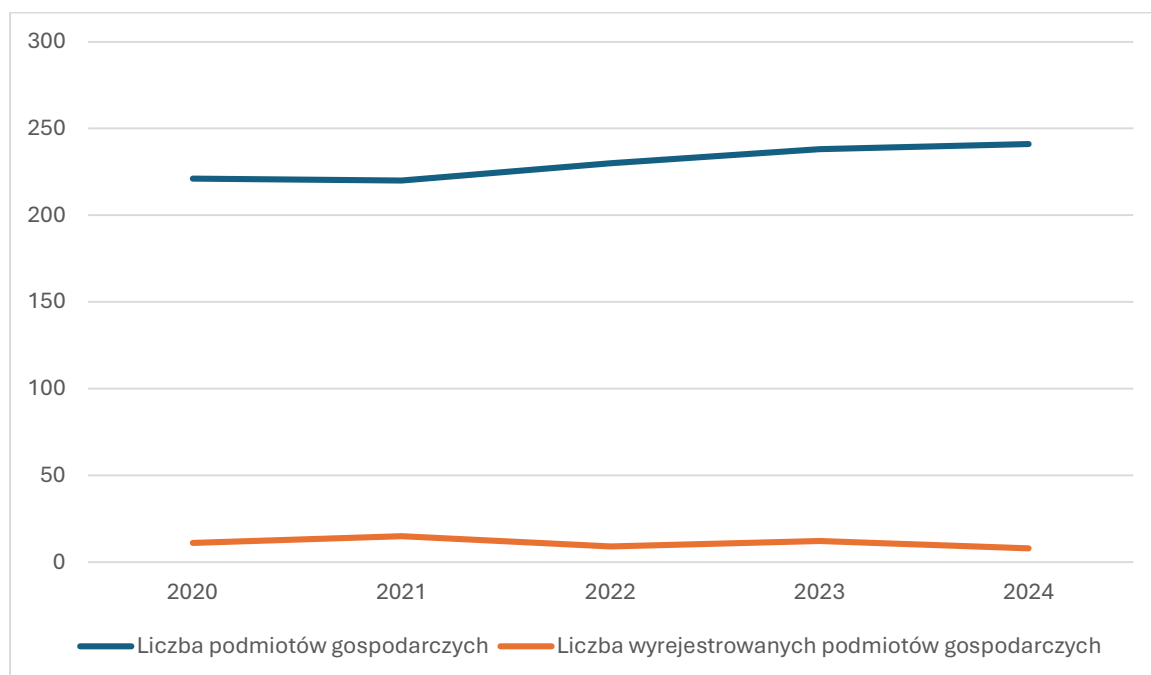

Tabela 27. Liczba podmiotów gospodarczych w Gminie Grabów w stosunku do liczby wyrejestrowanych działalności (dane za okres 2020-2024). Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Ogólny trend w sferze gospodarczej, przy badaniu liczby działalności na przestrzeni lat 2020-2024 w stosunku do ilości zakończonych działalności gospodarczych na terenie Gminy Grabów, wskazuje na niewielki, ale stopniowy wzrost liczby podmiotów gospodarczych. Po niewielkim spadku między rokiem 2020 a 2021, liczba zarejestrowanych działalności zaczęła systematycznie rosnąć, osiągając w 2024 roku najwyższy poziom w analizowanym okresie – około 240 podmiotów.

Równocześnie liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych utrzymywała się na relatywnie niskim poziomie, w przedziale od około 10 do 20 firm rocznie. Najwięcej likwidacji miało miejsce w 2021 roku, jednak w kolejnych latach wartości te stopniowo malały. Niska dynamika wyrejestrowań w zestawieniu z rosnącą liczbą nowych działalności wskazuje na stabilność i trwałość lokalnych przedsiębiorstw.

W1: Liczba działalności gospodarczych wpisanych do CEIDG na 100 osób w wieku produkcyjnym

Analizowany wskaźnik gospodarczy W1 przedstawia aktywność przedsiębiorczą w poszczególnych sołectwach gminy, wyrażoną jako liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do CEIDG na 100 osób w wieku produkcyjnym. Ze względu na to, że jest to stymulanta, dokonano normalizacji oraz przekształcenia wartości wskaźnika, by umożliwić porównanie z pozostałymi wskaźnikami.

Najwyższy wskaźnik aktywności gospodarczej odnotowano w sołectwie Nowy Besk, gdzie liczba podmiotów gospodarczych wyniosła 13,79 na 100 osób w wieku produkcyjnym. Wysoki poziom przedsiębiorczości występuje również w Piaskach (11,84), Grabowie Osadzie (11,60), Grabowie Kolonii (9,68), Chorkach (7,87), Radzyniu (7,62), Starej Sobótce (7,26) i Odechowie (7,14). W tych sołectwach widoczna jest ponadprzeciętna aktywność gospodarcza, co może świadczyć o większej skłonności mieszkańców do podejmowania działalności gospodarczej.

Z drugiej strony, pięć sołectw – Piotrkówek, Nowa Sobótka, Sławęcín, Borów i Gać – odnotowało zerowy poziom działalności gospodarczej w przeliczeniu na osoby w wieku produkcyjnym.

Większość sołectw osiągnęła umiarkowane wartości wskaźnika, mieszczące się w przedziale od około dwóch do siedmiu działalności gospodarczych na 100 osób w wieku produkcyjnym. Przykładem są tu Żrebięta, Leszno, Żaczki, Nagórki, Budki, Besiekiery czy Bowętów. Ich poziom aktywności gospodarczej wskazuje na istnienie lokalnego potencjału.

Znormalizowane wartości wskaźnika, zastosowane w analizie, pozwalają na łatwe porównanie danych między sołectwami, niezależnie od ich bezwzględnych wartości. Ponieważ wskaźnik stanowi stymulantę, wartości znormalizowane, które miały ujemny kierunek interpretacyjny, zostały przekształcone – odwrócono je, tak aby zachować jednolity sposób odczytu.

GOSPODARCZE – W1				
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	Liczba podmiotów wpisanych do CEiDG na 100 osób w wieku produkcyjnym	Wartość znormalizowana wskaźnika.	Wartość wskaźnika po przekształceniu. Wskaźnik stanowi stymulantę, w związku z powyższym znormalizowany wskaźnik wymagał przekształcenia
1	Piotrkówek	0,00	-1,3	1,3
2	Radzyń	7,62	0,9	-0,9
3	Kotków	3,16	-0,4	0,4
4	Wygorzele	4,17	-0,1	0,1
5	Kadzidłowa	1,33	-0,9	0,9
6	Jastrzębia	1,56	-0,8	0,8
7	Stara Sobótka	7,26	0,8	-0,8
8	Nowa Sobótka	0,00	-1,3	1,3
9	Sobótka-Kolonia	1,89	-0,8	0,8
10	Smardzew	2,00	-0,7	0,7
11	Żrebięta	6,67	0,7	-0,7
12	Besiekiery	5,83	0,4	-0,4
13	Ostrówek	1,33	-0,9	0,9
14	Srebrna	2,56	-0,6	0,6
15	Ksawerów	4,81	0,1	-0,1
16	Odechów	7,14	0,8	-0,8
17	Pieczew	3,51	-0,3	0,3
18	Biała Góra	4,41	0,0	0,0
19	Grabów Kolonia	9,68	1,5	-1,5
20	Grabów Osada	11,60	2,1	-2,1
21	Kurzjama	2,00	-0,7	0,7
22	Jaworów	4,26	-0,1	0,1
23	Żaczki	6,25	0,5	-0,5
24	Bowętów	5,66	0,4	-0,4
25	Sławęcin	0,00	-1,3	1,3
26	Borucice	2,91	-0,4	0,4
27	Borów	0,00	-1,3	1,3
28	Goszczędza	3,17	-0,4	0,4
29	Leszno	6,67	0,7	-0,7
30	Byszew	2,78	-0,5	0,5
31	Piaski	11,84	2,2	-2,2
32	Nagórki	5,94	0,4	-0,4
33	Brudzeń	4,48	0,0	0,0

GOSPODARCZE – W1				
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	Liczba podmiotów wpisanych do CEiDG na 100 osób w wieku produkcyjnym	Wartość znormalizowana wskaźnika.	Wartość wskaźnika po przekształceniu. Wskaźnik stanowi stymulantę, w związku z powyższym znormalizowany wskaźnik wymagał przekształcenia
34	Stary Besk	4,29	0,0	0,0
35	Nowy Besk	13,79	2,7	-2,7
36	Smolice	2,27	-0,6	0,6
37	Gać	0,00	-1,3	1,3
38	Budki	5,88	0,4	-0,4
39	Chorki	7,87	1,0	-1,0
40	Golbice	1,19	-1,0	1,0

Tabela 28. Liczba podmiotów wpisanych do CEiDG na 100 osób w wieku produkcyjnym. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie.

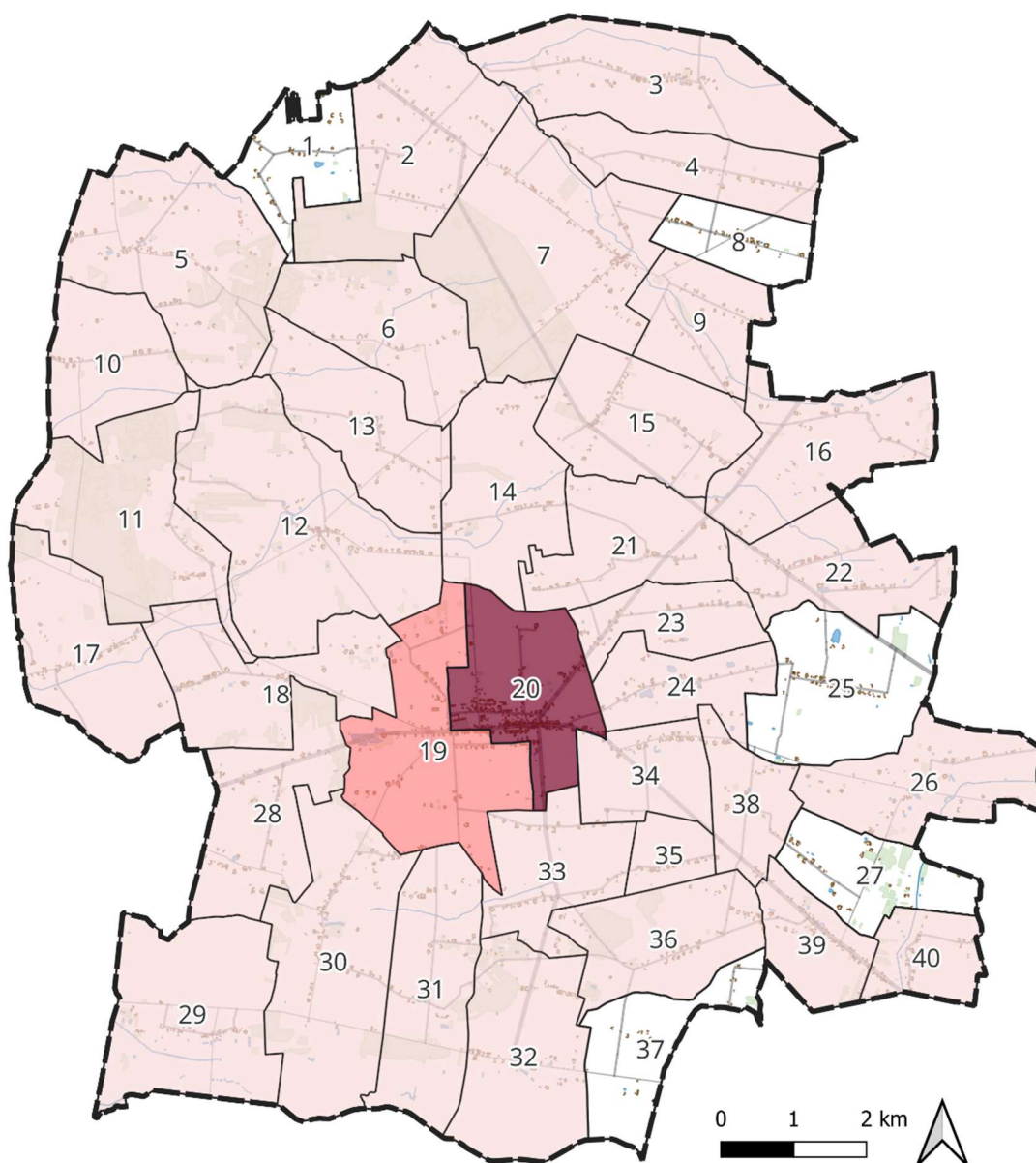
W2: Liczba przedsiębiorstw, które zakończyły działalność w odniesieniu do liczby aktywnych przedsiębiorstw

Analiza wskaźnika W2, czyli liczby przedsiębiorstw, które zakończyły działalność w odniesieniu do liczby aktywnych przedsiębiorstw, pozwala ocenić stabilność lokalnej przedsiębiorczości w poszczególnych sołectwach. Wskaźnik ten ma charakter destymulanty – im wyższa jego wartość, tym gorsza sytuacja gospodarcza, ponieważ świadczy o większej rotacji firm i mniejszej trwałości lokalnych działalności.

W zdecydowanej większości sołectw (aż 33 z 40), wartość wskaźnika wyniosła 0,0, co oznacza, że w analizowanym okresie nie odnotowano żadnych zakończonych działalności gospodarczych.

W nieco gorszej sytuacji znajdują się sołectwa, w których odnotowano pojedyncze przypadki zamknięcia działalności. Grabów Osada osiągnął wartość wskaźnika 2,2%, co przełożyło się na znormalizowaną wartość -0,2, a Grabów Kolonia – wskaźnik 4,8% i znormalizowaną wartość 0,0. Choć nie są to wyniki alarmujące, mogą już sugerować pojawiające się trudności lub wahania w utrzymaniu firm na rynku.

W grupie sołectw z wyraźnie wyższym poziomem zamykania działalności znalazły się: Stara Sobótka, Chorki, Besiekiery, Nagórki, Ksawerów, Jaworów, Kotków i Stary Besk.

OZNACZENIA

- Granice administracyjne Gminy Grabów
- Liczba przedsiębiorstw, które zakończyły działalność
	0
	1 - 10
	11 - 30
	31 - 45

Rycina 21. Liczba działalności gospodarczych wpisanych do CEiDG, które zakończyły działalność (lata 2019-2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.

GOSPODARCZE – W2				
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	Liczba przedsiębiorstw, które zakończyły działalność w odniesieniu do liczby aktywnych przedsiębiorstw	Wartość znormalizowana wskaźnika.	Wartość wskaźnika po przekształceniu. Wskaźnik stanowi destymulantę, w związku z powyższym znormalizowany wskaźnik nie wymaga przekształcenia
1	Piotrkówek	0,0	-0,5	-0,5
2	Radzyń	0,0	-0,5	-0,5
3	Kotków	33,3	3,1	3,1
4	Wygorzele	0,0	-0,5	-0,5
5	Kadziłowa	0,0	-0,5	-0,5
6	Jastrzębia	0,0	-0,5	-0,5
7	Stara Sobótka	11,1	0,7	0,7
8	Nowa Sobótka	0,0	-0,5	-0,5
9	Sobótka-Kolonia	0,0	-0,5	-0,5
10	Smardzew	0,0	-0,5	-0,5
11	Żrebięta	0,0	-0,5	-0,5
12	Besiekierzy	16,7	1,3	1,3
13	Ostrówek	0,0	-0,5	-0,5
14	Srebrna	0,0	-0,5	-0,5
15	Ksawerów	20,0	1,7	1,7
16	Odechów	0,0	-0,5	-0,5
17	Pieczew	0,0	-0,5	-0,5
18	Biała Góra	0,0	-0,5	-0,5
19	Grabów Kolonia	4,8	0,0	0,0
20	Grabów Osada	2,2	-0,2	-0,2
21	Kurzjama	0,0	-0,5	-0,5
22	Jaworów	25,0	2,2	2,2
23	Żaczki	0,0	-0,5	-0,5
24	Bowętów	0,0	-0,5	-0,5
25	Sławęcin	0,0	-0,5	-0,5
26	Borucice	0,0	-0,5	-0,5
27	Borów	0,0	-0,5	-0,5
28	Goszczędza	0,0	-0,5	-0,5
29	Leszno	0,0	-0,5	-0,5
30	Byszew	0,0	-0,5	-0,5
31	Piaski	0,0	-0,5	-0,5
32	Nagórki	16,7	1,3	1,3
33	Brudzeń	0,0	-0,5	-0,5
34	Stary Besk	33,3	3,1	3,1

GOSPODARCZE – W2				
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	Liczba przedsiębiorstw, które zakończyły działalność w odniesieniu do liczby aktywnych przedsiębiorstw	Wartość znormalizowana wskaźnika.	Wartość wskaźnika po przekształceniu. Wskaźnik stanowi destymulantę, w związku z powyższym znormalizowany wskaźnik nie wymaga przekształcenia
35	Nowy Besk	0,0	-0,5	-0,5
36	Smolice	0,0	-0,5	-0,5
37	Gać	0,0	-0,5	-0,5
38	Budki	0,0	-0,5	-0,5
39	Chorki	14,3	1,1	1,1
40	Golbice	0,0	-0,5	-0,5

Tabela 29. Liczba podmiotów wpisanych do CEIDG, które zakończyły działalność w roku 2024, w odniesieniu do liczby aktywnych przedsiębiorstw. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie.

WSKAŹNIK SYNTETYCZNY – SFERA GOSPODARCZA

W sferze gospodarczej wyodrębniono 2 wskaźniki: W1 - Liczba działalności gospodarczych wpisanych do CEIDG na 100 osób w wieku produkcyjnym, W2 - Liczba przedsiębiorstw, które zakończyły działalność w odniesieniu do liczby aktywnych przedsiębiorstw. Żaden ze wskaźników nie został określony jako kluczowy, stąd też do obliczenia wskaźnika syntetycznego zastosowano następujący wzór:

$$\text{Wskaźnik syntetyczny} = W1 * 0,5 + W2 * 0,5$$

GOSPODARCZE				
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	W1	W2	Wskaźnik syntetyczny
1	Piotrkówek	1,3	-0,5	0,4
2	Radzyń	-0,9	-0,5	-0,7
3	Kotków	0,4	3,1	1,7
4	Wygorzele	0,1	-0,5	-0,2
5	Kadzidłowa	0,9	-0,5	0,2
6	Jastrzębia	0,8	-0,5	0,2
7	Stara Sobótka	-0,8	0,7	-0,1
8	Nowa Sobótka	1,3	-0,5	0,4

GOSPODARCZE				
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	W1	W2	Wskaźnik syntetyczny
9	Sobótka-Kolonia	0,8	-0,5	0,1
10	Smardzew	0,7	-0,5	0,1
11	Żrebięta	-0,7	-0,5	-0,6
12	Besiekiery	-0,4	1,3	0,5
13	Ostrówek	0,9	-0,5	0,2
14	Srebrna	0,6	-0,5	0,0
15	Ksawerów	-0,1	1,7	0,8
16	Odechów	-0,8	-0,5	-0,6
17	Pieczew	0,3	-0,5	-0,1
18	Biała Góra	0,0	-0,5	-0,2
19	Grabów Kolonia	-1,5	0,0	-0,8
20	Grabów Osada	-2,1	-0,2	-1,2
21	Kurzejama	0,7	-0,5	0,1
22	Jaworów	0,1	2,2	1,1
23	Żaczki	-0,5	-0,5	-0,5
24	Bowętów	-0,4	-0,5	-0,4
25	Sławęcin	1,3	-0,5	0,4
26	Borucice	0,4	-0,5	0,0
27	Borów	1,3	-0,5	0,4
28	Goszczędza	0,4	-0,5	-0,1
29	Leszno	-0,7	-0,5	-0,6
30	Byszew	0,5	-0,5	0,0
31	Piaski	-2,2	-0,5	-1,3
32	Nagórki	-0,4	1,3	0,4
33	Brudzeń	0,0	-0,5	-0,2
34	Stary Besk	0,0	3,1	1,6
35	Nowy Besk	-2,7	-0,5	-1,6
36	Smolice	0,6	-0,5	0,1
37	Gać	1,3	-0,5	0,4
38	Budki	-0,4	-0,5	-0,4
39	Chorki	-1,0	1,1	0,0
40	Golbice	1,0	-0,5	0,2

Tabela 30. Obliczenie wskaźnika syntetycznego dla strefy gospodarczej. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie.

Najlepszą sytuację gospodarczą wykazują sołectwa: Nowy Besk (–1,6), Piaski (–1,3), Grabów Osada (–1,2), Grabów Kolonia (–0,8), Radzyń (–0,7), Żrebięta, Odechów i Leszno (po

-0,6). Niskie wartości wskaźnika syntetycznego wynikają tutaj z połączenia względnie dobrej aktywności gospodarczej (W1) oraz bardzo niskiego lub zerowego udziału firm, które zakończyły działalność (W2). Oznacza to stabilność lokalnego rynku, a także dobre warunki dla funkcjonowania i utrzymywania się przedsiębiorstw.

Sołectwa o przeciętnej sytuacji gospodarczej to te, gdzie wskaźnik syntetyczny oscyluje wokół wartości -0,5 do 0,0. Należą do nich m.in. Piotrkówek, Nowa Sobótka, Sławęcin, Gać, Ostrówek, Smardzew, Żaczki, Smolice, Srebrna, Borucice, Byszew, Goszczędza, Brudzeń, Chorki, Wygorzele czy Biała Góra. Choć udział zamkniętych działalności jest tam znikomy, to przeciętna liczba firm w przeliczeniu na mieszkańców nie pozwala na znaczne "obniżenie" wartości syntetycznej. Mimo to sytuację można określić jako stabilną.

Najgorszą sytuację gospodarczą, czyli najwyższe (najmniej korzystne) wartości wskaźnika syntetycznego, odnotowano w takich sołectwach jak: Kotków (1,7), Stary Besk (1,6), Jaworów (1,1), Ksawerów (0,8), Besiekiery (0,5) i Chorki (0,0). W miejscowościach tych, mimo umiarkowanej lub nawet dość wysokiej aktywności gospodarczej, występuje znaczny udział zamykanych działalności gospodarczych, co wskazuje na niestabilność rynku lokalnego.

7.2 Analiza negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych

Istotą diagnozy sfery przestrzennej jest ocena obecnego zagospodarowania gminy w celu zidentyfikowania obszarów wymagających poprawy. W zakres oceny wchodzi funkcjonalność, dostępność czy też jakość przestrzeni publicznych na obszarze gminy. Do analizy wybrano dwa wskaźniki, które łącznie obejmują różne aspekty sfery przestrzenno-funkcjonalnej:

- **W1:** Obszary zamieszkałe z ograniczonym dostępem do obiektów oświaty, nauki i kultury oraz obiektów sportowych
- **W2:** Liczba obiektów użyteczności publicznej niedostosowanych dla osób z niepełnosprawnościami

Przy ocenie zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych zastosowano uproszczoną metodę binarną, polegającą na stwierdzeniu występowania lub braku kryzysu w tej sferze. Wartość „0” oznacza brak danego zjawiska, natomiast „1” wskazuje na jego obecność.

W1: Obszary zamieszkałe z ograniczonym dostępem do obiektów oświaty, nauki i kultury oraz obiektów sportowych

W celu określenia dostępności do obiektów takich jak szkoły, ośrodki kultury oraz obiekty sportowe, wykonano analizę przestrzenną z wykorzystaniem buforów o promieniu 1500 metrów. Bufory zostały naniesione wokół wybranych punktów infrastruktury społecznej: 4 szkół podstawowych oraz Gminnego Centrum Kulturalno-Bibliotecznego.

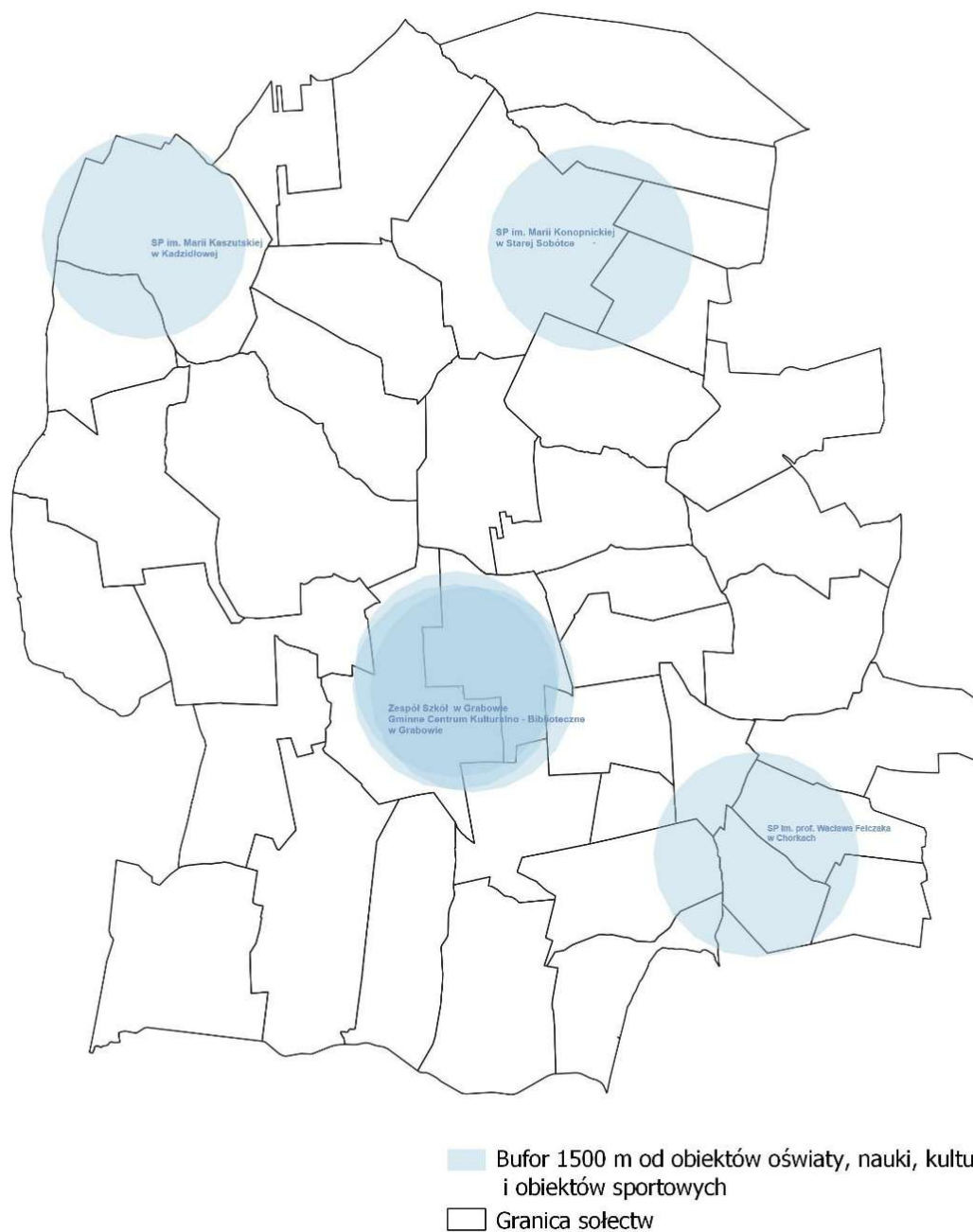
Następnie przeanalizowano obszary sołectw pod kątem ich pokrycia przez bufory. Sołectwa, na których występowały fragmenty niepokrywające się z żadnym buforem (czyli znajdowały się poza zasięgiem 1500 metrów od najbliższego obiektu), zostały zakwalifikowane jako obszary o ograniczonym dostępie do infrastruktury społecznej.

Na poniższej mapie przedstawiono zasięg analizowanych buforów oraz granice sołectw. Obszary znajdujące się poza niebieskimi strefami buforowymi uznane zostały za objęte ograniczonym dostępem.

Stwierdzono, że problem ten występuje w 23 spośród 40 analizowanych sołectw, co stanowi 57,5% wszystkich jednostek. Oznacza to, że ponad połowa obszarów wiejskich gminy boryka się z utrudnionym dostępem do podstawowej infrastruktury publicznej, co może wpływać negatywnie na jakość życia mieszkańców, rozwój dzieci i młodzieży, integrację społeczną oraz poziom aktywności lokalnej społeczności.

Zjawisko to najczęściej występuje w mniejszych, rozproszonych i peryferyjnych sołectwach, takich jak Piotrkówek, Kotków, Żrebięta, Besiekiery, Żaczki, Sławęcin, Borucice czy Gać. Są to obszary, które często równocześnie wykazują problemy w innych sferach, takich jak demografia, edukacja czy sfera społeczna, co może wskazywać na kumulację niekorzystnych zjawisk.

Z kolei w 17 sołectwach, takich jak Wygorzele, Sobótka-Kolonia, Smardzew, Brudzeń, Nowy Besk czy Grabów Osada, nie stwierdzono występowania ograniczeń w dostępie do infrastruktury społecznej. Są to zazwyczaj jednostki lepiej skomunikowane, większe, o bardziej rozwiniętej funkcji usługowej, co może sprzyjać lepszym warunkom życia i aktywizacji mieszkańców.

Rycina 22. Bufor 1500 m od obiektów oświaty, nauki, kultury i obiektów sportowych (stan na 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.

Taki rozkład dostępności do infrastruktury społecznej jest typowy dla gmin miejsko-wiejskich, w których to właśnie ośrodek miejski pełni funkcję centrum usługowego i społecznego. W przypadku Gminy Grabów rolę tę odgrywa Miasto Grabów, które skupia w sobie kluczowe instytucje i obiekty związane z edukacją, kulturą, sportem oraz działalnością społeczną. To tutaj odbywa się większość wydarzeń publicznych i integracyjnych, funkcjonuje

placówka oświatowa, centrum kulturalno-biblioteczne, a także różnego rodzaju punkty wsparcia dla mieszkańców. Grabów jako centralny punkt w strukturze przestrzenno-funkcjonalnej gminy, naturalnie przyciąga mieszkańców z okolicznych sołectw, kompensując tym samym braki infrastrukturalne występujące w mniejszych i bardziej oddalonych miejscowościach.

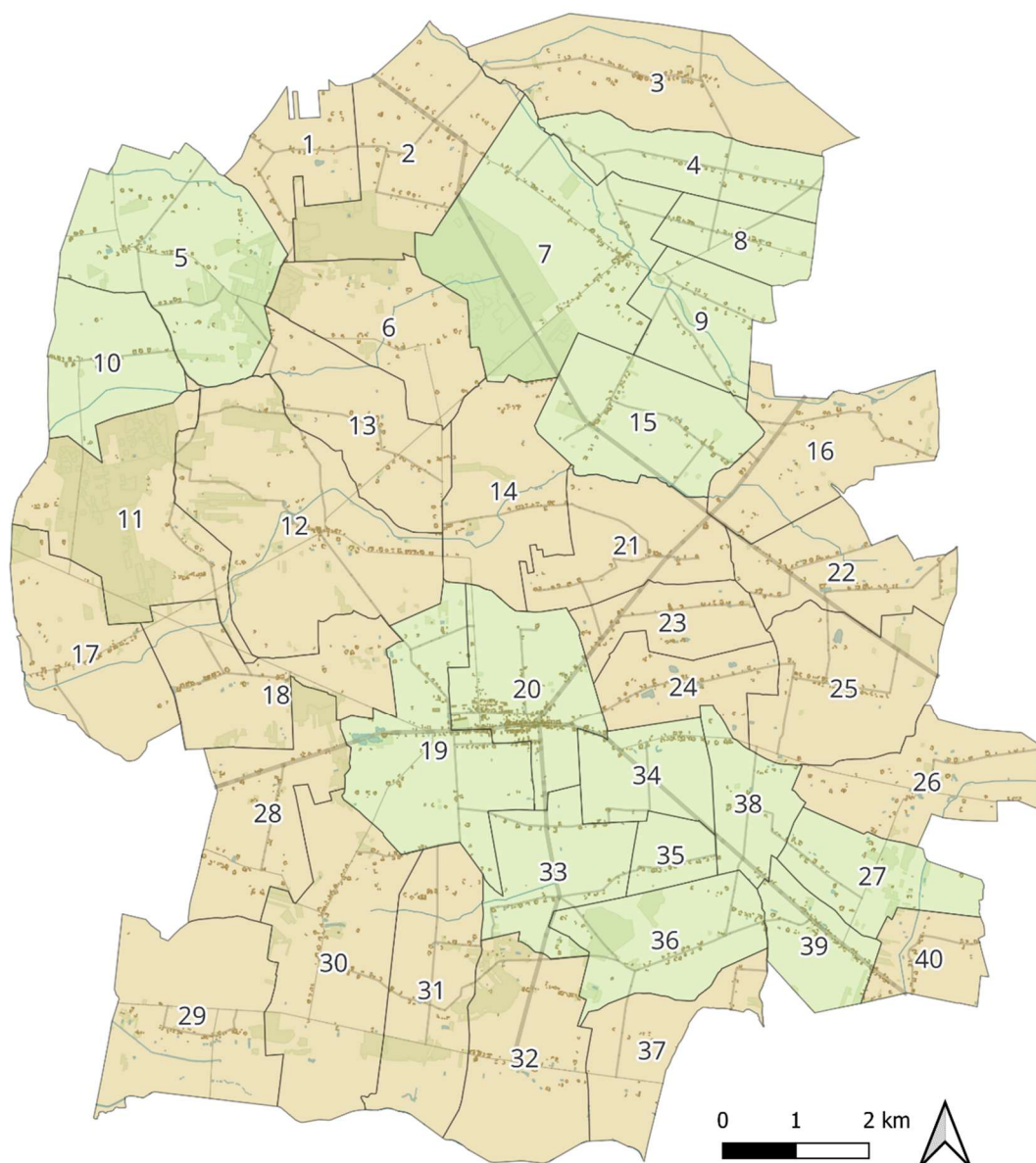
W związku z tym **naturalne i racjonalne jest, że to właśnie Grabów powinien być głównym miejscem modernizacji infrastruktury społecznej i lokalizacji nowych inwestycji**, które służyć będą nie tylko mieszkańcom miasta, ale całej gminnej wspólnocie.

Na podstawie wcześniejszych danych z lat 2020–2023 można stwierdzić, że obserwowany był podobny trend, w którym ponad połowa obszarów wiejskich gminy borykała się z ograniczonym dostępem do podstawowej infrastruktury społecznej, co wskazuje na trwałe wyzwania związane z dostępnością usług publicznych na tym terenie.

PRZESTRZENNO-FUNKcjONALNE – W1		
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	Obszary zamieszkałe z ograniczonym dostępem do obiektów oświaty, nauki i kultury oraz obiektów sportowych (0-nie występują, 1-występują)
1	Piotrkówek	1
2	Radzyń	1
3	Kotków	1
4	Wygorzele	0
5	Kadziłowa	0
6	Jastrzębia	1
7	Stara Sobótka	0
8	Nowa Sobótka	0
9	Sobótka-Kolonia	0
10	Smardzew	0
11	Żrebięta	1
12	Besiekiery	1
13	Ostrówek	1
14	Srebrna	1
15	Ksawerów	0
16	Odechów	0
17	Pieczew	1
18	Biała Góra	1
19	Grabów Kolonia	0

PRZESTRZENNO-FUNKcjONALNE – W1		
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	Obszary zamieszkałe z ograniczonym dostępem do obiektów oświaty, nauki i kultury oraz obiektów sportowych (0-nie występują, 1-występują)
20	Grabów Osada	0
21	Kurzjama	1
22	Jaworów	1
23	Żaczki	1
24	Bowętów	1
25	Sławęcin	1
26	Borucice	1
27	Borów	0
28	Goszczędza	0
29	Leszno	1
30	Byszew	1
31	Piaski	1
32	Nagórki	1
33	Brudzeń	0
34	Stary Besk	0
35	Nowy Besk	0
36	Smolice	0
37	Gać	1
38	Budki	0
39	Chorki	0
40	Golbice	1

Tabela 31. Obszary zamieszkałe z ograniczonym dostępem do obiektów oświaty, nauki i kultury oraz obiektów sportowych (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie.

OZNACZENIA

- Granica administracyjna Gminy Grabów
- Granice jednostek administracji pomocniczej (sołectw)
- Obszary zamieszkałe z ograniczonym dostępem do obiektów oświaty, nauki i kultury oraz obiektów sportowych
- Występują
- Nie występują

Rycina 22. Obszary zamieszkałe z ograniczonym dostępem do obiektów oświaty, nauki i kultury oraz obiektów sportowych (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.

W2: Liczba obiektów użyteczności publicznej niedostosowanych dla osób z niepełnosprawnościami

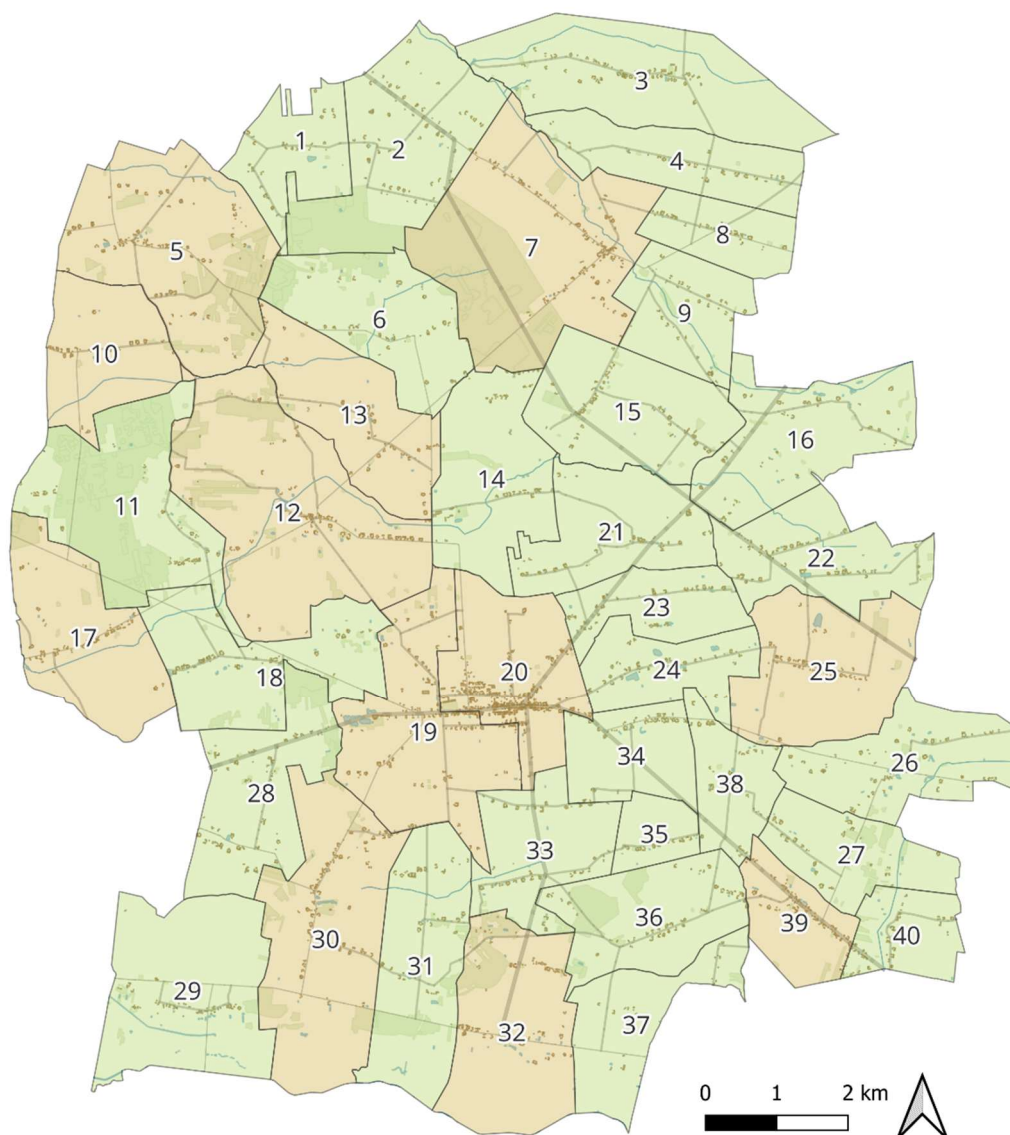
Analiza danych przestrzenno-funkcjonalnych w zakresie dostosowania obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (W2) pokazuje, że w 11 spośród 40 sołectw (czyli w 27,5% przypadków) występuje problem niedostosowania infrastruktury publicznej. W pozostałych 29 sołectwach (72,5%) takie utrudnienia nie zostały zidentyfikowane.

Zjawisko braku dostosowania dotyczy głównie pojedynczych przypadków, rozproszonych przestrzennie na terenie gminy, bez wyraźnego skupiska. Wśród sołectw, w których odnotowano obecność barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej, znalazły się m.in.: Kadziłłowa, Stara Sobótka, Smardzew, Besiekiery, Ostrówek, Pieczew, Grabów Kolonia, Grabów Osada, Sławęcín, Byszew, Nagórki oraz Chorki.

Choć nie jest to zjawisko powszechne w skali całej gminy, jego występowanie ma istotne znaczenie z punktu widzenia integracji społecznej i równego dostępu do usług publicznych. Brak dostosowań w takich obiektach jak świetlice, biblioteki, urzędy może skutecznie ograniczać udział osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym i kulturalnym lokalnych wspólnot. Szczególnie niepokojące jest to w sołectwach, które jednocześnie zmagają się z innymi problemami, np. społecznymi czy demograficznymi.

Na podstawie wcześniejszych danych z lat 2020–2023 można zauważyć podobny trend, w którym w części sołectw gminy występowały istotne utrudnienia w dostępie do infrastruktury publicznej – w tym przypadku w formie barier architektonicznych ograniczających udział osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym i kulturalnym lokalnych wspólnot.

Podsumowując, choć skala zjawiska nie jest dominująca, obecność niedostosowanych obiektów w co czwartym sołectwie wskazuje na potrzebę uwzględnienia tej kwestii w działaniach planistycznych i inwestycyjnych. Likwidacja barier architektonicznych powinna być traktowana jako element wspierający inkluzywność lokalnych społeczności, szczególnie tam, gdzie jednocześnie występują inne zjawiska kryzysowe.

OZNACZENIA

- Granica administracyjna Gminy Grabów
- Granice jednostek administracji pomocniczej (sołectw)
- Obiekty użyteczności publicznej niedostosowane dla osób z niepełnosprawnościami
- Występują
- Nie występują

Rycina 23. Obiekty użyteczności publicznej niedostosowane dla osób z niepełnosprawnościami (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.

PRZESTRZENNO-FUNKcjONALNE – W2		
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	Obiekty użyteczności publicznej niedostosowane dla osób z niepełnosprawnościami (0-nie występują, 1-występują)
1	Piotrkówek	0
2	Radzyń	0
3	Kotków	0
4	Wygorzele	0
5	Kadziłtowa	1
6	Jastrzębia	0
7	Stara Sobótka	1
8	Nowa Sobótka	0
9	Sobótka-Kolonia	0
10	Smardzew	1
11	Żrebięta	0
12	Besiekier	1
13	Ostrówek	1
14	Srebrna	0
15	Ksawerów	0
16	Odechów	0
17	Pieczew	1
18	Biała Góra	0
19	Grabów Kolonia	1
20	Grabów Osada	1
21	Kurzjama	0
22	Jaworów	0
23	Żaczki	0
24	Bowętów	0
25	Sławęcín	1
26	Borucice	0
27	Borów	0
28	Goszczędza	0
29	Leszno	0
30	Byszew	1
31	Piaski	0
32	Nagórki	1
33	Brudzeń	0
34	Stary Besk	0
35	Nowy Besk	0
36	Smolice	0

PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNE – W2		
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	Obiekty użyteczności publicznej niedostosowane dla osób z niepełnosprawnościami (0-nie występują, 1-występują)
37	Gać	0
38	Budki	0
39	Chorki	1
40	Golbice	0

Tabela 32. Obiekty użyteczności publicznej niedostosowane dla osób z niepełnosprawnościami (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie.

WSKAŹNIK SYNTETYCZNY – SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

Poniższa tabela przedstawia wartości wskaźników częściowych W1 i W2 w sferze przestrzenno-funkcjonalnej oraz wartość wskaźnika skumulowanego, powstałego poprzez **zsumowanie wskaźników częściowych**. Im wyższy wskaźnik skumulowany tym większe natężenie zjawisk kryzysowych.

WSKAŹNIK SYNTETYCZNY - PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNE				
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	W1	W2	Wskaźnik skumulowany
1	Piotrkówek	1	0	1
2	Radzyń	1	0	1
3	Kotków	1	0	1
4	Wygorzele	0	0	0
5	Kadzidłowa	0	1	1
6	Jastrzębia	1	0	1
7	Stara Sobótka	0	1	1
8	Nowa Sobótka	0	0	0
9	Sobótka-Kolonia	0	0	0
10	Smardzew	0	1	1
11	Żrebięta	1	0	1
12	Besiekiery	1	1	2
13	Ostrówek	1	1	2
14	Srebrna	1	0	1
15	Ksawerów	0	0	0
16	Odechów	0	0	0

WSKAŹNIK SYNTETYCZNY - PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNE				
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	W1	W2	Wskaźnik skumulowany
17	Pieczew	1	1	2
18	Biała Góra	1	0	1
19	Grabów Kolonia	0	1	1
20	Grabów Osada	0	1	1
21	Kurzjama	1	0	1
22	Jaworów	1	0	1
23	Żaczki	1	0	1
24	Bowętów	1	0	1
25	Sławęcin	1	1	2
26	Borucice	1	0	1
27	Borów	0	0	0
28	Goszczędza	0	0	0
29	Leszno	1	0	1
30	Byszew	1	1	2
31	Piaski	1	0	1
32	Nagórki	1	1	2
33	Brudzeń	0	0	0
34	Stary Besk	0	0	0
35	Nowy Besk	0	0	0
36	Smolice	0	0	0
37	Gać	1	0	1
38	Budki	0	0	0
39	Chorki	0	1	1
40	Golbice	1	0	1

Tabela 33. Wartości wskaźników W1, W2 i wskaźnika skumulowanego dla sfery przestrzenno-funkcjonalnej.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie.

Analiza danych przestrzenno-funkcjonalnych dotyczących sołectw w gminie pozwala zidentyfikować stopień występowania dwóch typów problemów infrastrukturalnych: ograniczonego dostępu do obiektów oświaty, kultury i sportu oraz niedostosowania obiektów użyteczności publicznej dla osób z niepełnosprawnościami. W celu syntetycznego ujęcia tych zjawisk obliczono wskaźnik skumulowany, będący sumą obu wskaźników częściowych – jego wartość wynosi od 0 do 2 i wskazuje stopień kumulacji problemów przestrzennych i funkcjonalnych w danym sołectwie.

Z analizy wynika, że problem przestrzenno-funkcjonalny występuje w różnym natężeniu aż w 27 spośród 40 sołectw, co stanowi 67,5% wszystkich jednostek. W pozostałych 13 sołectwach (32,5%) nie odnotowano żadnego z dwóch analizowanych problemów. **Wśród sołectw najbardziej dotkniętych, czyli tych, które uzyskały maksymalną wartość wskaźnika skumulowanego równą 2, znajdują się: Besiekiery, Ostrówek, Pieczew, Sławęcín, Byszew oraz Nagórki.**

W pozostałych 21 sołectwach odnotowano występowanie jednego z dwóch badanych problemów – najczęściej był to ograniczony dostęp do obiektów oświatowych i sportowych. Taka sytuacja miała miejsce m.in. w Piotrkówku, Kotkowie, Żrebiętach, Żaczkach, Gać czy Radzynie. W pojedynczych przypadkach, np. w Kadzidłowej, Smardzewie czy Grabowie Osadzie, występuje natomiast wyłącznie niedostosowanie obiektów dla osób z niepełnosprawnościami.

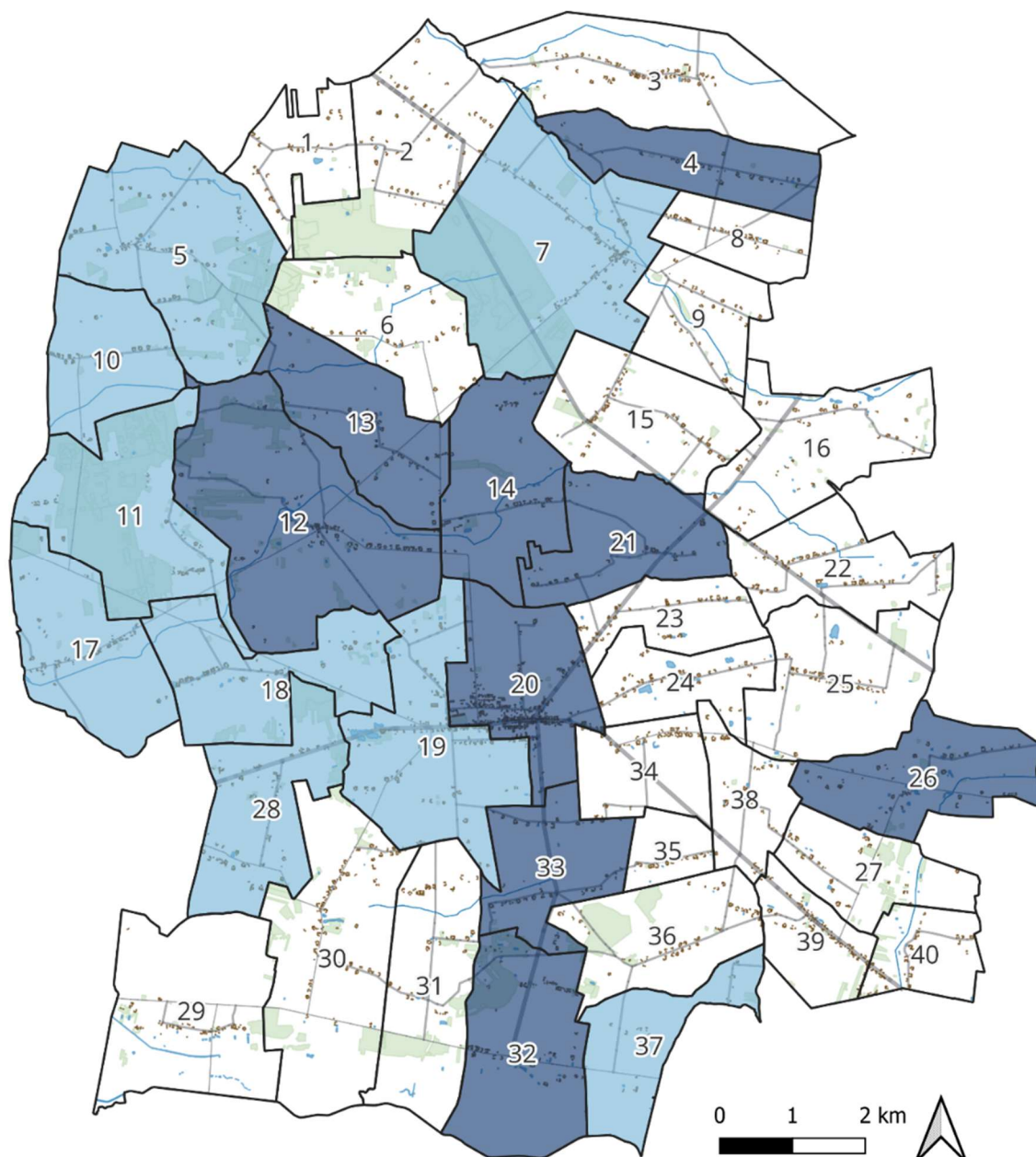
Warto zaznaczyć, że sołectwa, w których nie odnotowano żadnego z dwóch problemów (wskaźnik skumulowany = 0), to m.in. Wygorzele, Nowa Sobótka, Sobótka-Kolonia, Ksawerów, Odechów, Borów, Goszczędza, Brudzeń, Nowy Besk i Smolice. Można uznać, że są to jednostki charakteryzujące się relatywnie dobrą dostępnością infrastrukturalną i niskim poziomem barier funkcjonalnych.

7.3 Analiza negatywnych zjawisk technicznych

Diagnoza sfery technicznej Gminy Grabów obejmuje analizę stanu infrastruktury oraz jej wpływu na sprawne funkcjonowanie miasta. Tego rodzaju analiza dostarcza nie tylko informacji o aktualnym stanie technicznym, ale również pozwala określić priorytety inwestycyjne oraz zidentyfikować potencjalne zagrożenia wynikające z niedostosowania infrastruktury do współczesnych standardów. Do analizy wybrano siedem wskaźników, które łącznie obejmują różne aspekty sfery technicznej:

- W1: Liczba pustostanów i opuszczonych budynków
- W2: Liczba obiektów użyteczności publicznych wymagających termomodernizacji
- W3: Liczba budynków gminnych w złym stanie technicznym
- W4: Lokalizacje z problemem niskiego ciśnienia wody w kranie w okresie letnim

W1: Liczba pustostanów i opuszczonych budynków

OZNACZENIA

- Granica administracyjna Gminy Grabów
- Granice jednostek administracji pomocniczej (sołectw)

Liczba pustostanów i opuszczonych budynków

- 0
- 1-2
- 3-8

Rycina 24. Liczba pustostanów i opuszczonych budynków w Gminie Grabów (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.

Istnienie pustostanów na terenie sołectwa, niezależnie od przyczyn ich powstania, stanowi wyraźny sygnał alarmowy wskazujący na problemy z atrakcyjnością i funkcjonowaniem danego obszaru, a ich obecność negatywnie wpływa na kondycję przestrzenną i społeczną lokalnej społeczności. Analiza danych technicznych dotyczących liczby pustostanów i opuszczonych budynków (W1) w sołectwach gminy pokazuje, że problem degradacji fizycznej zabudowy jest stosunkowo umiarkowany, choć w niektórych miejscach wyraźnie zaznaczony. Wskaźnik ten oparto na liczbie pustostanów zidentyfikowanych na podstawie ryciny i przeliczono na wartości od 0 (brak pustostanów), przez 1 (niewielka liczba – 1–2 obiekty), do 2 (większa liczba – 3–8 obiektów).

TECHNICZNE – W1			
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	Liczba pustostanów i opuszczonych budynków (wartość z ryciny)	Liczba pustostanów i opuszczonych budynków (wartość wskaźnika)
1	Piotrkówek	0	0
2	Radzyń	0	0
3	Kotków	0	0
4	Wygorzele	3-8	2
5	Kadzidłowa	1-2	1
6	Jastrzębia	0	0
7	Stara Sobótka	1-2	1
8	Nowa Sobótka	0	0
9	Sobótka-Kolonia	0	0
10	Smardzew	1-2	1
11	Żrebięta	1-2	1
12	Besiekiery	3-8	2
13	Ostrówek	3-8	2
14	Srebrna	3-8	2
15	Ksawerów	0	0
16	Odechów	0	0
17	Pieczew	1-2	1
18	Biała Góra	1-2	1
19	Grabów Kolonia	1-2	1
20	Grabów Osada	3-8	2
21	Kurzjama	3-8	2

TECHNICZNE – W1			
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	Liczba pustostanów i opuszczonych budynków (wartość z ryciny)	Liczba pustostanów i opuszczonych budynków (wartość wskaźnika)
22	Jaworów	0	0
23	Żaczki	0	0
24	Bowętów	0	0
25	Sławęcin	0	0
26	Borucice	3-8	2
27	Borów	0	0
28	Goszczędza	1-2	1
29	Leszno	0	0
30	Byszew	0	0
31	Piaski	0	0
32	Nagórki	3-8	2
33	Brudzeń	3-8	2
34	Stary Besk	0	0
35	Nowy Besk	0	0
36	Smolice	0	0
37	Gać	1-2	1
38	Budki	0	0
39	Chorki	0	0
40	Golbice	0	0

Tabela 34. Liczba pustostanów i opuszczonych budynków w Gminie Grabów przedstawiona za pomocą wskaźnika. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie.

Wyniki pokazują, że w 19 z 40 sołectw (czyli 47,5%) występują pustostany lub opuszczone budynki. Spośród nich:

- 13 sołectw uzyskało wartość wskaźnika 1 (czyli zidentyfikowano 1–2 budynki),
- 6 sołectw uzyskało wartość 2 (3–8 budynków).

Największe natężenie problemu zaobserwowano w sołectwach takich jak Wygorzele, Besiekiery, Ostrówek, Srebrna, Grabów Osada, Kurzjama, Borucice, Nagórki, Brudzeń, gdzie liczba pustostanów mieściła się w przedziale 3–8, co oznacza wyraźne symptomy fizycznej degradacji przestrzeni.

Z kolei w sołectwach takich jak Kadzidłowa, Stara Sobótka, Smardzew, Żrebięta, Pieczew, Biała Góra, Grabów Kolonia, Gać, Goszczędza zidentyfikowano pojedyncze przypadki

pustostanów (1–2), co wskazuje na początki tego zjawiska, które jednak mogą się nasilać, jeśli nie zostaną podjęte odpowiednie działania.

W 21 sołectwach (52,5%) nie odnotowano żadnych pustostanów. Dotyczy to m.in. Piotrkówka, Radzynia, Kotkowa, Nowej Sobótki, Sobótki-Kolonii, Ksawerowa, Odechowa, Jaworowa, Żaczek, Bowętowa, Sławęcina, Borowa, Leszna, Piasków, Starego i Nowego Besku, Smolic, Budek, Chorek i Golbic.

Podsumowując, dane wskazują, że choć skala problemu pustostanów nie jest masowa, to w niemal połowie sołectw występują objawy degradacji technicznej, przy czym w niektórych lokalizacjach mają one charakter nasilony.

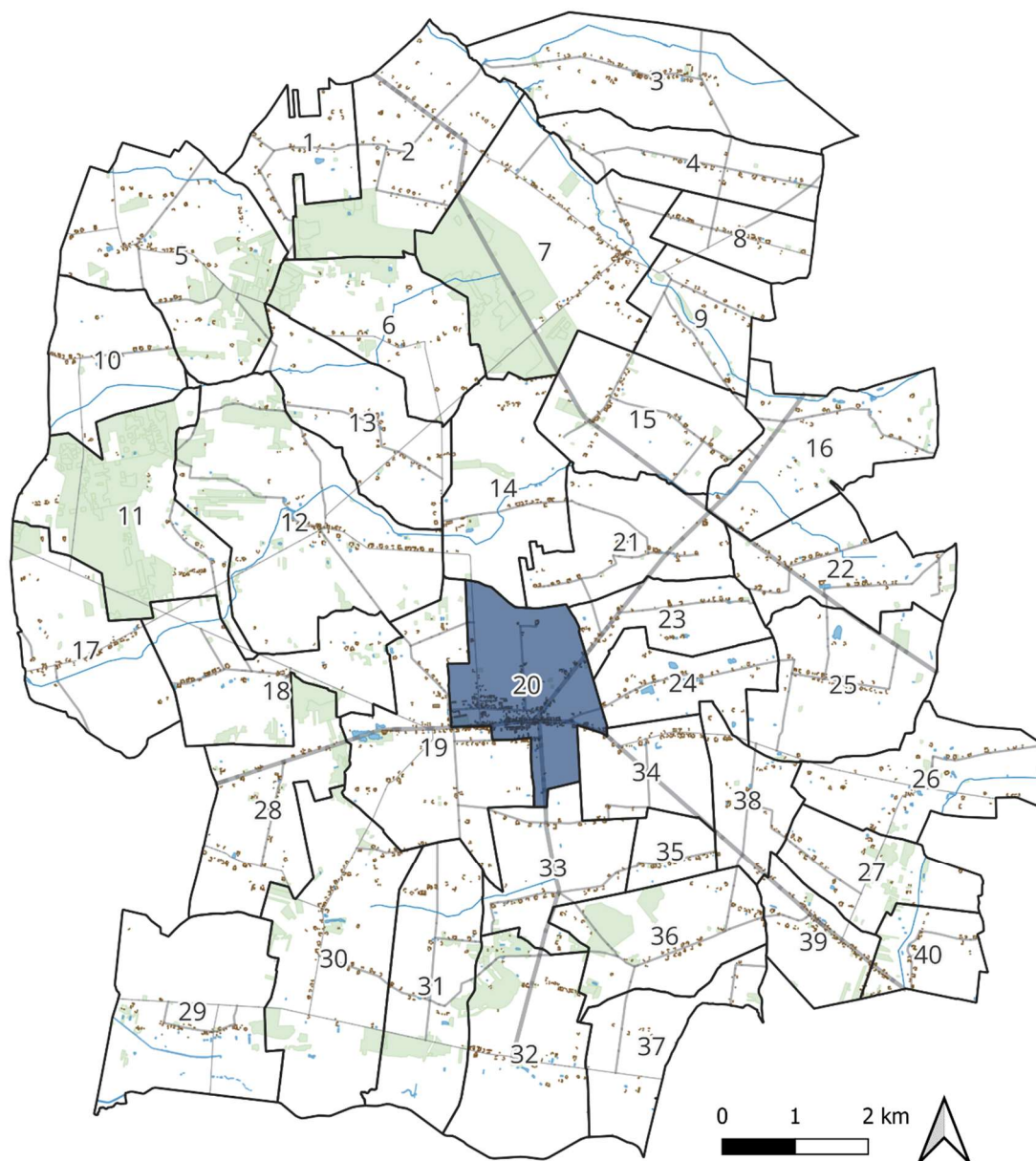
W2: Liczba obiektów użyteczności publicznych wymagających termomodernizacji

Spośród wszystkich sołectw tylko Grabów Osada został wskazany jako obszar, gdzie występują obiekty użyteczności publicznej wymagające termomodernizacji. Pozostałe sołectwa zostały oznaczone jako wolne od tego typu problemów infrastrukturalnych.

Wynika z tego, że potrzeba termomodernizacji budynków użyteczności publicznej ma charakter lokalny i skoncentrowany, ograniczający się do centralnego obszaru gminy. Sołectwo Grabów Osada pełni funkcje osiedleńcze i usługowe, co może tłumaczyć obecność większej liczby budynków publicznych – takich jak szkoły, biblioteki czy budynki administracji – które są starsze, bardziej eksploatowane i potencjalnie nieefektywne energetycznie.

Zidentyfikowanie tego problemu w jednym tylko sołectwie nie umniejsza jego wagi – konieczność termomodernizacji może bowiem mieć znaczący wpływ na komfort użytkowania, koszty eksploatacji oraz poziom emisji zanieczyszczeń. Stanowi ważny element lokalnych działań proklimatycznych i rewitalizacyjnych.

Na podstawie tych rozważań, postanowiono zastosować wskaźnik o wartości „1” dla sołectwa Grabów Osada, aby podkreślić duże potrzeby w zakresie termomodernizacji na tym obszarze.

OZNACZENIA

- Granica administracyjna Gminy Grabów
- Granice jednostek administracji pomocniczej (sołectw)
- Obiekty użyteczności publicznej wymagające termomodernizacji
- Nie występują
- Występują

Rycina 25. Obiekty użyteczności publicznej wymagające termomodernizacji w Gminie Grabów (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.

W3: Liczba budynków gminnych w złym stanie technicznym

Na podstawie danych dotyczących liczby budynków gminnych w złym stanie technicznym można zauważyć, że problem ten występuje w wielu sołectwach gminy, choć jego nasilenie jest zróżnicowane.

W 16 sołectwach wskaźnik wynosi 1, co odpowiada posiadaniu od 1 do 3 takich budynków. Są to: Wygorzele, Kadzidłowa, Stara Sobótka, Smardzew, Żrebięta, Pieczew, Biała Góra, Grabów Kolonia, Borucice, Goszczędza oraz Gać. Te miejscowości borykają się z niewielką, lecz zauważalną liczbą obiektów wymagających remontu lub poprawy stanu technicznego.

W 6 sołectwach problem jest bardziej poważny, gdyż wskaźnik wynosi 2, co oznacza występowanie od 4 do 8 budynków w złym stanie. Należą do nich Besiekiery, Ostrówek, Srebrna, Grabów Osada, Kurzjama, Nagórki oraz Brudzeń. Szczególnie warto podkreślić Grabów Osadę, która, jako centralne sołectwo, ma większą liczbę gminnych obiektów w złym stanie technicznym, co może wpływać na funkcjonowanie usług publicznych oraz estetykę przestrzeni.

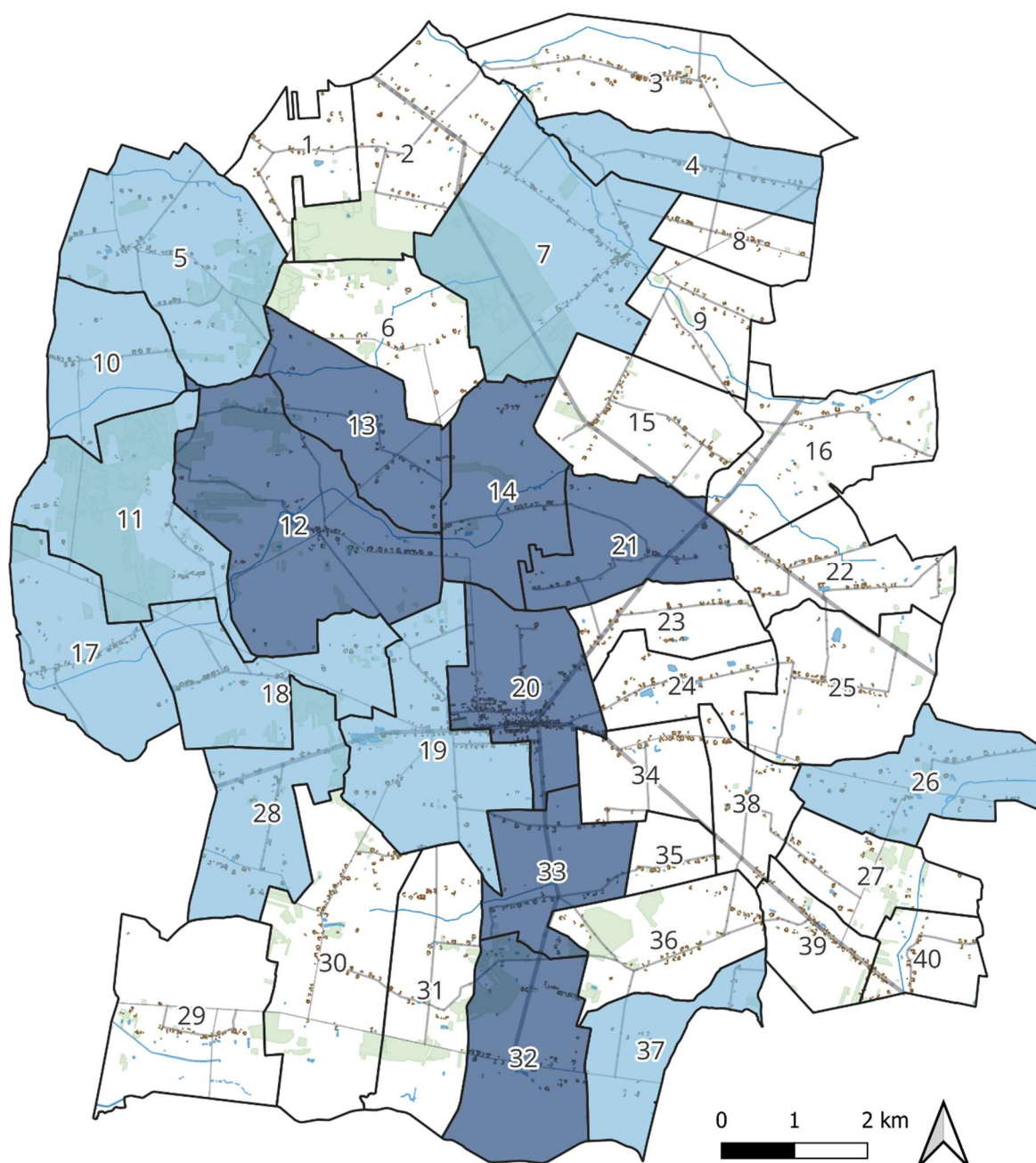
W pozostałych sołectwach liczba budynków w złym stanie technicznym jest znikoma lub nie występuje wcale, co świadczy o lepszym stanie infrastruktury w tych obszarach.

Podsumowując, problem budynków gminnych wymagających remontu dotyczy przede wszystkim kilku wybranych sołectw, z największą koncentracją w Grabowie Osada oraz w kilku sąsiednich miejscowościach. To wskazuje na konieczność skoncentrowanych działań naprawczych i inwestycyjnych w tych rejonach, aby poprawić stan infrastruktury i jakość świadczonych usług publicznych.

TECHNICZNE – W3			
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	Liczba budynków gminnych w złym stanie technicznym (wartość z ryciny)	Liczba budynków gminnych w złym stanie technicznym (wartość wskaźnika)
1	Piotrkówek	0	0
2	Radzyń	0	0
3	Kotków	0	0
4	Wygorzele	1-3	1
5	Kadzidłowa	1-3	1

TECHNICZNE – W3			
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	Liczba budynków gminnych w złym stanie technicznym (wartość z ryciny)	Liczba budynków gminnych w złym stanie technicznym (wartość wskaźnika)
6	Jastrzębia	0	0
7	Stara Sobótka	1-3	1
8	Nowa Sobótka	0	0
9	Sobótka-Kolonia	0	0
10	Smardzew	1-3	1
11	Żrebięta	1-3	1
12	Besiekiery	4-8	2
13	Ostrówek	4-8	2
14	Srebrna	4-8	2
15	Ksawerów	0	0
16	Odechów	0	0
17	Pieczew	1-3	1
18	Biała Góra	1-3	1
19	Grabów Kolonia	1-3	1
20	Grabów Osada	4-8	2
21	Kurzjama	4-8	2
22	Jaworów	0	0
23	Żaczki	0	0
24	Bowętów	0	0
25	Sławęcín	0	0
26	Borucice	1-3	1
27	Borów	0	0
28	Goszczędza	1-3	1
29	Leszno	0	0
30	Byszew	0	0
31	Piaski	0	0
32	Nagórki	4-8	2
33	Brudzeń	4-8	2
34	Stary Besk	0	0
35	Nowy Besk	0	0
36	Smolice	0	0
37	Gać	1-3	1
38	Budki	0	0
39	Chorki	0	0
40	Golbice	0	0

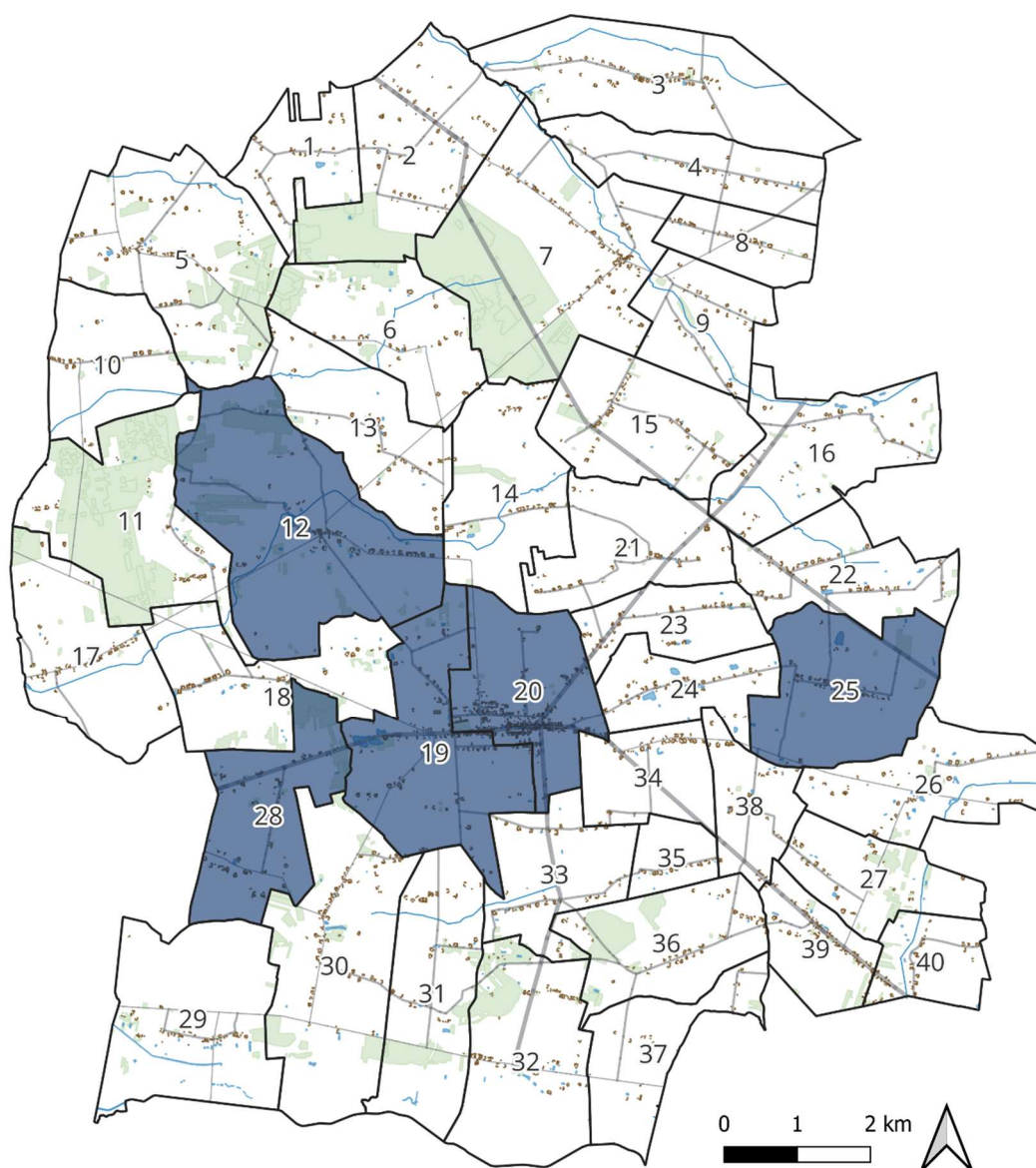
Tabela 35. Liczba budynków gminnych w złym stanie technicznym przedstawiona za pomocą wskaźnika. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie.

OZNACZENIA

- Granica administracyjna Gminy Grabów
- Granice jednostek administracji pomocniczej (sołectw)
- Liczba budynków gminnych w złym stanie technicznym
- 0
- 1-3
- 4-8

Rycina 26. Liczba budynków gminnych w złym stanie technicznym (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.

OZNACZENIA

- Granica administracyjna Gminy Grabów
- Granice jednostek administracji pomocniczej (sołectw)
- Problem niskiego ciśnienia wody w kranie w okresie letnim
 - Nie występuje
 - Występuje

Rycina 27. Problem niskiego ciśnienia wody w kranie w okresie letnim (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.

TECHNICZNE – W4		
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	Problem niskiego ciśnienia wody w kranie w okresie letnim (0-nie występuje, 1 – występuje)
1	Piotrkówek	0
2	Radzyń	0
3	Kotków	0
4	Wygorzele	0
5	Kadziłłowa	0
6	Jastrzębia	0
7	Stara Sobótka	0
8	Nowa Sobótka	0
9	Sobótka-Kolonia	0
10	Smardzew	0
11	Żrebięta	0
12	Besiekiery	1
13	Ostrówek	0
14	Srebrna	0
15	Ksawerów	0
16	Odechów	0
17	Pieczew	0
18	Biała Góra	0
19	Grabów Kolonia	1
20	Grabów Osada	1
21	Kurzejama	0
22	Jaworów	0
23	Żaczki	0
24	Bowętów	0
25	Sławęcin	1
26	Borucice	0
27	Borów	0
28	Goszczędza	1
29	Leszno	0
30	Byszew	0
31	Piaski	0
32	Nagórki	0
33	Brudzeń	0

TECHNICZNE – W4		
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	Problem niskiego ciśnienia wody w kranie w okresie letnim (0-nie występuje, 1 – występuje)
34	Stary Besk	0
35	Nowy Besk	0
36	Smolice	0
37	Gać	0
38	Budki	0
39	Chorki	0
40	Golbice	0

*Tabela 36. Problem niskiego ciśnienia wody w kranie w okresie letnim przedstawiony za pomocą wskaźnika.
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie.*

Problemy z siecią wodociągową, w tym z niskim ciśnieniem wody w kranie w okresie letnim, stanowią jedną z najczęstszych usterek infrastruktury technicznej w gminie. Mieszkańcy bardzo często zgłaszają ten problem, co wskazuje na jego istotne znaczenie dla codziennego funkcjonowania oraz komfortu życia lokalnej społeczności.

Analiza danych pokazuje, że problem ten występuje w kilku sołectwach gminy. Dotyczy to przede wszystkim Besiekier, Grabowa Kolonii, Grabowa Osady, Sławęcina oraz Goszczędzy. W tych miejscowościach niskie ciśnienie wody w okresie letnim jest zauważalne i wpływa negatywnie na dostęp do podstawowych usług wodociągowych. W pozostałych sołectwach problem nie został zidentyfikowany, co może świadczyć o lepszym stanie sieci wodociągowej lub bardziej efektywnym zarządzaniu zasobami wodnymi.

Ze względu na istotę powyższego problemu, dostrzeganego zarówno przez mieszkańców, jak i administrację publiczną, wskaźnik ten uznano za priorytetowy i przyznano mu wartość „2” w odniesieniu do obszarów wymagających pilnej interwencji.

Sfera techniczna w ujęciu dynamicznym – analiza lat 2020–2024

Na podstawie wcześniejszych danych z lat 2020–2023 można zauważyć powtarzający się trend dotyczący stanu infrastruktury na terenie gminy Grabów. W tym okresie występowały rozproszone problemy związane z pustostanami i opuszczonymi budynkami, co

wskazuje na potrzebę poprawy zagospodarowania przestrzeni. Równocześnie obserwowano konieczność termomodernizacji części obiektów użyteczności publicznej, co sygnalizuje potrzebę działań modernizacyjnych w celu poprawy efektywności energetycznej i komfortu użytkowników. Dodatkowo niektóre budynki gminne znajdowały się w złym stanie technicznym, co podkreśla istotność systematycznego monitorowania infrastruktury oraz prowadzenia remontów i prac konserwacyjnych w celu zapewnienia bezpieczeństwa i prawidłowego funkcjonowania obiektów publicznych. W efekcie wszystkie te zjawiska wskazują na konieczność skoordynowanych działań inwestycyjnych i planistycznych, które poprawią jakość przestrzeni oraz dostępność i funkcjonalność infrastruktury gminnej.

ROK	ILOŚĆ AWARII	NAJCZĘSTSZA PRZYCZYNA AWARII
2020	54	korozja rur, pęknięcie rur, zużycie rur ze względu na wiek
2021	28	
2022	18	
2023	96	
2024	14	

Tabela 37. Ilość awarii sieci wodociągowej na przestrzeni lat 2020-2024. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie.

O ile powyższe problemy techniczne wykazują stabilną tendencję, o tyle dane dotyczące liczby awarii w Gminie Grabów w latach 2020–2024 wskazują na poważny problem związany ze stanem technicznym infrastruktury wodociągowej. Choć w poszczególnych latach obserwujemy wahania liczby zgłaszanych awarii, to szczególnie niepokojący jest gwałtowny wzrost ich liczby w 2023 roku – aż 96 przypadków, co stanowi ponad pięciokrotny wzrost w porównaniu do roku poprzedniego.

Problem ma charakter systemowy i wynika ze złego stanu technicznego infrastruktury wodociągowej. Pomimo znacznego spadku liczby awarii w 2024 roku (14 przypadków), tak duża skala problemu w 2023 roku wskazuje na pilną potrzebę modernizacji sieci wodociągowej w gminie. W kontekście jakości życia mieszkańców i bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę, jest to jeden z najpoważniejszych problemów technicznych, z jakimi obecnie mierzy się Gmina Grabów.

WSKAŹNIK SYNTETYCZNY – SFERA TECHNICZNA

Poniższa tabela przedstawia wartości wskaźników częściowych W1, W2, W3 i W4 w sferze technicznej oraz wartość wskaźnika skumulowanego, powstałego poprzez zsumowanie wskaźników częściowych. Im wyższy wskaźnik skumulowany tym większe natężenie zjawisk kryzysowych.

WSKAŹNIK SYNTETYCZNY - TECHNICZNE						
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	W1	W2	W3	W4	Wskaźnik skumulowany
1	Piotrkówek	0	0	0	0	0
2	Radzyń	0	0	0	0	0
3	Kotków	0	0	0	0	0
4	Wygorzele	2	0	1	0	3
5	Kadzidłowa	1	0	1	0	2
6	Jastrzębia	0	0	0	0	0
7	Stara Sobótka	1	0	1	0	2
8	Nowa Sobótka	0	0	0	0	0
9	Sobótka-Kolonia	0	0	0	0	0
10	Smardzew	1	0	1	0	2
11	Żrebięta	1	0	1	0	2
12	Besiekierzy	2	0	2	2	6
13	Ostrówek	2	0	2	0	4
14	Srebrna	2	0	2	0	4
15	Ksawerów	0	0	0	0	0
16	Odechów	0	0	0	0	0
17	Pieczew	1	0	1	0	2
18	Biała Góra	1	0	1	0	2
19	Grabów Kolonia	1	0	1	2	4
20	Grabów Osada	2	1	2	2	7
21	Kurzjama	2	0	2	0	4
22	Jaworów	0	0	0	0	0
23	Żaczki	0	0	0	0	0
24	Bowętów	0	0	0	0	0
25	Sławęcín	0	0	0	2	2

WSKAŹNIK SYNTETYCZNY - TECHNICZNE						
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	W1	W2	W3	W4	Wskaźnik skumulowany
26	Borucice	2	0	1	0	3
27	Borów	0	0	0	0	0
28	Goszczędza	1	0	1	2	4
29	Leszno	0	0	0	0	0
30	Byszew	0	0	0	0	0
31	Piaski	0	0	0	0	0
32	Nagórki	2	0	2	0	4
33	Brudzeń	2	0	2	0	4
34	Stary Besk	0	0	0	0	0
35	Nowy Besk	0	0	0	0	0
36	Smolice	0	0	0	0	0
37	Gać	1	0	1	0	2
38	Budki	0	0	0	0	0
39	Chorki	0	0	0	0	0
40	Golbice	0	0	0	0	0

Tabela 38. Wartości wskaźników oraz wskaźnik skumulowany dla sfery technicznej. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie.

Analiza technicznych warunków infrastruktury w gminie Grabów, oparta na czterech wskaźnikach (W1 – liczba pustostanów i opuszczonych budynków, W2 – liczba obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji, W3 – liczba budynków gminnych w złym stanie technicznym, W4 – problem niskiego ciśnienia wody latem), wskazuje na zróżnicowane występowanie problemów w poszczególnych sołectwach.

Zdecydowana większość sołectw nie wykazuje problemów technicznych – aż 23 z 40 jednostek posiada skumulowany wskaźnik równy 0, co oznacza brak istotnych problemów infrastrukturalnych w analizowanych kategoriach. Są to między innymi sołectwa: Piotrkówek, Radzyń, Kotków, Jastrzębia, Nowa Sobótka, Sobótka-Kolonia, Ksawerów, Odechów, Jaworów, Żaczki, Bowętów, Borów, Leszno, Byszew, Piaski, Stary i Nowy Besk, Smolice, Budki, Chorki i Golbice.

Spośród pozostałych sołectw, **najwyższe wartości wskaźnika skumulowanego odnotowano w Grabowie Osadzie (7) i Besiekierach (6), co świadczy o skumulowaniu kilku problemów technicznych w tych miejscowościach.** W obu przypadkach występują pustostany i budynki w złym stanie technicznym, a dodatkowo w Grabowie Osadzie pojawia

się również problem termomodernizacji oraz niskiego ciśnienia wody. Są to więc obszary wymagające pilnej interwencji i modernizacji infrastruktury.

Wysokie wartości wskaźników (4) występują także w takich sołectwach jak: Ostrówek, Srebrna, Kurzjama, Nagórki i Brudzeń. W tych miejscowościach problemem są głównie pustostany oraz zły stan techniczny budynków gminnych.

Problemy z niskim ciśnieniem wody, które – jak wskazują dane jakościowe – są jednym z najczęściej zgłaszanych przez mieszkańców deficytów infrastrukturalnych, występują w pięciu sołectwach: Besiekiery, Grabów Kolonia, Grabów Osada, Sławęcín i Goszczędz. Ich pojawienie się, nawet jako pojedynczy problem, znacząco wpływa na komfort życia mieszkańców, zwłaszcza w okresie letnim, i powinno być traktowane jako priorytetowe w działaniach naprawczych.

7.4 Analiza negatywnych zjawisk środowiskowych

Diagnoza sfery środowiskowej z perspektywy rewitalizacji koncentruje się na identyfikacji obszarów wymagających interwencji w celu poprawy jakości środowiska naturalnego. Ma to kluczowe znaczenie dla skutecznego planowania działań rewitalizacyjnych w gminie. W procesie rewitalizacji istotne jest uwzględnienie problemów związanych z zanieczyszczeniem środowiska, degradacją terenów zielonych i innych, które mogą wpływać na życie mieszkańców i ich codzienne funkcjonowanie. Do analizy wybrano jeden wskaźnik, kluczowy dla tej gminy:

- W1: Obecność nielegalnych składowisk odpadów (tzw. dzikich wysypisk)

W1: Obecność nielegalnych składowisk odpadów (tzw. dzikich wysypisk)

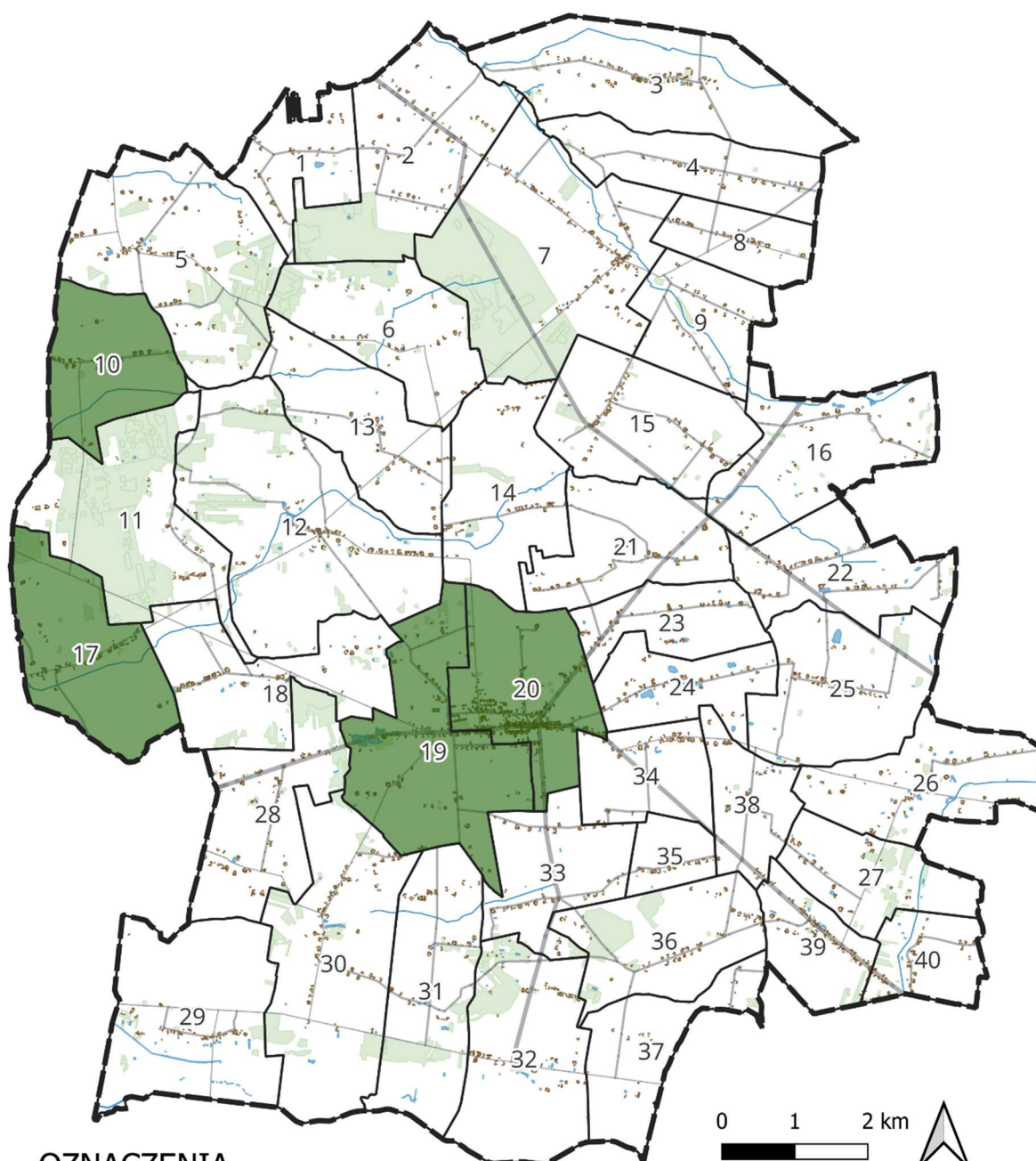
Poniższa mapa przedstawia rozmieszczenie nielegalnych składowisk odpadów (tzw. dzikich wysypisk) na obszarze gminy Grabów. Na podstawie analizy wizualnej można stwierdzić, że problem dzikich wysypisk nie dotyczy całej gminy równomiernie – skupia się on głównie w jej centralnej i zachodniej części.

Dzikie wysypiska zidentyfikowano w 4 sołectwach: Grabów Osada, Grabów Kolonia, Smardzew, Besiekiery. Obszary te zaznaczone zostały na zielono. Występowanie nielegalnych składowisk może świadczyć o niewystarczającej infrastrukturze związanej z

gospodarowaniem odpadami lub o niewłaściwych nawykach mieszkańców dotyczących ich utylizacji.

Na podstawie wcześniejszych danych z lat 2020–2023 można stwierdzić, że obserwowany był podobny trend koncentracji problemów środowiskowych w wybranych częściach gminy, gdzie występowały nielegalne składowiska odpadów.

Największe nagromadzenie dzikich wysypisk obserwuje się w centralnym pasie gminy – szczególnie w Grabowie Osadzie i Grabowie Kolonii – co może być związane z wyższą gęstością zaludnienia i większym natężeniem działalności gospodarczej. Obecność nielegalnych wysypisk w tym rejonie stanowi zagrożenie dla środowiska oraz obniża walory krajobrazowe i estetyczne przestrzeni publicznej.

OZNACZENIA

- Granica administracyjna Gminy Grabów
- Granice jednostek administracji pomocniczej (sołectw)
- Obecność nielegalnych składowisk odpadów (tzw. dzikich wysypisk)
- Występują
- Nie występują

Rycina 28. Obecność nielegalnych składowisk odpadów (tzw. dzikich wysypisk) stan na koniec 2024 r. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.

WSKAŹNIK SYNTETYCZNY – SFERA ŚRODOWISKOWA

Podsumowując, problem dzikich wysypisk w gminie Grabów ma charakter lokalny, koncentrując się głównie w centralnej i zachodniej części gminy. Dla czterech sołectw, w których zidentyfikowano największe natężenie tego zjawiska, przyznano wartość wskaźnika „1”, aby podkreślić jego wagę i negatywny wpływ nie tylko na środowisko, ale również na estetykę przestrzeni lokalnej.

7.5 Delimitacja obszaru zdegradowanego

Zgodnie z ustawą z dnia 9 września 2015 roku o rewitalizacji, przed przystąpieniem do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji, gmina zobowiązana jest do wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji. Może nim zostać obszar, który znajduje się w stanie kryzysowym, czyli występuje na nim kumulacja negatywnych zjawisk takich jak bezrobocie, ubóstwo, czy słaba jakość edukacji. Dodatkowo, na takim obszarze musi wystąpić co najmniej jedno negatywne zdarzenie ze sfer: gospodarczej, technicznej, środowiskowej lub przestrzenno-funkcjonalnej np. niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną, zły stan techniczny obiektów budowlanych, obiekty użyteczności publicznej niedostosowanych dla osób z niepełnosprawnościami.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy, poniżej zestawienie wskaźników ze wszystkich sfer.

Wskaźnik skumulowany obliczono jako sumę wartości określonych w czterech sferach: gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej. Sfera społeczna została ujęta w postaci funkcji logicznej, gdzie znak „+” oznacza zidentyfikowanie zjawisk kryzysowych, a jego brak – ich nieobecność.

ZJAWISKA KRYZYSOWE							
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	SFERA SPOŁECZNA	SFERA GOSPODAR CZA	SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	SFERA TECHNICZNA	SFERA ŚRODOWISKOWA	Wskaźnik skumulowany
1	Piotrkówek		0,4	1	0	0	1,4
2	Radzyń	+	-0,7	1	0	0	0,3
3	Kotków	+	1,7	1	0	0	2,7
4	Wygorzele	+	-0,2	0	3	0	2,8
5	Kadzidłowa	+	0,2	1	2	0	3,2
6	Jastrzębia	+	0,2	1	0	0	1,2
7	Stara Sobótka	+	-0,1	1	2	0	2,9
8	Nowa Sobótka		0,4	0	0	0	0,4
9	Sobótka-Kolonia	+	0,1	0	0	0	0,1
10	Smardzew		0,1	1	2	1	4,1
11	Żrebięta		-0,6	1	2	0	2,4
12	Besiekiery	+	0,5	2	6	0	8,5

ZJAWISKA KRYZYSOWE							
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	SFERA SPOŁECZNA	SFERA GOSPODARCZA	SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	SFERA TECHNICZNA	SFERA ŚRODOWISKOWA	Wskaźnik skumulowany
13	Ostrówek	+	0,2	2	4	0	6,2
14	Srebrna		0,0	1	4	0	5,0
15	Ksawerów	+	0,8	0	0	0	0,8
16	Odechów		-0,6	0	0	0	-0,6
17	Pieczew	+	-0,1	2	2	1	4,9
18	Biała Góra		-0,2	1	2	0	2,8
19	Grabów Kolonia	+	-0,8	1	4	1	5,2
20	Grabów Osada	+	-1,2	1	7	1	7,8
21	Kurzjama	+	0,1	1	4	0	5,1
22	Jaworów	+	1,1	1	0	0	2,1
23	Żaczki		-0,5	1	0	0	0,5
24	Bowętów	+	-0,4	1	0	0	0,6
25	Sławęcin		0,4	2	2	0	4,4
26	Borucice		0,0	1	3	0	4,0
27	Borów		0,4	0	0	0	0,4
28	Goszczędza		-0,1	0	4	0	3,9
29	Leszno		-0,6	1	0	0	0,4
30	Byszew		0,0	2	0	0	2,0
31	Piaski		-1,3	1	0	0	-0,3
32	Nagórki		0,4	2	4	0	6,4
33	Brudzeń		-0,2	0	4	0	3,8
34	Stary Besk	+	1,6	0	0	0	1,6
35	Nowy Besk	+	-1,6	0	0	0	-1,6
36	Smolice		0,1	0	0	0	0,1
37	Gać		0,4	1	2	0	3,4
38	Budki		-0,4	0	0	0	-0,4
39	Chorki		0,0	1	0	0	1,0
40	Golbice		0,2	1	0	0	1,2

Tabela 39. Zestawienie wskaźników syntetycznych w każdej z 4 analizowanych sfer oraz suma przedstawiona w postaci wskaźnika skumulowanego. Źródło: opracowanie własne.

Najwyższe wartości wskaźnika syntetycznego wskazują obszary, gdzie kryzysy są szczególnie nasilone, występują w wielu sferach i mają istotny wpływ na jakość życia oraz rozwój. Na czele tej listy znajdują się Besiekiery (wartość wskaźnika 8,5) zdecydowanie najbardziej obciążone zjawiskami kryzysowymi sołectwo. Szczególnie dotkliwe są tu

problemy techniczne (aż 6 punktów) i obecność zagrożeń w sferze gospodarczej i przestrzenno-funkcjonalnej.

Następne w kolejności są Grabów Osada (7,8), Ostrówek (6,2), Grabów Kolonia (5,2). Sołectwa te również borykają się z wieloma problemami, zwłaszcza w infrastrukturze przestrzennej i technicznej.

Inne sołectwa z wyraźnie podwyższonym wskaźnikiem skumulowanym to Ostrówek (6,2) Nagórki (6,4), Srebrna (5,0), Pieczew (4,9), Sławęcin (4,4) i Smardzew (4,1). W tych miejscowościach problemy są umiarkowane, ale wielowymiarowe – obejmują nie tylko aspekty przestrzenne i techniczne, ale także kwestie gospodarcze i społeczne.

Z kolei sołectwa, które osiągają wartości skumulowane najniższe lub wręcz ujemne, są tymi, w których problemów jest najwięcej braków lub są one słabo zaznaczone. Na przykład Nowy Besk (–1,61), Piaski (–0,33), Budki (–0,45) czy Golbice, Jastrzębia, Wygorzele cechują się stosunkowo niewielkim obciążeniem kryzysowym. W tych sołectwach można mówić o relatywnie korzystnej sytuacji – zarówno społecznej, jak i infrastrukturalnej oraz środowiskowej.

Między tymi dwoma biegunami znajdują się sołectwa o umiarkowanych wartościach skumulowanych. Należą do nich m.in. Wygorzele (2,80), Stara Sobótka (2,95), Kadzidłowa (3,22), Biała Góra (2,77) oraz Jaworów (2,13). W tych miejscach występują sygnały problemów, ale nie są one dominujące ani we wszystkich sferach jednocześnie.

Pod względem struktury problemów dominującą rolę odgrywa sfera przestrzenno-funkcjonalna – większość sołectw o wysokiej wartości skumulowanej ma znaczne punkty w tej kolumnie, co może świadczyć o problemach z zagospodarowaniem przestrzeni, niewłaściwym układem funkcji, złym planowaniem infrastrukturalnym czy niewłaściwym przeznaczeniem terenów. Również sfera techniczna (np. infrastruktura techniczna, media, drogi) jest często źródłem obciążeń – choć w mniejszej liczbie przypadków. Sfera gospodarcza również uczestniczy w generowaniu kryzysów, zwłaszcza tam, gdzie występują trudności przedsiębiorczości lub wysokie wskaźniki zamykania firm. Sfera środowiskowa w tej tabeli występuje rzadziej jako krytyczny czynnik, co oznacza, że w analizowanych sołectwach problemy środowiskowe są stosunkowo mniej intensywne.

Analiza ta wskazuje, że w gminie istnieje grupa sołectw silnie obciążonych wieloaspektowymi problemami, które wymagają kompleksowych działań naprawczych –

planowania przestrzennego, inwestycji infrastrukturalnych, wsparcia społecznego i ekonomicznego.

ZJAWISKA KRYZYSOWE							
Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	SFERA SPOŁECZNA	SFERA GOSPODARCZA	SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	SFERA TECHNICZNA	SFERA ŚRODOWISKOWA	Wskaźnik skumulowany
12	Besiekierzy	+	0,5	2	6	0	8,5
13	Ostrówek	+	0,2	2	4	0	6,2
19	Grabów Kolonia	+	-0,8	1	4	1	5,2
20	Grabów Osada	+	-1,2	1	7	1	7,8

Tabela 40. Sołectwa z największą koncentracją negatywnych zjawisk. Źródło: opracowanie własne.

Na podstawie danych dotyczących zjawisk kryzysowych w wybranych sołectwach oraz w odniesieniu do Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji stwierdzono koncentrację negatywnych zjawisk społecznych, występujących równocześnie z co najmniej jednym problemem z zakresu gospodarki, przestrzeni, środowiska lub techniki w sołectwach: Besiekierzy, Ostrówek, Grabów Kolonia i Grabów Osada. Powyżej wskazane obszary włączono do obszaru zdegradowanego.

Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	Dominujące negatywne zjawiska
12	Besiekierzy	W sferze gospodarczej odnotowano dodatni wynik (0,5), co wskazuje na problemy w aktywności gospodarczej. Problemy przestrzenno-funkcjonalne oceniono na poziomie 2, co świadczy o umiarkowanych trudnościach w dostępie do funkcji publicznych oraz dostosowania obiektów do osób ze szczególnymi potrzebami. Najpoważniejsze problemy występują jednak w sferze technicznej – wynik 6 oznacza zły stan budynków oraz trudności w dostawie wody. Brak zidentyfikowanych problemów środowiskowych. Skumulowany wskaźnik zjawisk kryzysowych wynosi 8,5, co świadczy o wyraźnym nagromadzeniu trudności w kilku obszarach jednocześnie.
13	Ostrówek	Wskaźnik gospodarczy wynosi 0,2, co sugeruje niewielką skalę problemów ekonomicznych, ale niekorzystny trend. Problemy przestrzenno-funkcjonalne oceniono na poziomie 2, co świadczy o umiarkowanych trudnościach w dostępie do funkcji publicznych oraz dostosowania obiektów do osób ze szczególnymi potrzebami. W sferze technicznej uzyskano wynik 4, który wskazuje na umiarkowany stopień degradacji budynków i infrastruktury. Skumulowany wskaźnik zjawisk kryzysowych wynosi 6,2, co wyraźnie świadczy o nagromadzeniu problemów.
19	Grabów Kolonia	Niski wskaźnik gospodarczy, wynoszący -0,8 wskazuje na relatywnie dobrą sytuację w sferze gospodarczej. Wskaźnik przestrzenno-funkcjonalny na

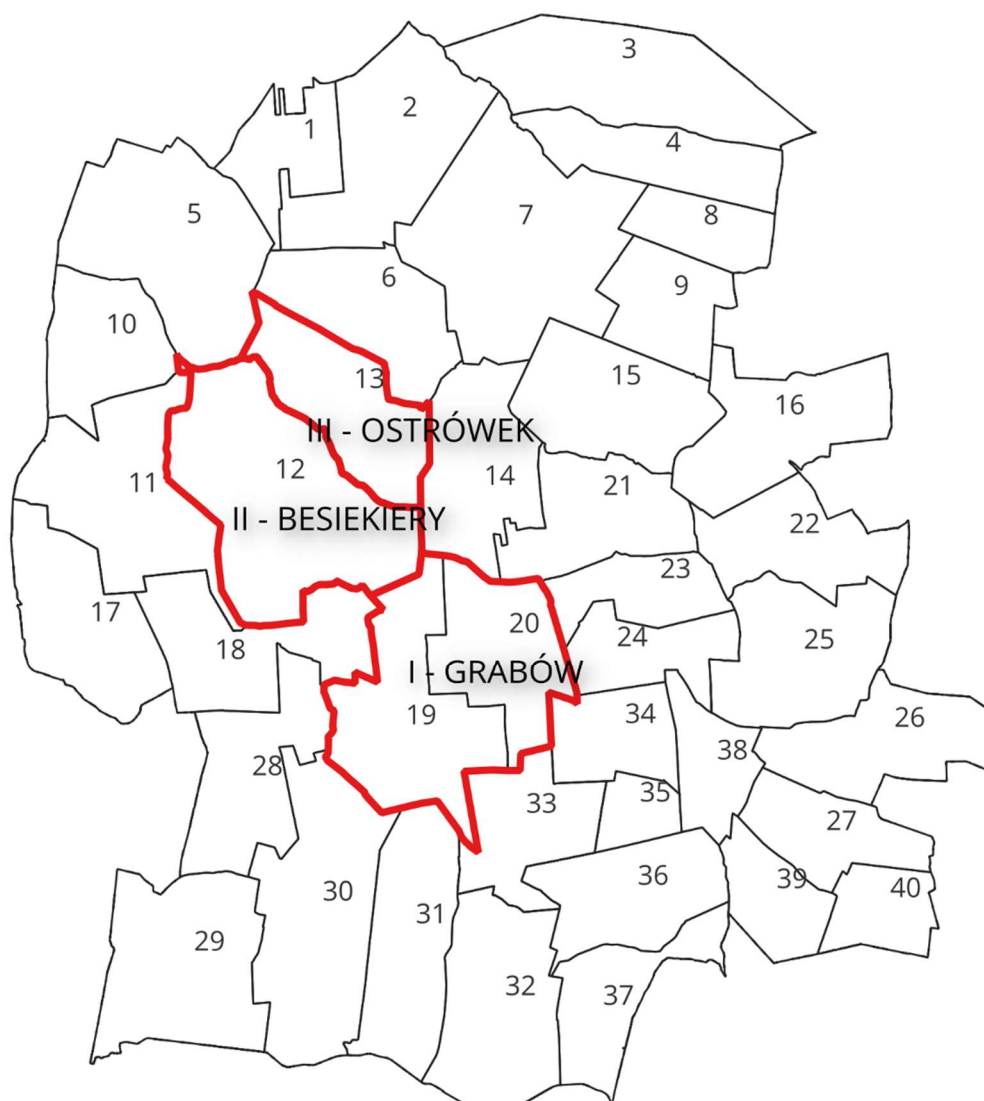
		poziomie 1 sugeruje niewielkie, ale obecne trudności w zakresie funkcjonowania przestrzeni publicznej. W sferze technicznej uzyskano wynik 4, a więc na poziomie umiarkowanym. Istotne jest to, że Grabów Kolonia, odnotowało także problemy w sferze środowiskowej (wartość 1), co oznacza problemy z powstawaniem dzikich wysypisk. Mimo najniższego wskaźnika skumulowanego (5,2), zróżnicowanie problemów we wszystkich sferach wskazuje na potrzebę podjęcia działań rewitalizacyjnych.
20	Grabów Osada	Odnotowano wysoki poziom skumulowanych zjawisk kryzysowych (wskaźnik osiąga wartość 7,8). Grabów Osada odnotowało relatywnie dobry wynik w sferze gospodarczej (-1,2), co sugeruje względnie stabilną sytuację ekonomiczną mieszkańców. Nie eliminuje to jednak problemów w pozostałych sferach. Sfera przestrzenno-funkcjonalna oceniona została na 1, a środowiskowa na 1 – wskazuje to na obecność umiarkowanych, lecz realnych trudności w badanych wskaźnikach. Najpoważniejszy problem dotyczy sfery technicznej, w której osiągnięto najwyższą wartość 7, co świadczy o poważnej degradacji budynków i infrastruktury, a także trudności w dostawach wody. Pomimo relatywnie dobrej kondycji gospodarczej, wysoki poziom nagromadzonych zjawisk kryzysowych jednoznacznie kwalifikuje Grabów Osadę jako obszar zdegradowany wymagający interwencji.

Tabela 41. Opis dominujących negatywnych zjawisk w sołectwach włączonych do obszaru zdegradowanego.
Źródło: opracowanie własne.

Nr sołectwa	Nazwa sołectwa	Powierzchnia w km ²	Liczba ludności
12	Besiekiery	814	175
13	Ostrówek	393	131
19	Grabów Kolonia	728	374
20	Grabów Osada	190	629
	Obszar zdegradowany	2125	1309
	Gmina Grabów	15241	5753

Tabela 42. Zestawienie powierzchni i liczby ludności na obszarze zdegradowanym. Źródło: opracowanie własne.

Wyznaczony obszar zdegradowany Gminy Grabów zajmuje powierzchnię 2 125 km², co stanowi 13,95% powierzchni Gminy. Obszar ten zamieszkuje 1309 osób, co stanowi 22,8% ogólnej populacji Gminy.

DELIMITACJA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

- Granice obszaru zdegradowanego
- Granice sołectw

Rycina 29. Obszar zdegradowany Gminy Grabów. Źródło: opracowanie własne. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.

8. DELIMITACJA (WYZNACZENIE) OBSZARU REWITALIZACJI

Przy delimitacji obszaru rewitalizacji skoncentrowano się na wyodrębnieniu tych fragmentów obszaru zdegradowanego, które charakteryzują się największą koncentracją negatywnych zjawisk oraz szczególnie dotkliwym i wyraźnie widocznym kryzysem funkcjonalnym.

Proces wyznaczania obszaru rewitalizacji opierał się na zasadzie realności planowanych działań – priorytetowo traktowano te części obszaru zdegradowanego, w których możliwe jest skuteczne wdrożenie interwencji przynoszących rzeczywiste i mierzalne efekty.

Bardzo istotnym kryterium była również społeczna wartość danego obszaru. Uwzględniono tereny istotne z punktu widzenia tożsamości lokalnej społeczności, posiadające historyczne znaczenie, a także pełniące funkcje integrujące mieszkańców – takie jak place, skwery, przestrzenie publiczne czy inne miejsca naturalnie skupiające życie społeczne. Obszary te zostały wskazane jako posiadające potencjał do uruchomienia pozytywnych przemian w szerszym kontekście lokalnym.

Mając na uwadze powyższe założenia wyznaczono dwa podobszary rewitalizacji:

- Podobszar 1 jako część obszaru zdegradowanego I – GRABÓW,
- Podobszar 2 jako część obszaru zdegradowanego II – BESIEKIERY.

Charakteryzują się one szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, a jednocześnie mają istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego Gminy Grabów. Granice obszarów wyznaczone zostały zgodnie z granicami działek ewidencyjnych, z uwzględnieniem potencjału do realizacji inwestycji.

Analiza powierzchni i liczby ludności obszaru rewitalizacji:

Zgodnie z przepisami Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, obszar rewitalizacji nie może przekraczać 20% powierzchni gminy oraz obejmować więcej niż 30% całkowitej liczby ludności gminy.

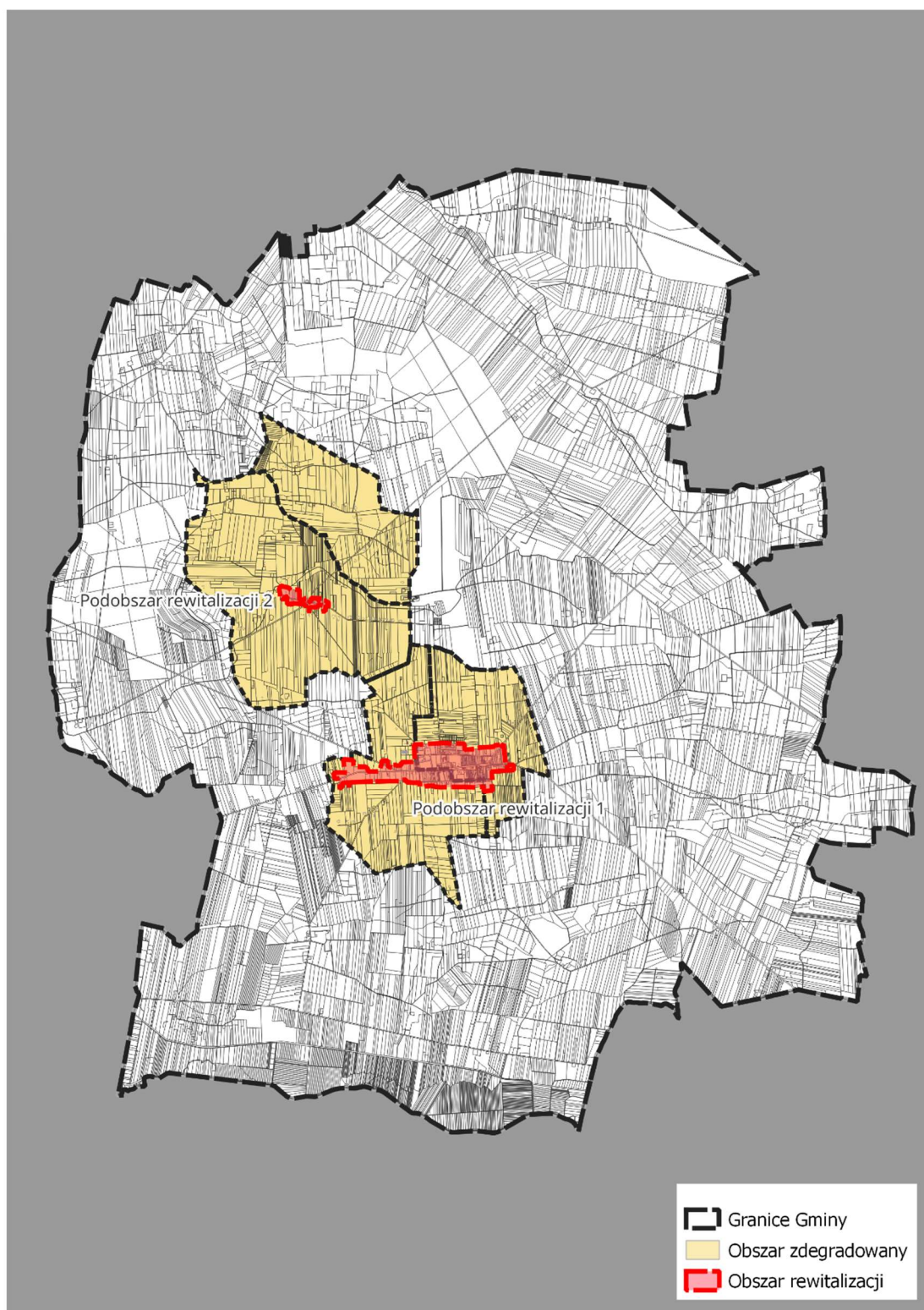
Łączna powierzchnia obszaru rewitalizacji w Gminie Grabów wynosi ok. 1 443 157 m² (tj. 144,32 ha), na którą składają się:

- Podobszar 1: 1 310 932 m², tj. 131,09 ha
- Podobszar 2: 132 225 m², tj. 13,22 ha

Ogólna powierzchnia Gminy Grabów 154,84 km² (tj. 15 484 ha), co oznacza, że obszar rewitalizacji stanowi ok. 0,93 % ogólnej powierzchni gminy.

W analizie liczby ludności obszaru rewitalizacji wzięto pod uwagę liczbę mieszkańców Podobszaru 1 i Podobszaru 2. Podobszar 1 – stanowi fragment sołectw Grabów Osada i Grabów Kolonia, dla których łączna liczba ludności według stanu za 2024 rok wynosi 1003 osoby (Grabów Osada – 629 os., Grabów Kolonia – 374 os.). Podobszar 2 stanowi fragment sołectwa Besiekiery, dla którego łączna liczba ludności według stanu za 2024 rok wynosi 175 osób. Według danych za 2024 r. liczba ludności w Gminie Grabów ogółem wynosiła 5 753 osoby, co oznacza, że liczba ludności w sołectwach Grabów Osada, Grabów Kolonia i Besiekiery stanowi ok. 20% ogólnej liczby mieszkańców gminy.

Wyznaczone Podobszary rewitalizacji stanowią wyłącznie fragment niniejszych sołectw o największym zagęszczeniu zabudowy, co oznacza, że liczba ludności jest jeszcze niższa. **Szacuje się, że na wskazanym obszarze rewitalizacji mieszka 960 osób, co stanowi 16,7% ogólnej liczby mieszkańców gminy. Określone ww. wymienione kryteria ustawowe zostały zatem spełnione.**

Rycina 30. Obszar zdegradowany i obszary rewitalizacji Gminy Grabów. Źródło: opracowanie własne. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k

Rycina 31. Obszar rewitalizacji Gminy Grabów – Podobszar 1. Źródło: opracowanie własne. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.

Podobszar 1 obejmuje centralną część Miasta Grabów – obszar o zwartej strukturze urbanistycznej, pełniący funkcję głównego ośrodka administracyjnego, usługowego i społecznego w gminie. Znajdują się tu kluczowe instytucje publiczne, takie jak: Urząd Miejski w Grabowie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, a także Gminne Centrum Kulturalno-Biblioteczne, które pełni istotną rolę w integracji mieszkańców i animacji życia społeczno-kulturalnego.

Teren ten stanowi naturalne centrum życia lokalnej społeczności. Znajduje się tu również Park Grabowski – przestrzeń zielona o dużym potencjale rekreacyjnym i integracyjnym, a także stadion sportowy, który pełni funkcje sportowe i wydarzeniowe. Jednym z istotnych elementów tego obszaru jest także teren starej cegielni – przestrzeń o potencjale rewitalizacyjnym, której nowe zagospodarowanie może stać się impulsem do rozwoju całego otoczenia.

Podobszar ten charakteryzuje się największą koncentracją usług publicznych i społecznych w gminie, co czyni go nie tylko administracyjnym, ale również funkcjonalnym centrum Grabowa. Wysoka dostępność infrastruktury oraz istniejące zasoby lokalowe i instytucjonalne tworzą solidne podstawy do planowania kompleksowych działań rewitalizacyjnych.

Mimo swojego centralnego położenia i znaczenia, obszar ten zmagą się z szeregiem wyzwań – m.in. problemami społecznymi, zróżnicowaną kondycją techniczną zabudowy, a także niewykorzystanym potencjałem niektórych przestrzeni. Dlatego działania rewitalizacyjne skoncentrowane na tym podobszarze mają szansę nie tylko poprawić jakość życia jego mieszkańców, ale również oddziaływać pozytywnie na całą gminę – uruchamiając mechanizmy rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego.

Rycina 32. Obszar rewitalizacji Gminy Grabów - Podobszar 2. Źródło: opracowanie własne. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.

Podobszar 2 obejmuje centralną część miejscowości wraz z terenem zamku w Besiekierach – jednego z najbardziej charakterystycznych i wartościowych obiektów zabytkowych na terenie gminy Grabów. Zamek, wzniesiony w XV wieku, stanowi istotny element dziedzictwa kulturowego regionu i jest głęboko zakorzeniony w lokalnej tożsamości historycznej. Jego sylwetka i otoczenie są rozpoznawalne nie tylko przez mieszkańców gminy, ale również przez osoby odwiedzające region.

Ruiny zamku w Besiekierach zostały wpisane do Rejestru Zabytków Województwa Łódzkiego pod numerem 66 z dnia 01.08.1967 r., co potwierdza ich szczególną wartość historyczną, architektoniczną i kulturową. Ochrona konserwatorska obejmuje zarówno sam zabytek, jak i jego bezpośrednie otoczenie, które zachowało swój unikatowy, średniowieczny charakter.

Obszar ten, mimo swoich walorów kulturowych, od lat pozostaje zdegradowany zarówno przestrzennie, jak i społecznie. Zamek i jego otoczenie są w dalszym ciągu w niewystarczająco dobrym stanie technicznym, nie posiadają podstawowej infrastruktury turystycznej ani funkcji integrujących lokalną społeczność. Brak aktywności w tym miejscu pogłębia poczucie wykluczenia społecznego, szczególnie wśród mieszkańców wsi Besiekiery i okolicznych miejscowości, którzy nie mają dostępu do atrakcyjnych i dostępnych przestrzeni wspólnych. Zamek w dalszym ciągu wymaga lokalnych działań konserwatorsko-remontowych zarówno w zamku, jak i w jego otoczeniu.

Włączenie tego terenu do obszaru rewitalizacji ma na celu nie tylko ochronę zabytku, ale również przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym. Mieszkańcy regionu borykają się z ograniczoną ofertą kulturalną, brakiem miejsca do spotkań i aktywności integrujących różne grupy społeczne – w tym dzieci, młodzież i osoby starsze. Zamek i jego otoczenie mają potencjał, by stać się takim miejscem – centrum animacji społecznej, edukacji historycznej, organizacji wydarzeń lokalnych i aktywności międzypokoleniowych.

Dodatkowo, aktywizacja tego obszaru może przyczynić się do wzmocnienia lokalnej tożsamości i zwiększenia poczucia wspólnotowości. Przywrócenie funkcji społecznej temu miejscu odpowiada na potrzeby mieszkańców – zarówno w zakresie dostępu do kultury, jak i możliwości zaangażowania się w działania oddolne (np. inicjatywy społeczne, wolontariat, koła historyczne).

Z tego względu Podobszar 2 został uznany za istotny z punktu widzenia rewitalizacji społecznej – działania podejmowane na tym terenie mogą w znaczący sposób przyczynić się do ograniczenia kryzysu w sferze społecznej, poprzez integrację mieszkańców, budowanie więzi lokalnych oraz tworzenie przestrzeni sprzyjającej aktywności i rozwojowi społecznemu.

Na uwagę zasługuje również zespół dworsko-parkowy zlokalizowany w miejscowości Srebrna Wieś, który – mimo że nie znajduje się w granicach obszaru zdegradowanego – posiada istotny potencjał wspierający proces rewitalizacji w skali całej gminy. Obiekt ten, wpisany do rejestru zabytków, zachował swój historyczny i krajobrazowy charakter, co czyni go szczególnie cennym zasobem kulturowym i społecznym.

Jego usytuowanie w sąsiedztwie terenów dotkniętych poważnymi problemami społeczno-gospodarczymi oraz dobra dostępność komunikacyjna (m.in. droga powiatowa) sprawiają, że może on pełnić funkcję miejsca otwartego, integrującego mieszkańców z różnych części gminy, w tym obszarów najbardziej deficytowych.

Zespół dworski w Srebrnej może stać się przestrzenią inicjatyw społecznych, edukacyjnych, międzypokoleniowych i kulturalnych, które odpowiadają na potrzeby lokalnej społeczności, nawet jeśli formalnie nie realizują się w obrębie obszaru zdegradowanego. Jako miejsce o wysokim potencjale adaptacyjnym i symbolicznym, może skutecznie wspierać cele rewitalizacji – budując lokalną tożsamość, przeciwdziałając marginalizacji i aktywizując mieszkańców. W tym kontekście należy uwzględnić jego potencjał w działaniach rewitalizacyjnych, jako elementu uzupełniającego i wspierającego.

Wyznaczone podobszary rewitalizacji – mimo swojej zróżnicowanej specyfiki – wspólnie tworzą spójny układ wspierający proces odnowy społecznej, przestrzennej i funkcjonalnej Gminy Grabów.

Każdy z wyznaczonych podobszarów wnosi unikalną wartość do procesu rewitalizacji – zarówno pod względem skali oddziaływania, jak i rodzaju możliwych działań:

- **Podobszar 1 to przestrzeń interwencji w skali miejskiej** – jego rewitalizacja wpływa na poprawę codziennych warunków życia mieszkańców, rozwój usług społecznych i przeciwdziałanie wykluczeniu.
- **Podobszar 2 umożliwia połączenie ochrony dziedzictwa kulturowego z działaniami integracyjnymi** – rewitalizacja tego miejsca służy nie tylko zachowaniu zabytku, ale też budowaniu lokalnej tożsamości.

Razem podobszary te tworzą komplementarny układ przestrzenny i funkcjonalny, który umożliwia prowadzenie wielopoziomowych działań rewitalizacyjnych – od interwencji infrastrukturalnych, przez aktywizację społeczną, po rozwój oferty kulturalnej i edukacyjnej. Ich wybór odzwierciedla zarówno skalę i głębokość problemów, jak i realne możliwości przeciwdziałania zjawiskom kryzysowym w sposób skoordynowany, efektywny i trwały.

9. SPIS TABEL I RYCIN

Rycina 1. Podział Gminy Grabów na jednostki administracji pomocniczej – 40 sołectw. Źródło: opracowanie własne. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k).	7
Rycina 2. Etapy prac diagnostycznych przeprowadzonych na potrzeby Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Grabów. Źródło: opracowanie własne.	8
Rycina 3. Główne elementy struktury komunikacyjnej i przestrzennej Gminy Grabów. Źródło: opracowanie własne. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k).	14
Rycina 4. Liczba mieszkańców w Gminie Grabów w poszczególnych sołectwach (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k).	19
Rycina 5. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k).	32
Rycina 6. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k).	36
Rycina 7. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grabowie. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.	44
Rycina 8. Liczba osób pobierających zasiłek stały w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grabowie. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.	46
Rycina 9. Liczba osób pobierających zasiłek okresowy w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grabowie. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.	49
Rycina 10. Liczba obowiązujących decyzji o przyznaniu dodatku mieszkaniowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grabowie. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.	53
Rycina 11. Liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grabowie. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.	61
Rycina 12. Liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych z tytułu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grabowie. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.	65
Rycina 13. Liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych ze względu na alkoholizm i narkomanię w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru, stan na koniec 2024 r. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grabowie. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.	68

Rycina 14. Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grabowie. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.....	71
Rycina 15. Liczba uczniów uczęszczających do szkół podstawowych w Gminie Grabów (stan na rok szkolny 2023/2024). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych 4 szkół podstawowych na terenie Gminy Grabów. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.....	81
Rycina 16. Liczba uczniów w szkole uczęszczających na zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze w przeliczeniu na wszystkich uczniów (stan na rok szkolny 2023/2024). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych 4 szkół podstawowych na terenie Gminy Grabów. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.	82
Rycina 17. Liczba uczniów w szkole wykazujących dużą absencję na zajęciach szkolnych w przeliczeniu na wszystkich uczniów (stan na rok szkolny 2023/2024). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych 4 szkół podstawowych na terenie Gminy Grabów. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.	86
Rycina 18. Liczba uczniów ze słabymi wynikami w nauce (średnia ocen ze wszystkim przedmiotów poniżej 3,5) w przeliczeniu na wszystkich uczniów (stan na rok szkolny 2023/2024). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych 4 szkół podstawowych na terenie Gminy Grabów. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.	89
Rycina 19. Mapa obrazująca sołectwa o największym natężeniu zjawisk kryzysowych w sferze społecznej (oznaczone kolorem czerwonym). Źródło: opracowanie własne. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.	101
Rycina 20. Liczba działalności gospodarczych wpisanych do CEiDG (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.	106
Rycina 21. Liczba działalności gospodarczych wpisanych do CEiDG, które zakończyły działalność (lata 2019-2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.	111
Rycina 22. Obszary zamieszkałe z ograniczonym dostępem do obiektów oświaty, nauki i kultury oraz obiektów sportowych (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.	120
Rycina 23. Obiekty użyteczności publicznej niedostosowane dla osób z niepełnosprawnościami (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.....	122
Rycina 24. Liczba pustostanów i opuszczonych budynków w Gminie Grabów (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.....	127
Rycina 25. Obiekty użyteczności publicznej wymagające termomodernizacji w Gminie Grabów (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.	131
Rycina 26. Liczba budynków gminnych w złym stanie technicznym (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.	134
Rycina 27. Problem niskiego ciśnienia wody w kranie w okresie letnim (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.....	135

Rycina 28. Obecność nielegalnych składowisk odpadów (tzw. dzikich wysypisk) stan na koniec 2024 r. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.	143
Rycina 29. Obszar zdegradowany Gminy Grabów. Źródło: opracowanie własne. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.	150
Rycina 30. Obszar zdegradowany i obszary rewitalizacji Gminy Grabów. Źródło: opracowanie własne. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.	153
Rycina 31. Obszar rewitalizacji Gminy Grabów - Podobszar 1. Źródło: opracowanie własne. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.	154
Rycina 32. Obszar rewitalizacji Gminy Grabów - Podobszar 2. Źródło: opracowanie własne. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.	155

Spis tabel:

Tabela 1. Struktura powierzchni i ludności w podziale na sołectwa (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie.	12
Tabela 2. Migracje w Gminie Grabów w latach 2020-2024. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych.	20
Tabela 3. Liczba urodzeń, zgonów i przyrost naturalny w Gminie Grabów w latach 2020-2024. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych	21
Tabela 4. Lista wskaźników wybranych w celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Grabów. Źródło: opracowanie własne.	25
Tabela 5. Zestawienie liczby osób w wieku przedprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru (stanu na koniec grudnia 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych od Urzędu Miejskiego w Grabowie.	34
Tabela 6. Zestawienie liczby osób w wieku poprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie.	38
Tabela 7. Wskaźnik syntetyczny dla obszaru „demografia”. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie.	41
Tabela 8. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru, (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grabowie.	43
Tabela 9. Liczba osób pobierających zasiłek stały w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grabowie.	48
Tabela 10. Liczba osób pobierających zasiłek okresowy w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grabowie. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.	51
Tabela 11. Liczba obowiązujących decyzji o przyznaniu dodatku mieszkaniowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grabowie. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.	55
Tabela 12. Znormalizowane wartości wskaźników dla obszaru „Ubóstwo” ze sfery społecznej oraz wskaźnik syntetyczny. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych od Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grabowie.	59
Tabela 13. Liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grabowie. Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych BDOT 10k.	63

Tabela 14. Liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych z tytułu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru, stan na koniec 2024 r. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grabowie.	67
Tabela 15. Liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych ze względu na alkoholizm i narkomanię w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru, stan na koniec 2024 r. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grabowie.	70
Tabela 16. Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru, stan na koniec 2024 r. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grabowie.	73
Tabela 17. Znormalizowane wartości wskaźników dla obszaru „Zdrowie i problemy społeczne” ze sfery społecznej oraz wskaźnik syntetyczny. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych od Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grabowie.	75
Tabela 18. Dane dotyczące ilości uczniów w szkołach podstawowych na terenie Gminy Grabów. Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych za rok szkolny 2023/2024 udostępnionych przez Szkoły Podstawowe.	79
Tabela 19. Liczba uczniów w szkołach w podziale na sołectwa (stan na rok szkolny 2023/2024). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych 4 szkół podstawowych na terenie Gminy Grabów.	80
Tabela 20. Liczba uczniów w szkole uczęszczających na zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze w przeliczeniu na wszystkich uczniów (stan na rok szkolny 2023/2024). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych 4 szkół podstawowych na terenie Gminy Grabów.	84
Tabela 21. Liczba uczniów w szkole wykazujących dużą absencję na zajęciach szkolnych w przeliczeniu na wszystkich uczniów (stan na rok szkolny 2023/2024). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych 4 szkół podstawowych na terenie Gminy Grabów.	88
Tabela 22. Liczba uczniów ze słabymi wynikami w nauce (średnia ocen ze wszystkim przedmiotów poniżej 3,5) w przeliczeniu na wszystkich uczniów (stan na rok szkolny 2023/2024). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych 4 szkół podstawowych na terenie Gminy Grabów.	91
Tabela 23. Poziom edukacji w ujęciu dynamicznym (stan na lata 2020-2024). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych 4 szkół podstawowych na terenie Gminy Grabów.	92
Tabela 24. Znormalizowane wartości wskaźników dla obszaru „Poziom edukacji” ze sfery społecznej oraz wskaźnik syntetyczny. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych 4 szkół podstawowych na terenie Gminy Grabów.	94
Tabela 25. Poziom bezrobocia w gminie z podziałem na obszar wiejski i miasto (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Łęczycy.	97
Tabela 26. Zestawienie wskaźników syntetycznych dla każdego z obszarów sfery społecznej. Źródło: opracowanie własne.	103
Tabela 27. Liczba podmiotów gospodarczych w Gminie Grabów w stosunku do liczby wyrejstrowanych działalności (dane za okres 2020-2024). Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.	107
Tabela 28. Liczba podmiotów wpisanych do CEiDG na 100 osób w wieku produkcyjnym. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie.	110
Tabela 29. Liczba podmiotów wpisanych do CEiDG, które zakończyły działalność w roku 2024, w odniesieniu do liczby aktywnych przedsiębiorstw. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie.	113
Tabela 30. Obliczenie wskaźnika syntetycznego dla strefy gospodarczej. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie.	114

Tabela 31. Obszary zamieszkałe z ograniczonym dostępem do obiektów oświaty, nauki i kultury oraz obiektów sportowych (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie.	119
Tabela 32. Obiekty użyteczności publicznej niedostosowane dla osób z niepełnosprawnościami (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie.....	124
Tabela 33. Wartości wskaźników W1, W2 i wskaźnika skumulowanego dla sfery przestrzenno-funkcjonalnej. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie.	125
Tabela 34. Liczba pustostanów i opuszczonych budynków w Gminie Grabów przedstawiona za pomocą wskaźnika. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie.....	129
Tabela 35. Liczba budynków gminnych w złym stanie technicznym przedstawiona za pomocą wskaźnika. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie.....	133
Tabela 36. Problem niskiego ciśnienia wody w kranie w okresie letnim przedstawiony za pomocą wskaźnika. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie.....	137
Tabela 37. Ilość awarii sieci wodociągowej na przestrzeni lat 2020-2024. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie.	138
Tabela 38. Wartości wskaźników oraz wskaźnik skumulowany dla sfery technicznej. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie.....	140
Tabela 39. Zestawienie wskaźników syntetycznych w każdej z 4 analizowanych sfer oraz suma przedstawiona w postaci wskaźnika skumulowanego. Źródło: opracowanie własne. .	146
Tabela 40. Sołectwa z największą koncentracją negatywnych zjawisk. Źródło: opracowanie własne.	148
Tabela 41. Opis dominujących negatywnych zjawisk w sołectwach włączonych do obszaru zdegradowanego. Źródło: opracowanie własne.	149
Tabela 42. Zestawienie powierzchni i liczby ludności na obszarze zdegradowanym. Źródło: opracowanie własne.	149

Spis wykresów:

Wykres 1. Liczba ludności w Gminie Grabów w latach 2019-2024. Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.	15
Wykres 2. Liczba ludności w podziale na sołectwa na koniec 2024 r. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie.	16
Wykres 3. Liczba ludności w poszczególnych grupach wiekowych w Gminie Grabów według sołectw (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Grabowie.	17
Wykres 4. Ludność w podziale na obszar wiejski i Miasto Grabów (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.	18
Wykres 5. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa na tle liczby wszystkich osób wspieranych. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grabowie.....	56
Wykres 6. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na przestrzeni lat 2020-2024. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grabowie.....	57

Wykres 7. Liczba osób korzystających ze świadczeń socjalnych na przestrzeni lat 2020-2024 r. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grabowie.....	73
Wykres 8. Liczba osób bezrobotnych w Gminie Grabów w podziale na płeć z uwzględnieniem miejsca zamieszkania na dzień 31 grudnia 2024 r. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Łęczycy.....	96
Wykres 9. Liczba osób długotrwale bezrobotnych w Gminie Grabów w podziale na płeć z uwzględnieniem miejsca zamieszkania na dzień 31 grudnia 2024 r. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Łęczycy.....	97
Wykres 10 Poziom bezrobocia w gminie z podziałem na obszar wiejski i miasto (stan na koniec 2024 r.). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Łęczycy.....	98
Wykres 11. Poziom bezrobocia w ujęciu dynamicznym (lata 2020-2023). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.	99